



# Kuuden suurimman kaupungin lastensuojelun palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2018

## Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) varhaiskasvatusta, lastensuojelua, aikuissosiaalityötä, toimeentulotukea, työllistämispalveluja, päihde- ja mielenterveyspalveluja, kehitysvammahuoltoa, vammaispalveluja sekä vanhushpalveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuutostyö alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveyspalveluista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuutosyhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi varhaiskasvatuksen, toimeentulotuen sekä vanhusten palvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panostaa esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitettut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Kuutosraporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt. Vertailutyön pitkän historian avulla on kuitenkin saavutettu hyvä taso vertailtavuudessa.

Kuutosyhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuutostiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määrittelmiin ja sopimuksiin tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin  
**lastensuojelun palvelujen  
ja kustannusten vertailu**  
vuonna 2018

Kuusikko-työryhmä  
Lastensuojelu  
Marianne Forsell  
3.6.2019

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja  
Teksti: Marianne Forsell

ISSN 1457-5078

Editat Prima Oy 2019, Helsinki

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                      |                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|----------------------------|
| <b>Tekijät</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                      |                            |
| Lastensuojelun Kuusikko-työryhmä. Kirjoittanut Marianne Forsell.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                      |                            |
| <b>Nimike</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                      |                            |
| Suomen kuuden suurimman kaupungin lastensuojelun palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2018                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                      |                            |
| <b>Julkaisija (toimiala tai laitos)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>Julkaisu-aika</b> | <b>Sivumäärä, liitteet</b> |
| Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun hyvinvointitoimiala, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 6/2019               | 47 s. + 35 s. liitteitä    |
| <b>Sarjanimike</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Osanumero</b>     |                            |
| Kuusikko-työryhmän julkaisusarja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 2/2019               |                            |
| <b>ISSN-numero</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Kieli</b>         |                            |
| 1457-5078                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Suomi                |                            |
| <b>Tiivistelmä</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                      |                            |
| <p>Kuutoskaupungeissa tehtiin vuoden 2018 aikana yhteensä 50 904 lastensuojeluilmoitusta. Lastensuojeluilmoituksen kohteena oli 27 554 lasta eli 8,3 prosenttia kuutoskaupunkien 0-17-vuotiaasta väestöstä. Palvelutarpeen arviota, joissa selvitettiin lastensuojelun tarve, tehtiin yhteensä 15 719. Lastensuojelun tarve todettiin noin 22 prosentissa arvioita.</p> <p>Kuutoskaupungeissa oli vuonna 2018 yhteensä 18 901 lastensuojelun 0-17-vuotiaasta asiakasta eli 5,7 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. Huhtikuusta 2015 alkaen lastensuojelun asiakkuus on alkanut vasta silloin, kun palvelutarpeen arvioissa todetaan tarve lastensuojelun palveluille. Lisäksi osa aiemmin lastensuojelun asiakkaana olleista lapsista saa nyt palvelut yleisen sosiaalihuollon kautta ilman lastensuojelun asiakkuutta. Lakimuutosten myötä asiakasmäärät laskevat jopa kolmanneksella vuodesta 2014 vuoteen 2016. Tämän jälkeen muutokset vuotuisissa asiakasmäärissä ovat pienentyneet.</p> <p>Avohuollon asiakkaana oli kuutoskaupungeissa vuoden 2018 aikana yhteensä 16 325 lasta. Avohuollon asiakkaiden määrä nousi edellisvuodesta Oulussa, Vantaalla ja Espoossa ja laski Helsingissä, Turussa ja Tampereella. Kodin ulkopuolelle sijoitettuna oli yhteensä 5 349 lasta, mikä on 1,6 prosenttia kuutoskaupunkien 0-17 vuotiaiden lasten lukumäärästä. Sijoitettujen lukumäärä lisääntyi Tampereella, Vantaalla ja Turussa ja väheni Oulussa ja Helsingissä. Espoossa sijoitettujen määrä pysyi lähes ennallaan edellisvuoteen verrattuna. Kaikissa kuutoskaupungeissa oli sijoitettuna suhteellisesti eniten 13-17-vuotiaita.</p> <p>Perhehoidon eli toimeksiantoon perustuvan ja luvanvaraisen perhehoidon osuus sijoitusten hoitovuorokausista kasvoi hieman edellisvuodesta Tampereella, laski Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla ja pysyi lähes samana edellisvuoteen verrattuna Turussa ja Oulussa. Oulussa osuus on kuutoskaupunkien suurin – noin 81 prosenttia vuonna 2018. Laitoshoidon osuus hoitovuorokausista on hieman kasvanut tai pysynyt lähes muuttumattomana vuosien 2017 ja 2018 aikana.</p> <p>Lastensuojelun kokonaiskustannukset olivat kuutoskaupungeissa 369 miljoonaa euroa vuonna 2018. Deflatoidut kustannukset nousivat edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Suurin osa lastensuojelun kustannuksista syntyy sijoituksista. Sijoitusten osuus kustannuksista vaihteli Oulun 71,3 prosentista Turun 82,2 prosenttiin.</p> |                      |                            |
| <b>Asiasanat</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                      |                            |
| Kuusikko, kuutoskaupungit, kaupunkivertailu, kustannukset, avohuolto, lastensuojelu, sijaishuolto, sijoitukset                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                      |                            |
| <b>Tiedustelut</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                      | <b>Jakelu</b>              |
| Työryhmän jäsenet, liite 5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                      | www.kuusikkokunnat.fi      |

# SISÄLLYS

|          |                                                                                       |           |
|----------|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1</b> | <b>JOHDANTO .....</b>                                                                 | <b>1</b>  |
| 1.1      | Lastensuojelu, sosiaalihuoltolaki ja erityistä tukea tarvitsevat lapset .....         | 2         |
| 1.2      | Lastensuojelun asiakasprosessi kuutoskaupungeissa .....                               | 3         |
| 1.2.1    | Palvelutarpeen/lastensuojelutarpeen arvio ja lastensuojeluilmoitusten käsittely ..... | 3         |
| 1.2.2    | Lastensuojelun avohuolto .....                                                        | 6         |
| 1.2.3    | Sijaishuolto .....                                                                    | 9         |
| 1.2.4    | Jälkihuolto .....                                                                     | 15        |
| <b>2</b> | <b>SOSIAALIHUOLLON ASIAKKAANA OLEVAT ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVAT LAPSET .....</b>     | <b>17</b> |
| <b>3</b> | <b>LASTENSUOJELUN KOKONAISUUS .....</b>                                               | <b>19</b> |
| 3.1      | Lastensuojeluasian vireille tulo .....                                                | 19        |
| 3.1.1    | Lastensuojeluilmoitukset .....                                                        | 20        |
| 3.1.2    | Palvelutarpeen arviointi .....                                                        | 21        |
| 3.2      | Lastensuojelun asiakkaat .....                                                        | 23        |
| 3.2.1    | Lastensuojelun asiakasmäärät .....                                                    | 23        |
| 3.2.2    | Asiakassuunnitelmat .....                                                             | 25        |
| 3.3      | Kokonaiskustannukset .....                                                            | 25        |
| <b>4</b> | <b>AVOHUOLTO .....</b>                                                                | <b>28</b> |
| 4.1      | Avohuollon asiakkaat .....                                                            | 28        |
| 4.1.1    | Alkaneet ja päättyneet asiakkuudet .....                                              | 29        |
| 4.2      | Avohuollon kustannukset .....                                                         | 30        |
| <b>5</b> | <b>SIOJITETUT LAPSET .....</b>                                                        | <b>33</b> |
| 5.1      | Sijoitettujen lasten määrä .....                                                      | 33        |
| 5.2      | Sijoituspäätökset .....                                                               | 34        |
| 5.3      | Avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset .....                                        | 35        |
| 5.4      | Kiireellisesti sijoitetut lapset .....                                                | 36        |
| 5.5      | Huostaanotetut lapset .....                                                           | 36        |
| 5.6      | Sijoituspaikan muutospäätökset .....                                                  | 37        |
| 5.7      | Sijoitusten hoitomuotojen kehitys .....                                               | 38        |
| 5.8      | Sijoitusten kustannukset .....                                                        | 39        |
| <b>6</b> | <b>JÄLKIHUOLTO .....</b>                                                              | <b>43</b> |
| <b>7</b> | <b>LASTENSUOJELUN HENKILÖSTÖ .....</b>                                                | <b>44</b> |
| <b>8</b> | <b>YHTEENVETO .....</b>                                                               | <b>45</b> |
|          | <b>LÄHTEET .....</b>                                                                  | <b>47</b> |

|                                                                                                                                                                        |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>LIITTEET .....</b>                                                                                                                                                  | <b>48</b> |
| Liite 1 Tiedonkeruun määritelmät .....                                                                                                                                 | 48        |
| Tietolähteet ja -järjestelmät.....                                                                                                                                     | 48        |
| Kerättävät tiedot.....                                                                                                                                                 | 49        |
| Liite 2 Lastensuojelun käsitteitä .....                                                                                                                                | 59        |
| Liite 3 Lastensuojelun tietoja vuonna 2018.....                                                                                                                        | 64        |
| 3A Lastensuojelun asiakkaat ja vastuusosiaalityöntekijöiden lukumäärä vuonna 2018.....                                                                                 | 64        |
| 3B Lastensuojelun kustannukset vuonna 2018 .....                                                                                                                       | 65        |
| 3C/1 Lastensuojeluilmoitukset vuonna 2018 .....                                                                                                                        | 66        |
| 3C/2 palvelutarpeen arviot, joissa selvitetty lastensuojelun tarve sekä lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen laaditut asiakassuunnitelmat vuonna 2018 .....        | 67        |
| 3D Avohuollon asiakkaat vuonna 2018 .....                                                                                                                              | 68        |
| 3E Sijoitetut ja sijoituspäätökset vuonna 2018.....                                                                                                                    | 69        |
| 3F Sijoitusten hoitomuodot vuonna 2018 .....                                                                                                                           | 70        |
| 3G Läheisverkostoon huostaan otettuna tai avohuollon sijoituksena sijoitettujen lasten lukumäärä vuosina 2014–2018.....                                                | 71        |
| Liite 4 Lastensuojelun aikasarjoja vuosina 2014–2018 .....                                                                                                             | 72        |
| 4A/1 Lastensuojelun asiakkaat vuosina 2014–2018: Asiakkaat yhteensä ja avohuolto .....                                                                                 | 72        |
| 4A/2 Lastensuojelun asiakkaat vuosina 2014–2018: Sijoitukset ja jälkihuolto .....                                                                                      | 73        |
| 4B/1 Sijoitetut lapset vuosina 2014–2018: Sijoitetut yhteensä ja laitoksiin sijoitetut .....                                                                           | 74        |
| 4B/2 Sijoitetut lapset vuosina 2014–2018: Luvanvaraiseen ja toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon sijoitetut .....                                                   | 75        |
| 4C Kokovuotiset hoitopaikat vuosina 2014–2018.....                                                                                                                     | 76        |
| 4D/1 Lastensuojelun kustannukset vuosina 2014–2018: Kokonaiskustannukset sekä avohuollon ja jälkihuollon kustannukset .....                                            | 77        |
| 4D/2 Lastensuojelun kustannukset vuosina 2014–2018: Sijoitusten kustannukset .....                                                                                     | 78        |
| 4E Lastensuojeluilmoitukset ja ilmoituksen kohteena olleet lapset sekä lapset, joiden palvelutarpeen arviossa selvitetty lastensuojelun tarve, vuosina 2014–2018 ..... | 79        |
| 4F Väestörakennetietoja vuosina 2014–2018. Aluejako 1.1.2018 kaikkien vuosien osalta. ....                                                                             | 80        |
| Liite 5 Lastensuojelun Kuusikko-työryhmä.....                                                                                                                          | 81        |

## Taulukot

|                                                                                                                                                                                                           |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Taulukko 1.</b> Lastensuojeluasian vireille tulo kuutoskaupungeissa vuonna 2018.....                                                                                                                   | 19 |
| <b>Taulukko 2.</b> Vuoden 2018 aikana tehdyt lastensuojeluilmoitukset syyn mukaan .....                                                                                                                   | 20 |
| <b>Taulukko 3.</b> Lastensuojeluilmoituksen kohteena vuonna 2018 olleiden lasten osuus saman ikäisestä väestöstä ikäluokittain .....                                                                      | 21 |
| <b>Taulukko 4.</b> Palvelutarpeen arviot, joissa on selvitetty lastensuojelun tarve, ikäryhmittäin vuonna 2018.....                                                                                       | 22 |
| <b>Taulukko 5.</b> Lastensuojelun asiakkaiden kokonaismäärä sekä avohuollon asiakkaana, sijoitettuna olleet lapset ja jälkihuollon piirissä olleet nuoret vuonna 2018 .....                               | 24 |
| <b>Taulukko 6.</b> Lastensuojelun vuoden 2018 kokonaiskustannusten erittely avohuollon ja sijoitusten kustannuksiin sekä deflatoitujen kustannusten muutos vuodesta 2017.....                             | 25 |
| <b>Taulukko 7.</b> Lastensuojelun avohuollon asiakkaana vuoden aikana olleiden lukumäärä ikäryhmittäin vuonna 2018 .....                                                                                  | 29 |
| <b>Taulukko 8.</b> Vuoden aikana alkaneiden uusien avohuollon asiakkuuksien lukumäärä ja väestöosuudet ikäryhmittäin vuonna 2018 .....                                                                    | 29 |
| <b>Taulukko 9.</b> Avohuollon kustannusten jakautuminen toiminnoittain vuonna 2018 sekä deflatoitujen kokonaiskustannusten muutos vuosista 2017 ja 2014 .....                                             | 31 |
| <b>Taulukko 10.</b> Vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten lukumäärä ja väestöosuudet ikäryhmittäin vuonna 2018 sekä lukumäärän muutos vuosista 2017 ja 2014 ...                           | 34 |
| <b>Taulukko 11.</b> Vuoden 2018 aikana tehdyt sijoituspäätökset sijoitusperusteen mukaan .....                                                                                                            | 35 |
| <b>Taulukko 12.</b> Vuoden 2018 aikana kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset (sisältäen avohuollon kiireelliset sijoitukset). Turvakoteihin sijoitetut eivät sisälly lukuihin. .... | 36 |
| <b>Taulukko 13.</b> Vuoden 2018 aikana kodin ulkopuolelle kiireellisesti sijoitetut lapset.....                                                                                                           | 36 |
| <b>Taulukko 14.</b> Vuoden 2018 aikana huostaanotetut lapset .....                                                                                                                                        | 37 |
| <b>Taulukko 15.</b> Huostassa olleiden lasten lukumäärä vuonna 2018 .....                                                                                                                                 | 37 |
| <b>Taulukko 16.</b> Huostaanotetuille lapsille tehdyt sijoituspaikan muutospäätökset vuonna 2018 ..                                                                                                       | 38 |
| <b>Taulukko 17.</b> Sijoitusten kokonaiskustannukset vuonna 2018 sekä deflatoitujen kustannusten muutos vuosista 2017 ja 2014 .....                                                                       | 39 |
| <b>Taulukko 18.</b> Vastuusosiaalityöntekijöiden vakanssit ja lastensuojelun asiakkaat vakanssia kohden 31.12.2018 .....                                                                                  | 44 |



## Kuviot

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Kuvio 1.</b> Lastensuojelun asiakasprosessi.....                                                                                                                                                                                                                                                                    | 3  |
| <b>Kuvio 2.</b> Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä vuosina 2014–2018 .....                                                                                                                                                                                                                                             | 20 |
| <b>Kuvio 3.</b> Lastensuojeluilmoitusten kohteena olleiden lasten osuus 0–17-vuotiaasta väestöstä vuosina 2014–2018 .....                                                                                                                                                                                              | 21 |
| <b>Kuvio 4.</b> Lapset, joille on vuoden 2018 aikana tehty palvelutarpeen arvio (jossa on selvitetty lastensuojelun tarve) sen mukaan, onko todettu lastensuojelun tarve .....                                                                                                                                         | 22 |
| <b>Kuvio 5.</b> Lastensuojelun 0–17-vuotiaiden asiakkaiden osuus saman ikäisestä väestöstä vuosina 2014–2018.....                                                                                                                                                                                                      | 24 |
| <b>Kuvio 6.</b> Lastensuojelun kokonaiskustannukset 0–20-vuotiaasta asukasta kohden vuosina 2014–2018 (korotettuna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle).....                                                                                                                         | 26 |
| <b>Kuvio 7.</b> Lastensuojelun kokonaiskustannukset 0–20-vuotiaasta lastensuojelun asiakasta kohden vuosina 2014–2018 (korotettuna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle).....                                                                                                         | 27 |
| <b>Kuvio 8.</b> Vuoden 2018 aikana alkaneet ja päätyneet avohuollon asiakkuudet (0–17-vuotiaat) .....                                                                                                                                                                                                                  | 30 |
| <b>Kuvio 9.</b> Avohuollon kokonaiskustannukset ilman jälkihuoltoa 0–17-vuotiaasta asukasta kohden vuosina 2014–2018 (korotettuna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle).....                                                                                                          | 31 |
| <b>Kuvio 10.</b> Avohuollon kokonaiskustannukset ilman jälkihuoltoa 0–17-vuotiaasta avohuollon asiakasta kohden vuosina 2014–2018 (korotettuna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle) .....                                                                                            | 32 |
| <b>Kuvio 11.</b> Kodin ulkopuolelle vuoden aikana sijoitettuna olleiden 0–17-vuotiaiden osuus saman ikäisestä väestöstä vuosina 2014–2018 .....                                                                                                                                                                        | 34 |
| <b>Kuvio 12.</b> Sijoitusten eri hoitomuotojen osuus sijoitusten hoitovuorokausista vuosina 2014–2018 .....                                                                                                                                                                                                            | 38 |
| <b>Kuvio 13.</b> Sijoitusten (avohuollon sijoitukset, kiireelliset sijoitukset ja huostaanotot) kustannukset 0–17-vuotiaasta asukasta kohden vuosina 2014–2018 (ilman sijaishuollon aikaista sosiaalityötä, korotettuna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle).....                    | 40 |
| <b>Kuvio 14.</b> Sijoitusten (avohuollon sijoitukset, kiireelliset sijoitukset ja huostaanotot) kustannukset 0–17-vuotiaasta sijoitettuna ollutta lasta kohden vuosina 2014–2018 (ilman sijaishuollon aikaista sosiaalityötä, korotettuna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle) ..... | 40 |
| <b>Kuvio 15.</b> Sijoitusten hoitovuorokauden keskimääräiset kustannukset vuosina 2017 ja 2018 (ilman sijaishuollon aikaista sosiaalityötä, korotettuna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle) .....                                                                                   | 41 |
| <b>Kuvio 16.</b> Toimeksiantoon perustuvan ja luvanvaraisen perhehoidon sekä laitoshoidon osuus sijoitusten kokonaiskustannuksista vuosina 2014–2018 .....                                                                                                                                                             | 42 |
| <b>Kuvio 17.</b> Jälkihuollon asiakkaana olleiden nuorten osuus saman ikäisestä väestöstä vuosina 2014–2018.....                                                                                                                                                                                                       | 43 |

# 1 JOHDANTO

Tämä raportti käsittelee lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa eli Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Turussa, Tampereella ja Oulussa vuonna 2018. Raportti on osa laajempaa Kuusikko-työn kokonaisuutta.

Kuusikko-työssä on kerätty lastensuojelun palveluihin ja kustannuksiin liittyviä tietoja vuodesta 2003 alkaen. Aluksi tietoja käsiteltiin osana sosiaalityön kokonaisuutta ja ne pitivät sisällään pääosin lastensuojelun sijaishuollon tietoja. Lastensuojelu sai oman työryhmänsä vuoden 2008 alussa, jolloin lasten sijaishuollon ja lastensuojelun avohuollon asiantuntijat yhdistettiin sosiaalityön ryhmästä omaksi työryhmäkseen. Taustalla oli uuden lastensuojelulain (417/2007) astuminen voimaan ja halu tarkastella lastensuojelua yhtenä kokonaisuutena.

1.4.2015 voimaan tulleen sosiaalihuoltolain (1302/2014) myötä sosiaalipalvelujen painopiste siirtyi korjaavista erityispalveluista ennaltaehkäiseviin yleisiin palveluihin. Lastensuojelun osalta tämä tarkoittaa sitä, että osa aiemmin lastensuojelun piiriin kuuluneista palveluista on nyt mahdollista saada yleisen sosiaalihuollon kautta, minkä seurauksena lastensuojelun asiakasmäärä on vähentynyt. Tämän vuoksi lastensuojelun Kuusikko-raportointia on vuonna 2017 laajennettu osittain myös sosiaalihuoltolain mukaisten perhepalvelujen puolelle ja raportissa käsitellään lyhyesti sosiaalihuollon asiakkaana olevia erityistä tukea tarvitsevia lapsia.

Raportissa luodaan aluksi yleiskuva lastensuojelusta esittelemällä lastensuojeluprosessia sekä tarkastelemalla lastensuojelun asiakasmääriä ja kustannuksia kokonaisuudessaan. Tämän jälkeen käsitellään erikseen avohuollon, sijoitusten ja jälkihuollon palveluja ja kustannuksia ja lopuksi lyhyesti lastensuojelun henkilöstömääriä.

Kustannusvertailussa asiakas- ja asukaskohtaiset kokonaiskustannukset sekä avohuollon kustannukset (sisältäen jälkihuollon kustannukset) on laskettu suhteessa 0–20-vuotiaisiin ja sijoitusten kustannukset suhteessa 0–17-vuotiaisiin. Aiempien vuosien kustannukset on korotettu tilastointivuoden arvoon eli tänä vuonna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle.

Lisätietoa kerätyistä tiedoista löytyy liitteestä 1 ja luettelo yleisistä lastensuojelussa käytetyistä käsitteistä liitteestä 2. Liitteeseen 3 on koottu yhteenveto vuoden 2018 tiedoista ja liitteeseen 4 aikasarjaverailuja.

Raportti on syntynyt kuuden kaupungin lastensuojelun asiantuntijoista koostuvan työryhmän yhteistyön tuloksena. Työryhmän puheenjohtajana toimii vuonna 2019 Hanna Pösö Vantaalta. Tiedot työryhmän muista jäsenistä on koottu liitteeseen 5. Raportin kirjoittamisesta ja toimittamisesta on vastannut työryhmän sihteeri Marianne Forsell.

## **1.1 Lastensuojelu, sosiaalihuoltolaki ja erityistä tukea tarvitsevat lapset**

Nykyinen sosiaalihuoltolaki (1301/2014) astui voimaan 1.4.2015. Sen myötä sosiaalipalvelujen painopiste siirtyi korjaavista erityispalveluista ennaltaehkäisevien yleisten palvelujen suuntaan. Lastensuojelun osalta tämä tarkoittaa sitä, että osa perheistä, jotka aiemmin olivat lastensuojelun asiakkaita, saa palvelut nyt kunnan muissa perustason ja sosiaalihuollon palveluissa. Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja, joita on aiemmasta poiketen mahdollista saada myös ilman lastensuojelun asiakkuutta, ovat mm. perhetyö, tukiperheet ja -henkilöt sekä vertaisryhmätoiminta. Lisäksi lastensuojelun asiakkuus ei enää ala siitä, kun lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen ryhdytään selvittämään lastensuojelun tarvetta, vaan vasta siinä tapauksessa, että selvityksen perusteella todetaan tarve lastensuojelun palveluille ja tukitoimille (HE 164/2014, 84; STM 2015). Lakimuutosten seurauksena lastensuojelun asiakasmäärä on vähentynyt.

Sosiaalihuollon asiakasprosessissa keskeisessä asemassa on palvelutarpeen arviointi, jossa selvitetään henkilön tuen ja sosiaalipalvelujen tarve (1302/2014 § 36–37). Palvelutarpeen arviointi koskee koko sosiaalihuoltoa ja se on tehtävä, kun sosiaalihuollon työntekijä saa tietää mahdollisesta sosiaalihuollon tarpeesta olevasta henkilöstä. Palvelutarpeen arviointi on tehtävä myös, kun lastensuojelun työntekijä saa tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta, ellei se ole tarpeetonta esimerkiksi siitä syystä, että lapsen tai perheen tilanne olisi jo lähiaikoina arvioitu. Arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita (417/2007 § 26).

Lastensuojelun asiakkuus alkaa palvelutarpeen arvioinnin perusteella, mikäli sosiaalityöntekijä toteaa, että lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä ja kehitystä tai lapsi itse vaarantaa omalla käyttäytymisellään terveyttään ja kehitystään ja että lapsi lisäksi tarvitsee lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia (417/2007 § 27). Mikäli palvelutarpeen arvioinnissa sen sijaan todetaan, että lapsi voi saada riittävät palvelut sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen kautta, ei aloiteta lastensuojelun asiakkuutta vaan tarjotaan sosiaalihuollon tukea perheelle. Myös järjestöjen ja yksityisten tarjoamat palvelut otetaan huomioon perheen tuen tarvetta arvioitaessa.

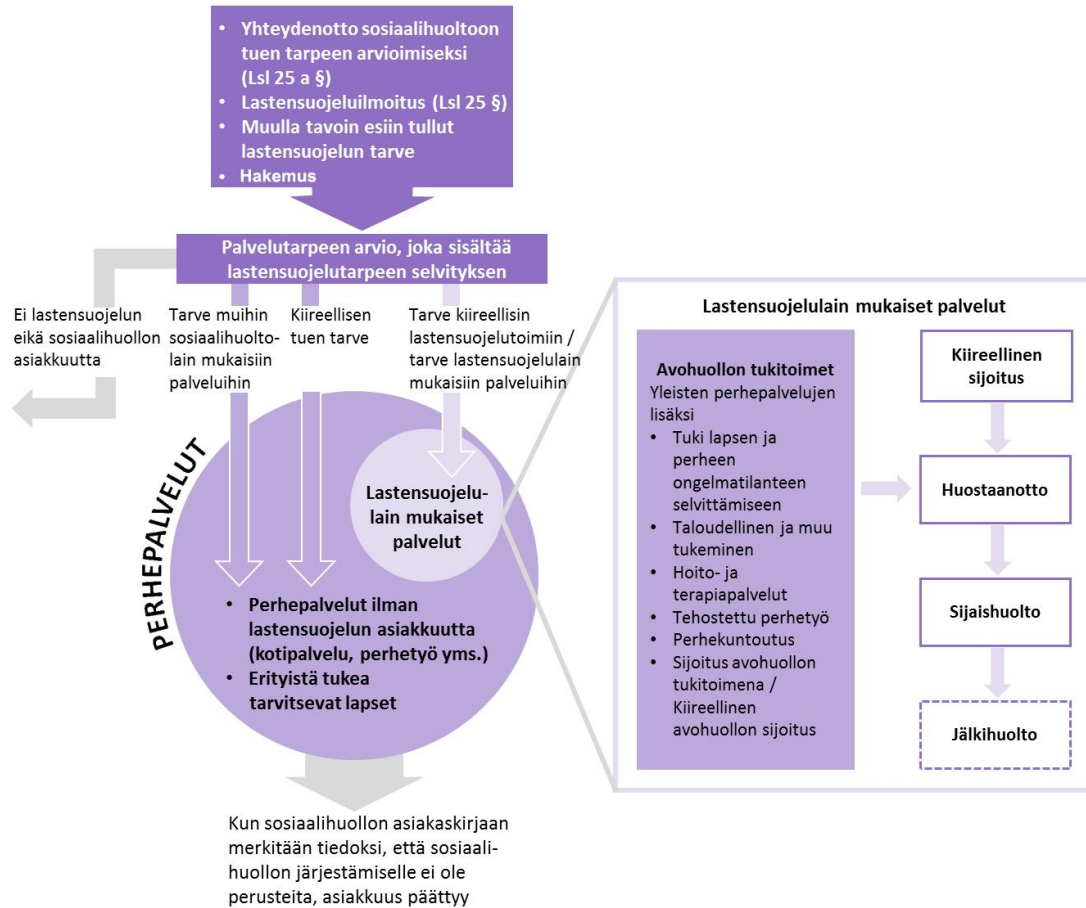
Sosiaalihuoltolaissa nostetaan esiin erityistä tukea tarvitsevat henkilöt (1302/2014 § 3). Sosiaalipalveluissa erityistä tukea tarvitsevasta lapsesta on kyse silloin, kun lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa hänen terveyttään ja kehitystään, tai lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään ja kehitystään tai lapsi on erityisen tuen tarpeessa, koska hänellä on vaikeuksia saada ja hakea tarvitsemiaan sosiaali- ja terveysterveystarpeita kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön tai usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai syyn vuoksi. Erityistä tukea tarvitseva lapsi määritellään palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä Sosiaalihuoltolain 36§ mukaisesti.

Jos palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä todetaan lapsen olevan erityisen tuen tarpeessa, hänen omatyöntekijäkseen tulee nimetä sosiaalityöntekijä (1302/2014 § 42). Kunnissa on tätä varten perustettu mm. perhesosiaalityöntekijän virkoja sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin.

Lastensuojelun Kuusikko-raporteissa on aiemmin käsitelty ainoastaan lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia. Nykyisen sosiaalihuoltolain mukanaan tuomien muutos-

ten vuoksi vuoden 2017 ja 2018 Kuusikko-raporteissa on kuitenkin haluttu tarkastella lyhyesti myös sosiaalihuollon asiakkaana olevia erityistä tukea tarvitsevia lapsia kuutoskaupungeissa (ks. luku 2).

**Kuvio 1. Lastensuojelun asiakasprosessi**



## 1.2 Lastensuojelun asiakasprosessi kuutoskaupungeissa

Seuraavassa on kuvattu tarkemmin palvelutarpeen arviointia ja lastensuojelun asiakasprosessia kuutoskaupungeissa.

### 1.2.1 Palvelutarpeen/lastensuojelutarpeen arvio ja lastensuojeluilmoitusten käsittely

#### Miten organisoitu?

##### **Helsinki**

Lastensuojelu-palvelun alaisuudessa toimiva Lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi ja tuki -yksikkö vastaa paljon palveluita tarvitsevien palvelutarpeen arvioinneista ja lastensuojeluilmoitusten käsittelystä ja lastensuojelun virka-aikaisesta päivystyksestä. Yksiköllä on 7 alueellista työryhmää, joissa on 7 johtavaa sosiaalityöntekijää ja 56 lastensuojelun sosiaalityöntekijää. Ls-ilmoitusten ja shl-yhteydenottojen kiireellisuuden tarve arvioidaan ja

tarvittaessa ryhdytään palvelutarpeen arviointiin. Paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden palvelutarpeen arviointi tehdään tarvittaessa monitoimijaisesti. Alueellisissa työryhmissä työskentelee lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden lisäksi psykiatrisia sairaanhoitajia, aikuissosiaalityön sosiaaliohjaajia ja perheneuvolan sosiaalityöntekijöitä ja psykologeja. Vuoden 2018 aikana on pilotoitu satunnaisesti palveluita tarvitsevien palvelutarpeen arvioinnin toimintamallia, jossa painopiste on sosiaaliohjaajien tekemissä palvelutarpeen arvioinneissa.

Mikäli lastensuojeluilmoitus koskee jo asiakkaana olevaa lasta, ilmoitus ohjataan lapsen asiasta vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

## **Espoo**

Lastensuojeluilmoitukset ja yhteydenotot ohjautuvat Espoossa neljään lastensuojelun toimipisteeseen lapsen asuinalueen mukaan. Sijaishuollossa olevien lasten lastensuojeluilmoitukset ohjautuvat suoraan sijaishuollon sosiaalityöhön tai perhehoitoon. Virka-ajan ulkopuolella lastensuojeluilmoitukset tehdään sosiaali- ja kriisipäivystykseen, joka arvioi tilanteen kiireellisyyden ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.

Vuonna 2017 Etelä-Espoon alueella käynnistynyttä monialaista ensiarviointimallia kehitettiin ja laajennettiin Pohjois-Espoon alueelle vuonna 2018 ja malli on käytössä kaikissa alue-toimistoissa. Ensiarvioinnissa työskentelee perhesosiaalityön, lastensuojelun ja perheneuvolan työntekijöitä. Perhesosiaalityön työntekijöistä osa työskentelee ensiarvioinnissa kiinteästi, muut perhesosiaalityön sekä lastensuojelun ja perheneuvolan työntekijät kiertävät tiimissä viikon jaksoissa. Ensiarvioinnissa otetaan vastaan kaikki lastensuojeluilmoitukset, vireillepanot, hakemukset ja sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot. Tiimissä arvioidaan, ketkä ammattilaiset lähtevät ilmoitusta tai yhteydenottoa selvittämään. Ensiarvioinnin jälkeen ratkaistaan, aloitetaanko palvelutarpeen arviointi ja arvioidaanko myös lastensuojelun tarvetta. Jos palvelutarpeen arviointi aloitetaan, arvioinnin tekee ensiarvioinnissa perhettä tavanneet työntekijät, jolloin vältytään työntekijävaihdoksilta. Tavoitteena on myös, että jos asiakkuus jatkuu palvelutarpeen arvioinnin jälkeen, sama työntekijä jatkaa asiakkaan työntekijänä.

Lapselle ja perheelle järjestetään tarvittavat tukitoimet joko perhesosiaalityössä omana tai ostopalveluna. Lastensuojelun asiakkaiden tukitoimet järjestetään tukipalveluyksikön asiakasohjauksen kautta.

## **Vantaa**

Virka-aikainen päivystys ottaa vastaan kaikki lapsiperheitä koskevat ilmoitukset ja tekee ensiarvion tilanteesta ja kiireellisyydestä. Päivystyksessä sosiaalityöntekijä arvioi tilanteen ja ohjaa ei-kiireelliset ilmoitukset palvelutarpeen arvioinnista vastaavaan yksikköön. Lapsiperheiden palvelutarve (sekä SHL että LSL) arvioidaan Aikuisten ja perheiden sosiaalipalveluissa, uusien asiakkaiden yksikössä, kolmen kuukauden määräajassa. Lastensuojelun tarvetta selviteltäessä palvelutarpeen arvioinnissa pyritään monialaiseen arvioon, jossa myös ilmoittajataho on mukana. Mikäli ilmoituksen kohteena olevalla lapsella on asiakkuus tai se on päättynyt alle 6 kk sitten, hänen asiansa ohjataan tutulle vastuusosiaalityöntekijälle.

## **Turku**

Turun sosiaalipäivystys ottaa vastaan lapsiin liittyvät yhteydenotot ja lastensuojeluilmoitukset. Sosiaalipäivystyksen sosiaalityöntekijä ja perheohjaaja arvioivat seitsemässä päivässä, aloitetaanko lapsen palvelutarpeen arviointi sosiaalihuolto- ja/tai lastensuojelulain mukaisesti. Mikäli palvelutarpeen arviointi on syytä aloittaa, asiakasperheelle varataan aika lastensuojelun sosiaalityöntekijälle (1.1.2019 alkaen lapsiperhesosiaalityön sosiaalityöntekijälle). Jos yhteydenotto tai ilmoitus on tehty varhaiskasvatuksesta, koulusta tai neuvolasta, pyydetään ensimmäiseen palaveriin mukaan myös ilmoituksen tekijä. Sosiaalityöntekijä tekee palvelutarpeen arvion yhdessä asiakkaan lähipiirin ja hänen perheensä kanssa työskentelevien työntekijöiden kanssa. Kolmen kuukauden aikana sosiaalityöntekijä päättää, aloitetaanko lastensuojelun avohuollon asiakkuus, lapsen erityisen tuen asiakkuus, ohjataanko asiakas muihin palveluihin vai onko ohjaukselle/palvelulle ylipäättään tarvetta.

## **Tampere**

Kolme perhepalveluiden sosiaaliasemaa, joissa johtava sosiaalityöntekijä, 5 sosiaalityöntekijää ja 5 ohjaajaa.

Lastensuojeluilmoitukset, SHL:n mukaiset yhteydenotot ja asiakkaiden hakemukset vastaanotetaan Sosiaalipäivystyksessä, jossa arvioidaan välittömästi mahdollinen kiireellinen lastensuojelun ja tuen tarve ja jossa tehdään tarvittaessa päätös. Jos ilmoittaja tietää lapsen asiakkuudesta ja/tai sosiaalityöntekijän, hän voi tehdä ilmoituksen tai yhteydenoton myös suoraan sosiaalityöntekijälle tai sosiaaliasemalle (puhelimitse virka-aikana tai kirjallisesti). Virka-aikana lastensuojeluilmoituksia voi tehdä virka-aikaiseen päivystykseen.

Sosiaaliasemalla johtava sosiaalityöntekijä jakaa vireille tulleet asiat oman tiiminsä sosiaalityöntekijöille. Palvelutarpeen arviointeja tehdään Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa pääsääntöisesti SHL:n mukaisissa Perhepalveluissa (lapsiperheiden sosiaalityössä, em. palveluohjauksessa tai muissa Perhepalvelujen palveluissa) tai em. Sosiaalipäivystyksen varhaisen tuen palvelussa. Samassa yhteydessä selvitetään tarvittaessa myös lastensuojelun tarvetta, ja tällöin palvelutarpeen arvioinnista vastaa sosiaalityöntekijä. Lastensuojelussa arvioidaan palvelujen ja lastensuojelun tarvetta vain niiden lasten osalta, joiden perhe on lastensuojelun asiakkaana.

## **Oulu**

Oulussa ympärivuorokautinen sosiaalipäivystys ja alueen sosiaalityöntekijät ottavat vastaan lastensuojeluilmoituksia. Lastensuojeluilmoitukset sekä sosiaalihuoltolain mukaiset ilmoitukset on mahdollista tehdä joko sähköisesti, kirjallisesti tai puhelimitse. Sosiaalipäivystyksen työntekijät arvioivat tilanteen kiireellisuuden ja kiireellisten lastensuojelun tukitoimien tarpeen. Sosiaalipäivystyksen työntekijä kirjaa ilmoituksen efficalle ja laittaa effica-muistutuksella tiedon alueen palveluesimiehelle ja / tai lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Palveluesimies jakaa uusista asiakkaista tulleet ilmoitukset työntekijöille.

Uudet lastensuojeluilmoitukset, joissa arvioidaan lastensuojelun tukitoimien ja asiakkuuden tarve, käsitellään keskitetysti 15.8.2018 aloittaneessa palvelutarpeen arviointiyksikössä. Yksikössä työskenteli vuonna 2018 4 sosiaalityöntekijää, 2 sosionomia ja 2 psykiatrista sairaanhoitajaa. Ilmoitukset ohjautuvat käsittelyyn hyvinvointikeskuksiin tilanteissa, joissa saapuneen ilmoituksen perusteella on tarpeen arvioida sosiaalihuoltolain mukaisten

palveluiden tarvetta. Lastensuojelun sosiaalityöntekijä ja hyvinvointikeskuksen lapsiperheiden sosiaalityöntekijä toimivat tarpeen mukaan toisilleen työparina palvelutarpeen arvioinneissa.

Ilmoituksen vastaanottanut taho vastaa palvelutarpeen arvion tekemisestä. Mikäli sosiaalihuollon sosiaalityöntekijän näkemyksen mukaan on tarpeen arvioida lapsen lastensuojelun tarve, pyytää hän työpariksi alueen lastensuojelun sosiaalityöntekijää. Näin toimitaan myös silloin kun tilanne on päinvastoin. Molemmissa tapauksissa tehdään yksi yhteinen palvelutarpeen arviointi. Mikäli palvelutarpeen perusteella ilmenee tarve lastensuojelulain mukaisille palveluille, avataan lastensuojelun asiakkuus.

### **1.2.2 Lastensuojelun avohuolto**

#### **Avohuollon organisointi**

##### **Helsinki**

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityön yksikössä työskentelee 100 lastensuojelun sosiaalityöntekijää ja 15 johtava sosiaalityöntekijää.

##### **Espoo**

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityössä työskentelee 51 sosiaalityöntekijää ja 8 johtavaa sosiaalityöntekijää.

##### **Vantaa**

Lastensuojelun avohuollon suunnitelmallinen sosiaalityö on jaettu kahteen alueelliseen toimintayksikköön. Idässä työskentelee 28 sosiaalityöntekijää ja kuusi johtavaa sosiaalityöntekijää. Lännessä työskentelee 12 sosiaalityöntekijää ja kaksi johtavaa sosiaalityöntekijää. Jokaisessa sosiaalityön tiimissä työskentelee myös erityissosiaaliohjaaja, joita Vantaalla on yhdeksän. Johtava sosiaalityöntekijä vastaa oman tiiminsä ammatillisesta johtamisesta. Alueellisilla toimintayksiköillä on oma hallinnollinen esimies.

##### **Turku**

Vuonna 2018 lastensuojelun avohuollon sosiaalityö jakautui kahdeksaan eri yksikköön. Lastensuojelun sosiaalityötä tehtiin kuudessa alueellisessa sosiaalitoimistossa, ulkomaa-laistointimistossa ja jälkihuollossa. Jokaisessa yksikössä tehtiin lastensuojelun avohuollon lisäksi myös aikuissosiaalityötä sekä lapsiperhesosiaalityötä. Yksiköissä työskenteli johtava sosiaalityöntekijä, sosiaalityöntekijöitä ja -ohjaajia sekä toimistos sihteeri.

##### **Tampere**

Kolme alueasemaa, joissa 2 johtavaa sosiaalityöntekijää ja 10 sosiaalityöntekijää, perhetyönohjaaja ja 15 ohjaajaa tai perhetyöntekijää.

## **Oulu**

Oulussa lastensuojelun sosiaalityö on alueellistettu kuuden hyvinvointikeskuksen yhteyteen. Lapsen asioista vastaavia sosiaalityöntekijöitä on 56. Lastensuojelun palveluesimiehiä on kuusi. Yhdellä palveluesimiehellä on alaisuudessaan kaksi ja yhdellä kolme lastensuojelun tiimiä. Yhdellä palveluesimiehellä on alaisuudessaan perhehoidon tukiyksikkö, perhehoidon alkuohjaaja, jälkihuollon ohjaajat sekä Metsolan lastenkoti. Lastensuojelun sosiaalityöntekijät toimivat lapsen asioista vastaavana sosiaalityöntekijänä koko lapsen lastensuojelun asiakkuuden ajan avohuollosta aina jälkihuollon päättymiseen saakka. Avohuollossa sosiaalityöntekijä arvioi ja järjestää lapselle ja perheelle tarvittavia tukitoimia yhdessä asiakkaan, tämän perheen ja muun viranomaisverkoston kanssa.

### **Lastensuojelun avohuollossa tarjottavat palvelut ja niiden järjestäminen**

#### **Helsinki**

Lastensuojelun palvelut –yksikkö vastaa lastensuojelun avohuollon palveluiden järjestämisestä. Sosiaalityöntekijä hakee asiakkaan tarvitsemaa palvelua (ml. kiireelliset sijoituspaikat) palvelujen asiakasohjauksesta asiakassuunnitelmalla tai kiireellisessä tilanteessa puhelimitse. Palvelujen asiakasohjaus palvelun osoittaa tarvittavan palvelun omasta tuotannosta tai hankkii tarvittavan palvelun ostopalveluna. Lastensuojelun palveluissa työskentelee mm. perhetyössä 97 työntekijää ja ympärivuorokautisia perhekuntoutuspaikkoja on 7 perheelle. Lastensuojelun palvelut vastaa myös lasten –ja nuorten vastaanottolaitostoinnista.

#### **Espoo**

Sosiaalityöntekijä hakee lastensuojelun tukipalvelujen asiakasohjauksen kautta asiakkaan tarvitsemia palveluja. Omana työnä tuotetaan muun muassa tehostettua perhetyötä, perhekuntoutusta, avohuollon sijoitusta ja sijaishuollon sosiaaliohjausta. Vastaavia palveluja on mahdollista hankkia myös ostopalveluna.

#### **Vantaa**

Lastensuojelun tukiyksikkö vastaa avohuollon tukitoimien järjestämisestä lastensuojelun avohuollon asiakkaille. Yksikössä työskentelee 57 sosiaaliohjaajaa/ perhetyöntekijää, viisi vastaavaa sosiaaliohjaajaa ja esimies. Lastensuojelun avohuollon asiakasohjausryhmässä tehdään päätökset, ostetaanko palvelua vai tarjotaanko asiakasperheelle tuki omana palveluna. Tukiyksikkö organisoii tukitoimet asiakkaille yhteistyössä avohuollon sosiaalityön kanssa. Tukiyksikkö myös kilpailuttaa ostettavat palvelut. Kilpailutettujen palveluntuottajien lisäksi voidaan käyttää suoraan hankintaa asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioiden. Oman toiminnan painopistealueena ovat mm. näyttöön perustuvien menetelmien käyttö tukityössä (MDFT, Ihmeelliset Vuodet) sekä monipuolinen tuki asiakasta osallistaen.

Vuoden 2018 lopulla avattiin Perhekuntoutuskeskukseen uusi osasto, jonka jälkeen ympärivuorokautisessa perhekuntoutuksessa on paikka 18 asiakasperheelle.



## **Turku**

Turun kaupunki järjestää omana työnä lastensuojelun perhetyötä ja intensiivistä perhetukea. Tarjolla on myös omia ja yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa järjestettäviä perheryhmiä sekä Kasvatus- ja perheneuvolan kanssa yhteistyössä järjestettävää Ihmeelliset vuodet-ryhmätoimintaa. Ostopalveluna hankittavista palveluista keskeisimpiä ovat kotiin vietävä ja laitosmuotoinen perhekuntoutus ja -päihdeperhekuntoutus sekä perheen arviointi, perhetyö, tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta sekä lasten ympärivuorokautinen kotihoito. Lisäksi sosiaalityöntekijä voi hankkia suorahankintana asiakkaalleen palvelua, jota ei ole kilpailutetuista palveluista saatavilla (esimerkiksi neuropsykiatrinen valmennus).

Vuoden 2019 alussa sosiaalityön ja lastensuojelun toimintaa uudistettiin. Sosiaalityössä (aikuis- ja lapsiperhesosiaalityö, avohuollon lastensuojelu, jälkihuolto, sijaishuolto ja maahanmuuttajasosiaalityö) otettiin käyttöön sosiaalityön systeeminen työote. Samalla tehtiin myös organisaatiomuutos.

Uudessa organisaatiossa on kolme avohuollon lastensuojelun yksikköä (eteläinen, läntinen, pohjoinen), joissa asiakkaina ovat lastensuojelun lapset ja perheet. Lapsiperheiden sosiaalityö on myös jaettu kolmeen yksikköön (eteläinen, läntinen ja pohjoinen), joissa tehdään lasten palvelutarpeen arviot ja asiakkaina ovat lapsiperheet, joilla ei ole lastensuojelun asiakkuutta sekä erityisen tuen tarpeessa olevat lapset ja heidän perheensä. Aikuissosiaalityön yksiköitä on yksi ja asiakkaina ovat yksinasuvat aikuiset sekä pariskunnat, joilla ei ole kotona asuvia lapsia.

## **Tampere**

Tarjolla olevia lastensuojelun avohuollon tukitoimia ja palveluja (LsL 35 - 37b §) ovat tehostettu perhetyö, jonka työmuotoja ovat myös intensiivityö ja kriisiperhetyö, tukiperhe ja tukihenkilö, taloudellinen tuki (suoraan asiakkaalle maksettava tuki ja palvelut, jotka myönnetään asiakkaalle maksuttomina), alaikäisen itsenäisen asumisen tukeminen, perhekuntoutus perheessä tai laitoksessa ja lapsen sijoitus perhehoitoon tai laitokseen. Näistä tehdään tukitoimikohtainen hallintopäätös. Mikäli on kysymys kiireellisenä avohuollon tukitoimena myönnettävästä tuesta tai palvelusta, ko. tukitoimikohtaiseen päätökseen lisätään lakipykälä 37b §. Täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta tehdään päätös silloin, kun tukea ei myönnetä lastensuojelulain perusteella.

Tukitoimia ja palveluja, joista ei tehdä lastensuojelussa päätöstä, ovat mm. ohjaaminen päivähoitoon, perheneuvolaan, hoito- ja terapiapalveluihin tai ensi- ja turvakotiin sekä sosiaalityöntekijän tapaamiset, joissa selvitetään perheen ja lapsen asioita ja tilanteita.

## **Oulu**

Lastensuojelun avohuollon asiakkaana olevaa lapselle ja perheelle tarjotaan heidän tarpeitaan vastaavia sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisia tukitoimia. Oulun kaupunki järjestää omana avohuollon palveluna perhetyötä, päiväperhekuntoutusta ja kotipalvelua. Perheitä tuetaan järjestämällä sekä kotiin tehtävää että laitospalveluista perhekuntoutusta, ensikodin ja / tai päihde-ensikodin palveluita ja perhetyötä tai tehostettua perhetyötä. Lapselle voidaan järjestää tukiperhe tai tukihenkilö tai ammatillinen tukihenkilö, Lapsen avo-

huollon sijoitus järjestetään joko perhehoidossa tai lastensuojelulaitoksessa. Oulun kaupungin ainoa lastenkoti Metsola 14 paikkainen vastaanottoyksikkö 13-17 -vuotiaille nuoruusikäisille lapsille. Avohuollon sijoitus voidaan toteuttaa myös ostopalveluna hankittuun lapsen tarpeita vastaavaan yksikköön. Lapselle ja perheelle tarjotaan myös taloudellista tukea.

### **1.2.3 Sijaishuolto**

#### **Sijaishuollon sosiaalityö ja asiakasohjaus**

##### **Helsinki**

Sijoituksen sosiaalityö -yksikössä on laitos- ja perhehoidon työryhmät ja sijaishuollon asiakasohjauksen työryhmä. Sijoituksen sosiaalityö vastaa huostaanotettujen lasten sosiaalityöstä ja on jakaantunut perhehoidon ja laitoshoidon sosiaalityöhön. Lapsen asioista vastaavia sosiaalityöntekijöitä on 47 ja johtavia sosiaalityöntekijöitä 8. Sijaishuollon asiakasohjauksen työryhmä vastaa sijaishuollon asiakasohjauksesta, sijaishuoltopaikan osoittamisesta, hankkimisesta ja valvonnasta.

##### **Espoo**

Sijaishuollon sosiaalityöhön kuuluvat sekä laitoshoidon että perhehoidon sosiaalityön tiimit, joissa työskentelee 13 sosiaalityöntekijää ja kaksi johtavaa sosiaalityöntekijää. Laitoshoidon sosiaalityön tiimi koordinoi myös laitoshoidon tarvitsevien lasten asiakasohjausta. Perhehoitoon menevien lasten asiakasohjauksesta vastaa perhehoidon tiimi.

##### **Vantaa**

Sijaishuollon sosiaalityön yksikkö jakautuu laitoshoidon, perhehoidon ja jälkihuollontyöryhmiin. Perhehoidon työryhmässä on 10 sosiaalityöntekijää ja laitoshoidossa 7 sosiaalityöntekijää. Jälkihuollossa on kaksi sosiaalityöntekijää. Lisäksi kahden sosiaalityöntekijän tehtävät keskittyvät sijoittamistoimintaan ja yhden valvontaan. Johtavia sosiaalityöntekijöitä on kolme. Asiakasohjausryhmässä tehdään päätökset sijoituksista.

##### **Turku**

Huostaan otettujen lasten sosiaalityö on hoidettu Ulkopuoliset sijoitukset -yksikössä. Yksikössä työskentelee johtavan sosiaalityöntekijän lisäksi 11 sosiaalityöntekijää, 4 sosiaalihojaajaa, kirjaaja ja 4 toimistotyöntekijää.

Sosiaalityöntekijän vastuulla on perhehoitoon, ammatillisiin perhekoteihin ja laitoksiin sijoitettujen lasten sosiaalityö sekä läheisperheratkaisut. Sosiaalihojaajat ovat työskennelleet pääosin perhehoitosijoituksissa perhehoitajan ja lasten vanhempien tukijana.

Yksikössä on hoidettu myös avo- ja sijaishuollon sosiaalityöstä tulleet sijoitus- ja palvelupyynnöt, perhehoitajien ja tukiperheiden rekrytointi, valmennus ja lisäkoulutukset sekä ympärivuorokautisten sijaishuollon ja ilmoituksenvaraisten palveluiden tarkastukset ja valvonta. Työtä on ollut tekemässä 2 sosiaalityöntekijää ja 3 sosiaalihojaajaa.

Ulkopuoliset sijoitukset –yksikköön kuuluvat myös 4 perhetukikeskuksissa työskentelevää sosiaalityöntekijää, joiden tehtävänä on arvioida kiireellisesti tai avohuollon sijoituksena sijoitetun lapsen ja hänen perheensä palvelutarvetta yhdessä perhekeskuksen moniammatillisen tiimin kanssa.

## **Tampere**

Sijaishuollosta vastaa Sijais- ja jälkihuollon sosiaaliasema, jonka palveluun asiakkaat siirtyvät huostaanoton jälkeen avohuollosta.

Sijaishuollon asiakasohjauksen hoitaa Luotsin Laitospalvelut.

## **Oulu**

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä pysyy samana koko lapsen lastensuojelun asiakkuuden ajan. Sijaishuolto järjestetään lapsen tarpeita vastaavasti ja aina arvioidaan mahdollisuus sijoittaa lapsi perhehoitoon. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa sijaishuollossa olevan lapsen tarpeiden mukaisten palveluiden järjestämisestä sijaishuollon aikana.

Perhehoitoon sijoitusta valmistellessaan lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tekee yhteistyötä perhehoidon tukiyksikön sosiaalityöntekijän kanssa. Perhehoidon tukiyksikkö etsii lapsen tarpeita vastaavan perheen. Perhehoidon tukiyksikkö vastaa asiakasohjauksesta, perhehoitajien kouluttamisesta ja perhehoitajille tarjottavasta tuesta. Perhehoidon tukiyksiköstä tarjotaan perhehoitajille sijoituksen onnistumisen tueksi kaupungin omaa alkuohjausta ensimmäisen vuoden ajan. Kaupunki järjestää myös omaa jälkihuollon ohjauspalvelua.

## **Kuntien oma tuotanto**

### **Helsinki**

Helsingillä on lasten ja nuorten vastaanottolaitokset sekä pitkäaikaisempaa hoitoa tarvitsevia lastenkoteja. Laitospaikkoja on yhteensä 250. Lastenkoteja on 6 ja näistä koulullisia lastenkoteja on kaksi: Lemmilän lastenkoti Hyvinkäällä ja Outamon lastenkoti Lohjalla.

### **Espoo**

Espoossa on lasten ja nuorten vastaanottokodit sekä yksi lastenkoti pidempiaikaista sijaishuoltoa tarvitseville lapsille ja nuorille. Laitospaikkoja on 42.

### **Vantaa**

Vantaalla on kaksi lastensuojelulaitosyksikköä, joista toinen vastaa vastaanotto toiminnasta ja toinen kuntouttavasta, pitkäaikaisesta sijaishuollosta. Vastaanotto -osastoilla on yhteensä 28 asiakaspaikkaa. Lisäksi Vantaalla toimii 22 vastaanottoperhettä. Kuntouttavan sijaishuollon asiakaspaikkoja on 20. Kuntouttava sijaishuolto toimii kolmessa eri toimipisteessä.

## **Turku**

Turussa on kaksi perhetukikeskusta. Vähäheikkilän perhetukikeskuksessa on vastaanotto-osasto (7 paikkaa), päivystysperheosasto (koordinoi ja tukee päivystysperhesijoituksia, järjestää lapsen ja vanhemman tapaamisia sekä arvioi sijoitusten tilannetta) ja ympärivuorokautinen perhekuntoutusosasto (3 paikkaa).

Mäntymäen perhetukikeskuksessa on kolme vastaanotto-osastoa (18 paikkaa) ja yksi tehostetun kotiinpäin tehtävän perhetyön osasto.

Turussa on kuusi lastenkotia pääasiassa huostaan otetuille lapsille ja nuorille: Lakkatien erityislastenkoti (18 paikkaa), Puolukkatien lastenkoti (18 paikkaa), Moikoisten lastenkoti (12 paikkaa), Maksalankadun lastenkoti (12 paikkaa), Virusmäen lastenkoti (7 paikkaa) ja Vakka-Suomen lastenkoti (7 paikkaa).

## **Tampere**

Perhetukikeskus pitkäaikaista osastohoitoa tarvitseville 14 paikkaa. Perhetukikeskus kii-reellistä osastohoitoa vaativille 24 paikkaa.

## **Oulu**

Oulun kaupungin ainoa 14 paikkainen lastenkoti Metsola toimii vastaanotto- ja arviointiyksikkönä.

## **Sijaishuollon ostopalvelut**

### **Helsinki**

Sijaishuollon asiakasohjaus vastaa sosiaalityöntekijän kuvaaman asiakastarpeen perusteella sijaishuoltopaikan osoittamisesta, hankkimisesta ja valvonnasta. Sijoittaja etsii sosiaalityöntekijän määrittelemiä asiakastarpeita vastaavan sijaishuoltopaikan omista tai ostopalveluista, tekee sijoituspaikan valintaesityksen sijoitusten ohjausryhmälle ja hankintapäätöksen tekee hankintavaltuuksien mukainen viranhaltija.

Vuoden 2018 aikana ympärivuorokautiset sijaishuollon palvelut kilpailutettiin yhteistyössä lähes kaikkien Uudenmaan kuntien kanssa ja uusi puitesopimusjärjestely astui voimaan 1.1.2019 alkaen.

### **Espoo**

Lastensuojelun sijaishuollon laitoshoidon on kilpailutettu vuoden 2018 aika yhdessä Uudenmaan kuntien kanssa. Asiakasohjaus etsii lapsen tarpeita vastaavan paikan sosiaalityöntekijän tekemän esityksen perusteella. Asiakasohjauksesta vastaavat sijaishuollon sosiaalityön laitoshoidon ja perhehoidon tiimit.

## **Vantaa**

Sijaishuollon asiakasohjausryhmässä tehdään päätökset sijaishuoltopaikan hankinnasta. Sijaishuollon sosiaalityössä sijoittaja etsii soveltuvan sijoituspaikan lapselle ja päätöksen tekee lapsen vastuusosiaalityöntekijä.

Vantaa on mukana Uudenmaan puitesopimusjärjestelyssä. Uusi kilpailutus tehtiin vuoden 2018 aikana ja astui voimaan 1.1.2019.

## **Turku**

Turku on kilpailuttanut yhdessä ympäristökuntien kanssa sijaishuollon ympärivuorokautiset palvelut sekä avo- ja sijaishuollon tukipalvelut.

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä hankkii palvelun sijoitus- tai palvelupyynnöllä, jonka jälkeen nimetyt työntekijät ulkopuolisissa sijoituksissa kartoittavat tukipalvelun ja sijaishuollon ympärivuorokautisen palvelun puitesopimuspalveluntuottajista.

Palvelu hankitaan suoraan hankintana, mikäli puitesopimuspalveluntuottajat eivät kykene tuottamaan palvelua. Kilpailutuskausi päättyy 31.12.2019 ja mahdollinen optiovuosi on 2020.

## **Tampere**

Jos lasta ei voida sijoittaa perhehoitoon, Ostopalvelut Luotsi -työryhmä kartoittaa yhdessä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa lapselle sopivan sijaishuoltopaikan luvanvaraisesta perhehoidosta (perhekoti) tai lastensuojelulaitoksesta.

## **Oulu**

Oulun kaupunki on kilpailuttanut lastensuojelun laitoshoidon, perhetyön ja kotipalvelun. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä arvioi kilpailutetuilta palveluntuottajilta lapsen ja perheen tarpeita vastaavaan palvelun ja on yhteydessä palveluntuottajaan. Myös perhehoitoa on järjestetty ostopalveluna. Toimeksiantosuhteisten perhehoitajien työn tukemiseksi järjestettävistä tukitoimista vastaa perhehoidon tukiyksikkö.

Ennen laitospalveluiden sekä ei-kilpailutettujen ostopalveluiden järjestämistä sosiaalityöntekijä esittelee asian asiakasohjausryhmässä, jossa asia esitellään asiakassuunnitelman perusteella. Palveluita on ollut mahdollista järjestää myös suorasopimuksella.

Oulun kaupunki on järjestänyt dynaamisen kilpailutuksen loppuvuodesta 2018. Oulun kaupunki kilpailutti lastensuojelun palveluista perhetyön, tehostetun perhetyön, ammatillisen tukihenkilötoiminnan, valvotut ja tuetut tapaamiset sekä valvotut vaihdot, perhekuntoutuksen, lastensuojelun laitoshoidon sekä sijoituksen jälkeisen tukiasumisen. Kilpailutuksessa on kiinnitetty huomiota palveluiden laatuun ja sisältöön ja siihen, että lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle ja hänen perheelleen järjestetään heidän tarpeitaan vastaavia palveluita. Uusi puitesopimusjärjestely astui voimaan 1.1.2019 alkaen.

## **Perhehoito ja järjestämistavat**

### **Helsinki**

Sijoituksen sosiaalityön yksikön perhehoidon palvelut vastaa perhehoidon järjestämisestä. Perhehoitoa järjestetään sekä omana että ostettuna toimintana. Lapsen vastuu sosiaalityön ja perhehoitajien tuen eriyttämisen ja uuden työparityöskentelymallin pilotointi toteutettiin v.2018 ja toimintamalli päätettiin laajentaa v. 2019 koko toimintaan. Perhehoitajien tukityössä työskentelee mm. sosiaaliohjaajia ja psykologeja.

### **Espoo**

Perhehoidon tiimi vastaa perhehoidon järjestämisestä. Käytössä on sekä omia sijaisperheitä että ostopalveluna hankittavaa perhehoitoa.

### **Vantaa**

Perhehoidon palvelut sijoittuvat sijaishuollon toimintayksikköön. Vastuusosiaalityöntekijöiden lisäksi yksikössä työskentelee kaksi sosiaaliohjaajaa perhehoitajien tukena. Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen työparipilotti perhehoidossa aloitettiin vuonna 2018 ja sitä jatketaan.

### **Turku**

Lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät ja perhehoitajaa tukevat sosiaaliohjaajat työskentelevät Ulkopuoliset sijoitukset –yksikössä. Yksikön sosiaaliohjaajat hoitavat perhehoitajien, päivistysperheiden ja tukiperheiden rekrytoinnin, valmennuksen ja koulutuksen. Lisäksi maakunnallista yhteistyötä on tehty sijaishuoltoyksikkö Tammen kanssa päivistysperhehoitamisessa ja perhehoitajien kouluttamisessa. Perhehoidon valmennus on hankittu ostopalveluna puitesopimuspalveluntuottajilta. Perhetukikeskusten psykologit ovat olleet mukana perhehoitoon sijoitetun lapsen sijoituksissa.

### **Tampere**

Perhehoito toteutetaan pääosin omana tuotantona. Tarjolla on kiireellistä hoitoa vaativille lapsille sijaisperheitä.

### **Oulu**

Lapsen sijoitusta perhehoitoon arvioidessaan ja järjestäessään lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tekee yhteistyötä perhehoidon tukiyksikön sosiaalityöntekijöiden kanssa. Perhehoidon tukiyksikkö etsii lapsen tarpeita vastaavan perheen Oulun kaupungin kanssa sopimuksen tehneistä perheistä. Tarvittaessa perhehoito järjestetään ostopalveluna. Perhehoidon tukiyksikkö vastaa perhehoitajien kouluttamisesta ja perheiden hyväksymisestä. Lisäksi tukiyksikkö järjestää perhehoitajille täydennyskoulutusta.

## **Sijaishuollon valvonta**

Sijaishuollossa sekä perhehoitoa että laitoshoidon tulee valvoa, mutta toimintakäytännöt ovat olleet erilaisia. Luvanvaraiseen ja ammatilliseen perhehoitoon sekä laitoshoidon kohdistuu useamman viranomaistahon valvontatoimia kuin toimeksiantosopimussuhteiseen perhehoitoon. Lapsikohtainen valvonta on vastuusosiaalityöntekijän vastuulla kaikissa sijoitusmuodoissa.

AVI, Valvira ja sijaintikunnat suorittavat ennakoivaa valvontaa toimilupiin liittyvissä kysymyksissä. Samat tahot osallistuvat reaktiiviseen ja suunnitelmalliseen valvontaan. Lisäksi tähän osallistuvat laillisuusvalvojat Oikeuskansleri ja Eduskunnan oikeusasiamies. Kunnissa on erilaisia käytäntöjä siinä, miten valvontaa suoritetaan ja resursoidaan.

### **Helsinki**

Sijaishuollon asiakasohjaus vastaa asiakasohjauksen lisäksi sijaishuollon yksikkökohtaisesta valvonnasta, sekä omien laitosten että ostopalveluiden. Vuoden 2018 aikana valmisteltiin ja sovittiin valvontayhteistyöstä yhteiseen puitesopimusjärjestelyyn kuuluneiden Uudenmaan kuntien kanssa.

### **Espoo**

Sijaishuollon sosiaalityön laitoshoidon ja perhehoidon tiimin sosiaalityöntekijät tekevät lapsikohtaista valvontaa. Lisäksi valvontaan on yksi työntekijäresurssi käytettävissä. Vuoden 2018 aikana valvontaa kehitettiin yhteistyössä Uudenmaan maakunnan kanssa.

### **Vantaa**

Lapsikohtaisesta valvonnasta vastaavat lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät. Laitoskohtaista valvontaa tehdään yhteistyössä Uudenmaan kilpailutuksessa mukana olevien kuntien kanssa. Yhden työntekijän resurssi kohdennetaan laitoskohtaiseen valvontaan.

### **Turku**

Sijaishuollon valvonnasta vastaa ensisijaisesti lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijän tekemän huoli-ilmoituksen perusteella sijoituksista vastaava sosiaalityöntekijä ja yksikön johtava sosiaalityöntekijä tekevät valvontakäynnin sijaishuoltopaikkaan.

Turun ja ympäristökuntien kanssa puitesopimuksen tehneiden sijaishuoltopaikkojen valvontaa varten on luotu erillinen suljettu sähköinen työtila, jonka kautta kilpailutukseen osallistuneet kunnat saavat tiedon tehdyistä valvontakäynneistä ja voivat suunnitella yhteisiä valvontakäyntejä.

### **Tampere**

Luotsi-työryhmä valvoo sijaishuoltoyksiköitä.

## **Oulu**

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa sijaishuollossa oleva lapsen edun toteutumisesta ja siitä, että lapsi saa tarpeitaan vastaavan hoidon, tuen ja palvelut. Sosiaalityöntekijä tekee yhteistyötä sijaishuoltopaikan kanssa ja tapaa lasta riittävän usein, jotta luottamuksellinen suhde lapsen kanssa syntyy. Epäkohtia havaittaessa ne käydään läpi joko perhehoitajan kanssa tai muun palveluntuottajan kanssa.

Lastensuojelun laitoshoidon valvonta on keskitetty yhdelle henkilölle. Ilmi tulleista epäkohdista sosiaalityöntekijä tai esimies ilmoittaa laitoshoidtoa valvovalle henkilölle. Epäkohdan vakavuudesta riippuen Oulun kaupunki voi asettaa yksikön sijoituskieltoon siihen saakka, että epäkohdat on korjattu. Yksikköön tehdään valvontakäynti ja käynneillä on valvonnasta vastaavan henkilön mukana voi olla joko yksikköön sijoitetun lapsen sosiaalityöntekijä, palveluesimies tai lastensuojelun erityisasiantuntija.

### **1.2.4 Jälkihuolto**

#### **Toteuttamistapa**

##### **Helsinki**

Lastensuojelu järjestää sijaishuollossa asuvien nuorten jälkihuollon ja Nuorten palveluiden ja aikuissosiaalityön (Nuso) palvelut järjestää muun jälkihuollon. Nuson jälkihuollossa työskenteli johtavan sosiaalityöntekijän alaisuudessa 9 sosiaalityöntekijää sekä toukuusta 2018 alkaen 4 määräaikaista sosiaaliohjaajaa. Kahden johtavan ohjaajan alaisuudessa oli 20 sosiaaliohjaajaa heinäkuun loppuun 2018 saakka. Elokuusta 2018 yksikössä työskenteli yksi johtava ohjaaja sosiaaliohjaajien esimiehenä. Elokuusta lähtien sosiaaliohjaajat ovat tarjonneet koko asiakaskunnalle sosiaaliohjausta tarpeen mukaan.

##### **Espoo**

Jälkihuollossa työskentelee neljä sosiaalityöntekijää. Nuorten tukitiimi antaa ohjauspalvelua jälkihuoltonuorille.

##### **Vantaa**

Vantaalla jälkihuollossa on kahden sosiaalityöntekijän ja seitsemän sosiaaliohjaajan resursit. Myös ostopalveluna hankitaan tukea jälkihuoltonuorille. Perhehoidossa olleiden nuorten jälkihuollosta vastaavat perhehoidon vastuusosiaalityöntekijät.

##### **Turku**

Turun jälkihuollossa työskentelee johtavan sosiaalityöntekijän lisäksi kolme sosiaalityöntekijää ja kahdeksan sosiaaliohjaajaa. Yksikössä hoidetaan jälkihuollettavan, hänen puolisonsa ja jälkihuollettavan alaikäisten lasten sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukainen sosiaalityö.



Sosiaalihojaajien tehtävänä on tukea nuorta itsenäisessä asumisessa ja muussa elämänhallinnassa. Osa jälkihuollettavista jää sijaishuoltopaikkaan 18 vuotta täytettyään ja näiden nuorten jälkihuolto hoidetaan jälkihuollossa.

Jälkihuollettaville nuorille voidaan hankkia esimerkiksi asumispalvelua (erityistä tukea tarvitseville) tai ammatillinen tukihenkilö ostopalveluna.

### **Tampere**

Tampereella lastensuojelun sosiaalityö vastaa alle 18-vuotiaiden lasten ja perheellisten nuorten jälkihuollosta. 18 - 20 -vuotiaiden nuorten jälkihuolto on Sijais- ja jälkihuollon sosiaaliaseman vastuulla, jossa kaksi ohjaajaa toimii sosiaalityöntekijän tukena.

### **Oulu**

Sijaishuollon päättyessä ja lapsen siirtyessä jälkihuoltoon hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä pysyy samana. Oulun kaupungilla on viisi jälkihuollon ohjaajaa, jotka pyrkivät aloittamaan työskentelyn ohjattavan kanssa jo n. puoli vuotta ennen jälkihuoltoon siirtymistä. Jälkihuollon ohjausta järjestetään tarpeen mukaan myös ostopalveluna mm. toisella paikkakunnalla asuville. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa jälkihuoltosuunnitelman tekemisestä ja siitä, että lapsi / nuori saa suunnitelmassa tarpeellisiksi katsotut tuet ja palvelut.

## 2 SOSIAALIHUOLLON ASIAKKAANA OLEVAT ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVAT LAPSET

Nykyisen sosiaalihuoltolain myötä osa perheistä, jotka aiemmin olivat lastensuojelun asiakkaita, saa palvelut nyt yleisen sosiaalihuollon kautta (ks. tarkemmin luku 1.1). Tämän vuoksi lastensuojelun Kuusikko-raportointia on haluttu laajentaa osittain myös yleisten perhepalvelujen puolelle.

Sosiaalipalveluissa erityistä tukea tarvitsevasta lapsesta on kyse silloin (1302/2014 § 3), kun

- 1) lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa hänen terveyttään ja kehitystään, tai
- 2) lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään ja kehitystään tai,
- 3) lapsi on erityisen tuen tarpeessa koska hänellä on vaikeuksia saada ja hakea tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön tai usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai syyn vuoksi.

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen palveluntarvetta arvioitaessa arvion tekijän tulee olla sosiaalityöntekijä ja arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta (1302/2014 § 36). Sosiaalihuollon asiakkaana olevan erityistä tukea tarvitsevan lapsen omatyöntekijän tulee olla sosiaalityöntekijä (1302/2014 § 42).

Kuutoskaupungeissa on hieman erilaisia käytäntöjä sen suhteen, minkälaisissa tilanteissa lapsi määritellään erityistä tukea tarvitseväksi. Seuraavaksi on esitelty jokaisen kuutoskaupungin määritelmät erityistä tukea tarvitsevalle lapselle.

**Helsingissä** erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelut on otettu käyttöön vuonna 2017. Palvelutarpeen arviointi tehdään lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin ja tuen alueellisissa palvelutarpeen arvioinnin työryhmissä. Myös lastensuojelun avohuollon sosiaalityö voi ohjata asiakkaita erityiseen tukeen lastensuojelun asiakkuuden päättymisen jälkeen.

Sosiaalityön myöntämisestä lapselle palvelutarpeen arvioinnin jälkeen tehdään päätös. Erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityötä järjestetään asiakasmääriltään suurimman perhesosiaalityön työryhmän lisäksi nuorten sosiaalityössä, perheneuvolassa ja vammaispalveluissa.

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen muut palvelut (perhetyö, tukihenkilö, tukiperhe, vertaisryhmät ja nuorille suunnattu asumisen tuki) sosiaalityöntekijä hakee keskitetysti palvelujen asiakasohjauksesta, joka vastaa palvelun osoittamisesta joko omasta toiminnasta tai os-topalveluna. Kotipalvelu haetaan neuvola- ja perhetyön yksiköstä erikseen.

Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä on erityisen tuen sosiaalityön voimassa oleva asiakkuus (selvitys).

Erityisen tuen asiakkaiden määrä on kasvanut Helsingissä vuoden 2018 aikana merkittävästi ja palveluita laajennetaan edelleen vuonna 2019. Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärät ovat vastaavasti alentuneet.

**Espoossa** erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä on perhesosiaalityön sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärä. Palvelutarpeen arvioinnin jälkeen kirjataan arvioinnin yhteenvedoon tai asiakassuunnitelmaan, että asiakas on erityisen tuen tarpeessa. Erillistä päätöstä ei tehdä. Erityisen tuen asiakkaan palveluista päättää sosiaalityöntekijä keskusteltuaan johdettavan sosiaalityöntekijän kanssa. Isommat palvelujen ostot viedään asiakasohjauksen kautta, esimerkiksi suuret perhetyön ostot tai ammatillinen tukiperhe.

**Vantaalla** ei tehty vuonna 2018 erikseen päätöstä erityisen tuen tarpeesta ja vastuutyöntekijyydestä. Erityisen tuen tarpeessa olevien lasten kokonaismäärää ei pystytty nykyisessä tietojärjestelmässä seuraamaan.

**Turussa** sosiaalipäivystys ottaa vastaan lapsiin liittyvät yhteydenotot ja lastensuojeluilmoitukset. Tämän jälkeen sosiaalipäivystyksen sosiaalityöntekijä arvioi seitsemässä päivässä, aloitetaanko lapsen palvelutarpeen arviointi sosiaalihuolto- ja/tai lastensuojelulain mukaisesti. Sosiaalityöntekijä tekee palvelutarpeen arvion kolmen kuukauden kuluessa ja arvioi, kuuluuko asiakas lapsiperhesosiaalityöhön, lastensuojeluun tai johonkin muuhun palveluun. Erityisen tuen tarpeessa olevalle lapselle, hänen sisaruksilleen ja vanhemmille tarjotaan erityistä palvelua ja tukea tarpeen mukaan. Palveluista keskeisimpiä ovat kotiin vietävä perhekuntoutus ja -päihdeperhekuntoutus sekä perheen arviointi, perhetyö, tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta sekä lasten ympärivuorokautinen kotihoito. Lisäksi sosiaalityöntekijä voi hankkia suorahankintana asiakkaalleen palvelua, jota ei ole kilpailutetuista palveluista saatavilla (esimerkiksi neuropsykiatrinen valmennus). Erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia oli Turussa vuonna 2018 yhteensä 1006 ja perheitä 729.

**Tampereella** ei tehdä erityisen tuen päätöksiä. Erityistä tukea tarvitsevat lapset ovat lapset, jotka siirtyvät sosiaalihuollon asiakkuuteen.

**Oulussa** ei tehdä erityisen tuen päätöksiä, vaan tehdään päätös sosiaalihuollon asiakkuudesta. Erityisen tuen tarpeessa olevien lasten määrässä ovat mukana kaikki lapset, joilla palvelutarpeen arvioinnin jälkeen on alkanut sosiaalihuollon asiakkuus.

### 3 LASTENSUOJELUN KOKONAISUUS

Lastensuojelulain mukaiset palvelut ja tukimuodot on jaettu raportissa avohuoltoon, lasten sijoituksiin kodin ulkopuolelle sekä jälkihuoltoon. Lukuun ottamatta lukua 2, jossa tarkastellaan sosiaalihuollon asiakkaana olevia erityistä tukea tarvitsevia lapsia, raportissa ei käsitellä palveluja ja tukitoimia, joilla edistetään ja turvataan lasten ja nuorten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia silloin, kun lapsi ei ole lastensuojelun asiakkaana. Yleisen sosiaalihuoltolain mukaiset lapsiperheiden palvelut sekä muu ennaltaehkäisevä työ, jota tehdään muun muassa äitiys- ja lastenneuvoloissa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja nuorisotyössä, on rajattu tarkastelun ulkopuolelle.

#### 3.1 Lastensuojeluasian vireille tulo

Lastensuojeluasia tulee vireille, kun sosiaalityöntekijä tai muu sosiaalihuollon työntekijä on vastaanottanut lastensuojeluilmoituksen. Lastensuojeluasia voi tulla vireille myös hakemuksesta tai kun sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojelun työntekijä on saanut muutoin tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta. Lisäksi 1.3.2010 alkaen on ollut voimassa ennakkollista lastensuojeluilmoitusta koskeva säännös. Ennakollinen lastensuojeluilmoitus on tehtävä ennen lapsen syntymää, jos on perusteltua syytä olettaa, että lapsi tarvitsee lastensuojelun tukitoimia välittömästi syntymänsä jälkeen.

Useimmiten lastensuojeluasia tuli kuutoskaupungeissa vireille lastensuojeluilmoituksen perusteella. Lastensuojeluilmoituksia tehtiin kuutoskaupungeissa vuonna 2018 kaikkiaan 50 904 yhteensä 27 554 lapsesta. Lastensuojeluilmoitusten lisäksi lastensuojeluasia voi tulla vireille myös yhteydenotolla sosiaalihuoltoon lastensuojelutarpeen arvioimiseksi. Tällaisia yhteydenottoja tehtiin yhteensä 1 823 kaikkiaan 1 758 lapsesta. Hakemuksia lastensuojelutarpeen selvittämiseksi tehtiin 540 ja ne kohdistuivat 655 lapseen. Ennakollisia lastensuojeluilmoituksia tehtiin 782. (Liite 3C/1)

Edellisten lisäksi lastensuojelutarve voi tulla esiin esimerkiksi toimeentulotukiasiakkuudessa tai ennalta ehkäisevässä sosiaalityössä, jolloin sosiaalityöntekijä itse havaitsee lastensuojelutarpeen ja voi alkaa tehdä palvelutarpeen arvioita. Tällaisia tapauksia oli kuutoskaupungeissa vuonna 2018 yhteensä 535 ja ne kohdistuivat 429 lapseen. (Liite 3C/1)

**Taulukko 1. Lastensuojeluasian vireille tulo kuutoskaupungeissa vuonna 2018<sup>1</sup>**

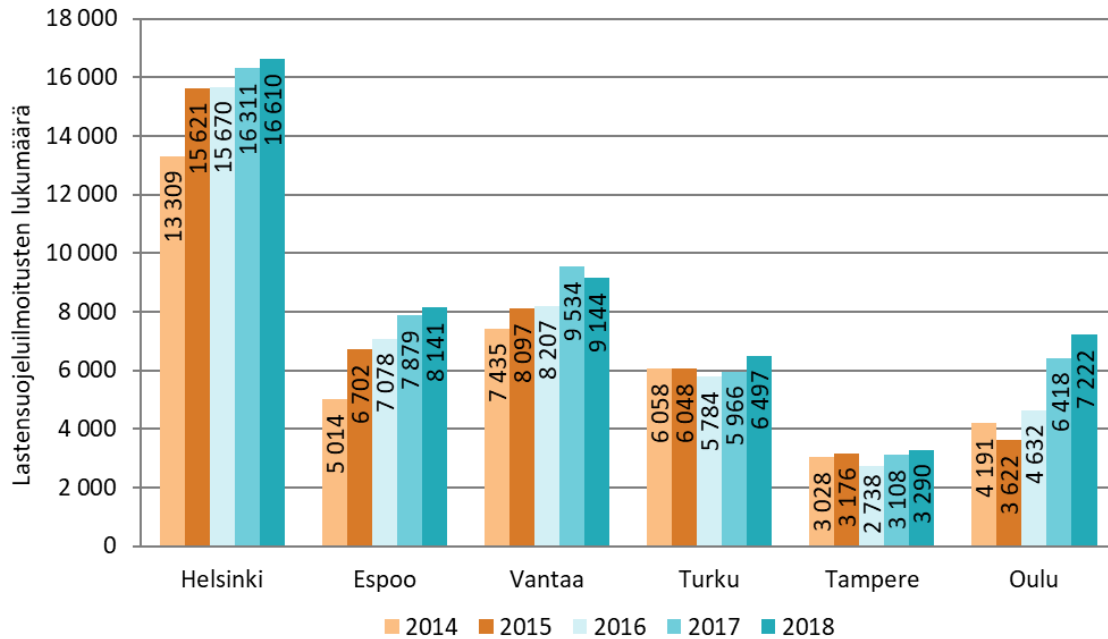
|                                                          | Helsinki | Espoo | Vantaa | Turku | Tampere | Oulu  | Kuusikko |
|----------------------------------------------------------|----------|-------|--------|-------|---------|-------|----------|
| Lastensuojeluilmoitukset                                 | 16 610   | 8 141 | 9 144  | 6 497 | 3 290   | 7 222 | 50 904   |
| Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi | 785      | 108   | 43     | 416   | 327     | 144   | 1 823    |
| Hakemukset suojelutarpeen selvittämiseksi                | 413      | 77    | 6      | 1     | 43      | ..    | 540      |
| Muulla tavoin esiin tullut lastensuojelutarve            | 357      | 37    | 25     | 0     | 116     | ..    | 535      |
| Ennakolliset lastensuojeluilmoitukset                    | 202      | 118   | 124    | 199   | 85      | 54    | 782      |

<sup>1</sup> Sama lapsi voi olla luvuissa useaan kertaan.

### 3.1.1 Lastensuojeluilmoitukset

Vuoden 2018 aikana kuutoskaupungeissa tehtiin yhteensä 50 904 lastensuojeluilmoitusta. Edellisvuoteen verrattuna lastensuojeluilmoitusten lukumäärä lisääntyi Oulussa (+12,5 %), Turussa (+8,9 %), Tampereella (+5,9 %), Espoossa (+3,3 %) ja Helsingissä (+1,8 %). Lastensuojeluilmoitusten määrä laski Vantaalla (-4,1 %). Lastensuojeluilmoituksista lähes neljä viidestä oli viranomaisen tekemiä. Pääkaupunkiseudulla viranomaisen tekemien lastensuojeluilmoitusten osuus oli 81,9-85,0 prosenttia, muissa kaupungeissa 65,8-75,1 prosenttia. Viranomaisista eniten ilmoituksia tekivät terveystalvelut. (Liitteet 3C/1 ja 4E)

**Kuvio 2. Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä vuosina 2014–2018**



Lastensuojelulaki velvoittaa kuntia pitämään rekisteriä lastensuojeluilmoituksista. Rekisteriin täytyy kirjata lastensuojeluilmoitusten lukumäärätietojen lisäksi muun muassa syyt, joiden perusteella ilmoitukset on tehty. Taulukossa 3 on esitetty kuutoskaupungeissa vuoden 2018 aikana tehdyt lastensuojeluilmoitukset sosiaalityöntekijän arvioiman tärkeimmän ilmoituksen syyn mukaan. Eniten ilmoituksia oli kaikissa kaupungeissa tehty kehitystä vaarantavien olosuhteiden perusteella.

**Taulukko 2. Vuoden 2018 aikana tehdyt lastensuojeluilmoitukset syyn mukaan**

|                                           | Helsinki | Espoo | Vantaa | Turku | Tampere | Oulu  | Kuusikko |
|-------------------------------------------|----------|-------|--------|-------|---------|-------|----------|
| Lastensuojeluilmoitukset yhteensä         | 16 610   | 8 141 | 9 144  | 6 497 | 3 290   | 7 222 | 50 904   |
| 01 Lapsen hoidon ja huolenpidon tarve (%) | 10,1     | 12,1  | 11,9   | 16,1  | 19,0    | 17,6  | 13,1     |
| 02 Kehitystä vaarantavat olosuhteet (%)   | 60,1     | 51,2  | 53,5   | 57,5  | 52,2    | 50,3  | 55,3     |
| 03 Lapsen oma käyttäytyminen (%)          | 29,8     | 36,7  | 34,6   | 26,4  | 28,8    | 32,1  | 31,6     |

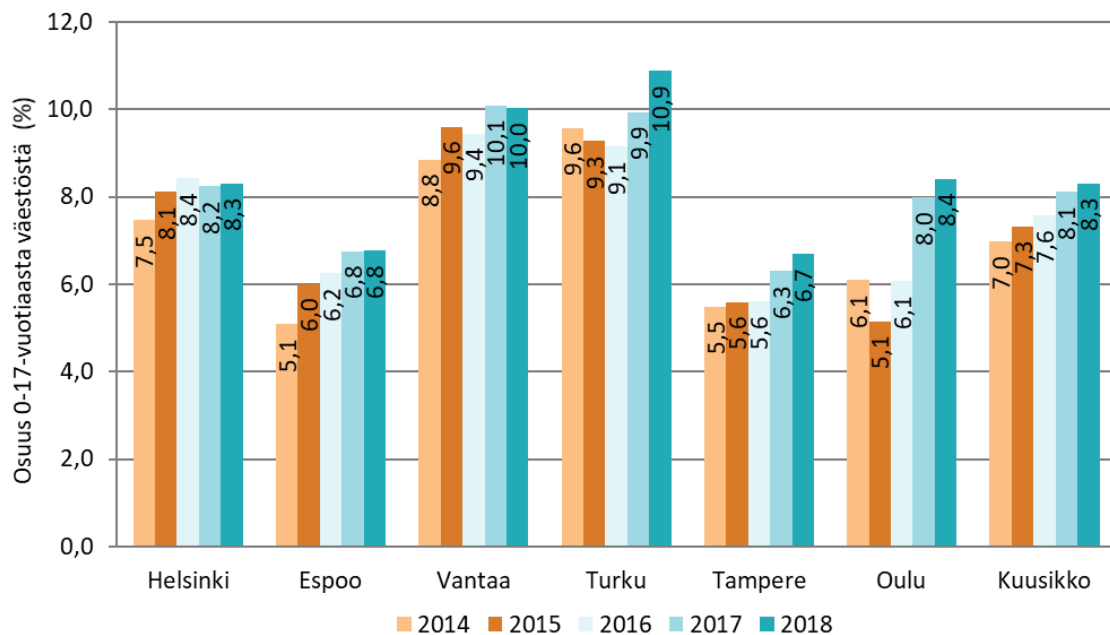
Samasta lapsesta ja tilanteesta voidaan vuoden aikana tehdä lastensuojeluilmoitus useaan kertaan ja lastensuojeluilmoituksen samasta lapsesta voi tehdä useampi eri ilmoittaja. Vuonna 2018 kuutoskaupungeissa tehtiin keskimäärin 1,8 lastensuojeluilmoitusta lasta kohden. Osa lastensuojeluilmoituksen kohteena olleista lapsista on jo ennestään lastensuojelun asiakkaana.

Vuonna 2018 keskimäärin 8,3 prosenttia kuutoskaupunkien 0–17-vuotiaista oli lastensuojeluilmoituksen kohteena. Osuus oli korkein Turussa (10,9 %) ja Vantaalla (10,0 %). Taulukossa 4 on tarkasteltu lastensuojeluilmoituksen kohteena olleiden lasten lukumäärää suhteessa saman ikäiseen väestöön ikäryhmittäin vuonna 2018. Lastensuojeluilmoituksen kohteena olleiden väestöosuus nousee yläkouluun siirryttäessä. Kuutoskaupunkien 13–15-vuotiaista keskimäärin 11,3 prosenttia oli lastensuojeluilmoituksen kohteena vuonna 2018. 16–17-vuotiaiden kohdalla väestöosuus oli vielä suurempi, 13,3 prosenttia.

**Taulukko 3. Lastensuojeluilmoituksen kohteena vuonna 2018 olleiden lasten osuus saman ikäisestä väestöstä ikäluokittain**

|                                                                       | Helsinki     | Espoo        | Vantaa       | Turku        | Tampere      | Oulu         | Kuusikko      |
|-----------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|---------------|
| <i>Lastensuojeluilmoituksen kohteena olleiden osuus väestöstä (%)</i> |              |              |              |              |              |              |               |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                         | <b>8,3</b>   | <b>6,8</b>   | <b>10,0</b>  | <b>10,9</b>  | <b>6,7</b>   | <b>8,4</b>   | <b>8,3</b>    |
| 0–2-vuotiaat                                                          | 5,2          | 4,8          | 7,0          | 8,0          | 4,8          | 5,7          | 5,7           |
| 3–6-vuotiaat                                                          | 6,3          | 5,5          | 8,2          | 9,5          | 6,0          | 6,8          | 6,7           |
| 7–12-vuotiaat                                                         | 8,1          | 6,3          | 9,9          | 9,5          | 6,4          | 7,5          | 7,8           |
| 13–15-vuotiaat                                                        | 12,0         | 9,4          | 13,0         | 14,0         | 9,1          | 10,9         | 11,3          |
| 16–17-vuotiaat                                                        | 14,1         | 10,1         | 14,7         | 18,6         | 9,0          | 14,7         | 13,3          |
| <b>Lastensuojeluilmoituksen kohteena olleet lapset</b>                | <b>9 009</b> | <b>4 362</b> | <b>4 750</b> | <b>3 160</b> | <b>2 536</b> | <b>3 737</b> | <b>27 554</b> |
| <i>Lastensuojeluilmoituksia lasta kohden keskimäärin</i>              | <i>1,8</i>   | <i>1,9</i>   | <i>1,9</i>   | <i>2,1</i>   | <i>1,3</i>   | <i>1,9</i>   | <i>1,8</i>    |

**Kuvio 3. Lastensuojeluilmoitusten kohteena olleiden lasten osuus 0–17-vuotiaasta väestöstä vuosina 2014–2018**



### 3.1.2 Palvelutarpeen arviointi

Kun lastensuojeluasia on tullut vireille, sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve. Lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi, ellei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita. Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukau-

den kuluessa vireille tulosta. Lastensuojelun asiakkuus alkaa, mikäli sosiaalityöntekijä toteaa palvelutarpeen arvioinnin perusteella, että lapsi tarvitsee lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia (417/2007 § 26-27).

Kuutoskaupungeissa tehtiin vuonna 2018 yhteensä 15 719 palvelutarpeen arviota, jossa selvitettiin lastensuojelun tarve. Arvio tehtiin yhteensä 13 427 lapselle. Tämä oli 3,5 prosenttia kaikista kuutoskaupunkien 0–17-vuotiaista lapsista. Palvelutarpeen arvioita tehtiin suhteellisesti eniten 13–17-vuotiaille. Lastensuojelun tarve todettiin yhteensä 3 419 palvelutarpeen arviossa, kunnasta riippuen 17–34 prosentissa arvioita. (Liite 3C/2)

**Taulukko 4. Palvelutarpeen arviot, joissa on selvitetty lastensuojelun tarve, ikäryhmittäin vuonna 2018**

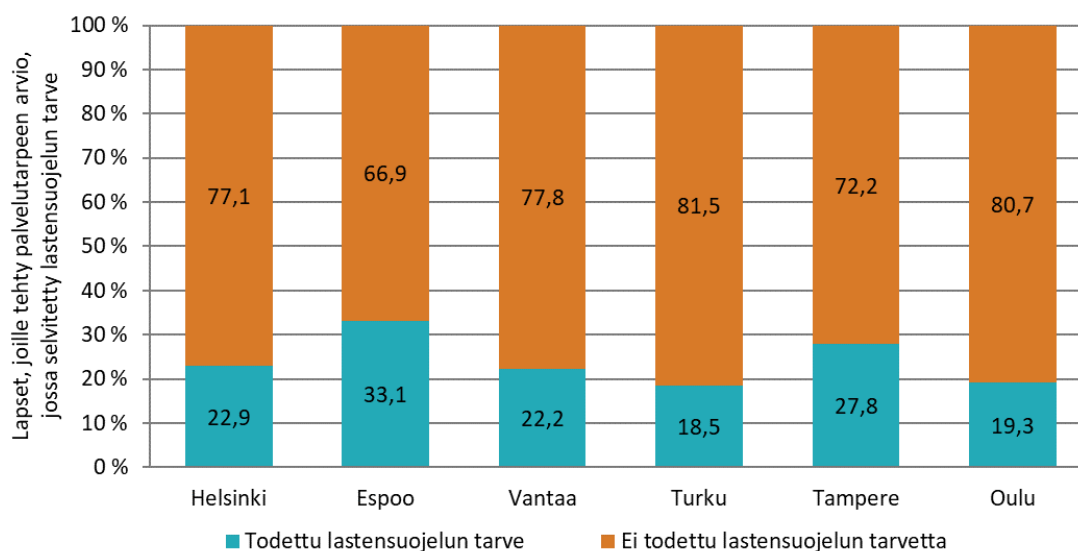
|                                                                                   | Helsinki     | Espoo        | Vantaa <sup>3</sup> | Turku        | Tampere      | Oulu         | Kuusikko      |
|-----------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|---------------------|--------------|--------------|--------------|---------------|
| <i>Lasten, joille tehty palvelutarpeen arvio<sup>1</sup>, osuus väestöstä (%)</i> |              |              |                     |              |              |              |               |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                                     | <b>5,8</b>   | <b>2,1</b>   | <b>3,2</b>          | <b>5,0</b>   | <b>2,8</b>   | <b>4,0</b>   | <b>4,0</b>    |
| 0–2-vuotiaat                                                                      | 4,1          | 1,3          | 3,1                 | 4,5          | 2,2          | 2,8          | 3,1           |
| 3–6-vuotiaat                                                                      | 5,3          | 1,8          | 3,1                 | 4,9          | 2,6          | 3,4          | 3,7           |
| 7–12-vuotiaat                                                                     | 6,0          | 2,1          | 3,2                 | 4,5          | 2,7          | 3,9          | 4,0           |
| 13–15-vuotiaat                                                                    | 7,5          | 2,8          | 3,3                 | 5,8          | 3,4          | 4,9          | 5,0           |
| 16–17-vuotiaat                                                                    | 6,6          | 2,5          | 3,4                 | 6,3          | 4,0          | 6,3          | 5,0           |
| <b>Lasten lukumäärä</b>                                                           | <b>6 271</b> | <b>1 336</b> | <b>1 514</b>        | <b>1 450</b> | <b>1 065</b> | <b>1 791</b> | <b>13 427</b> |
| <i>Muutos 2017–2018 (%)</i>                                                       | <i>20,1</i>  | <i>-38,2</i> | <i>1,0</i>          | <i>6,7</i>   | <i>32,1</i>  | <i>-7,3</i>  | <i>3,5</i>    |
| <b>Palvelutarpeen arviot yhteensä<sup>1 2 3</sup></b>                             |              |              |                     |              |              |              |               |
| Arviot, joissa todettu lastensuojelun tarve                                       | 1 481        | 497          | 336                 | 270          | 487          | 348          | 3 419         |
| <i>Arviot, joissa todettu lastensuojelun tarve (%)</i>                            | <i>20,0</i>  | <i>34,2</i>  | <i>22,2</i>         | <i>17,2</i>  | <i>26,2</i>  | <i>18,2</i>  | <i>21,8</i>   |

<sup>1</sup> Vuoden aikana valmiiksi tehtyjen palvelutarpeen arvioiden määrä. Mukana vain ne arviot, joissa selvitetty lastensuojelun tarve.

<sup>2</sup> Samaa lasta koskien on voitu tehdä useampi kuin yksi arvio.

<sup>3</sup> Vantaan osalta arvioiden kokonaismäärää ei ole saatavilla vaan luvut ovat arvion kohteena olleiden lasten määrää.

**Kuvio 4. Lapset, joille on vuoden 2018 aikana tehty palvelutarpeen arvio (jossa on selvitetty lastensuojelun tarve) sen mukaan, onko todettu lastensuojelun tarve**



Palvelutarpeenarvioiden prosessoinnissa ja tilastoinnissa on eroja kuntien välillä.

**Helsingissä** palvelutarpeen arvioinniksi tilastoidaan sosiaalihuoltolain mukaisesti kaikki tarvittavassa laajuudessa tehdyt palvelutarpeen arvioinnit lapsikohtaisesti.

**Espoossa** palvelutarpeen arvio avataan niille asiakkaille, joille on ensiarviotapaamisen tai -puhelun perusteella todettu tarve tehdä palvelutarpeen arvio. Luvuissa ei siis ole asiakkaita, joita on kontaktoitu, mutta joille ei ole sen jälkeen ollut tarvetta tehdä palvelutarpeen arvio.

**Vantaalla** palvelutarpeen arvioinnit on tilastoitu lapsikohtaisesti, arvioiden kokonaismäärää ei ole saatavilla. Tilastoituna ovat varsinaiset 3 kuukauden aikana tehdyt palvelutarpeen arvioinnit.

**Turussa** päätös palvelutarpeen arvioinnista tehdään sosiaalipäivystyksessä. Kaikissa aloitetuissa palvelutarpeen arvioinnissa arvioidaan myös lastensuojelun tarve. Luvuissa ei siis ole asiakkaita, joita on kontaktoitu, mutta joille ei ole sen jälkeen ollut tarvetta tehdä palvelutarpeen arvio.

**Tampereella** perhepalveluiden sosiaaliasemilla aloitetaan palvelutarpeen arviointi, kun on todettu ensikontaktin jälkeen tarve tehdä palvelutarpeen arviointi.

**Oulun** luvussa ovat mukana kaikki alle 18-vuotiaille tehdyt palvelutarpeen arviot. Osa tehdään lastensuojelussa ja osa muissa sosiaalityön yksiköissä.

## **3.2 Lastensuojelun asiakkaat**

### **3.2.1 Lastensuojelun asiakasmäärät**

Lastensuojelun asiakkaana oli kuutoskaupungeissa vuonna 2018 yhteensä 18 901 lasta. Avohuollon asiakkaana oli 16 325 lasta ja sijoitettuna 5 349 lasta. Lisäksi 18–20-vuotiaita nuoria oli jälkihuollossa 2 307. Yhteensä lastensuojelun 0–20-vuotiaita asiakkaita oli kuutoskaupungeissa 21 334.

Lastensuojelun asiakasmäärä kasvoi vuodesta 2017 Oulussa (+8,0 %), Vantaalla (+7,9 %) ja Espoossa (+3,3 %). Asiakasmäärä laski Helsingissä (-5,8 %), Turussa (-3,2 %) ja Tampereella (-1,6 %). Vuoteen 2015 ja sitä aiempiin vuosiin verrattuna avohuollon asiakasmäärä ja sitä myöten lastensuojelun kokonaisasiakasmäärä on kaikissa kaupungeissa vähentynyt selvästi 1.4.2015 voimaan astuneiden lakimuutosten vuoksi. Nyt lastensuojelun asiakkuus alkaa, mikäli palvelutarpeen arvioinnin perusteella todetaan tarve lastensuojelun palveluille, kun aiemmin asiakkuus alkoi jo silloin, kun ryhdyttiin selvittämään lastensuojelun tarvetta. Lisäksi osa aiemmin lastensuojelun alle kuuluneista palveluista on nykyisin mahdollista saada yleisen sosiaalihuollon kautta ilman lastensuojelun asiakkuutta. (Liite 4A)



**Taulukko 5. Lastensuojelun asiakkaiden kokonaismäärä sekä avohuollon asiakkaana, sijoitettuna olleet lapset ja jälkihuollon piirissä olleet nuoret vuonna 2018**

|                                                     | Helsinki     | Espoo        | Vantaa <sup>3</sup> | Turku        | Tampere      | Oulu         | Kuusikko      |
|-----------------------------------------------------|--------------|--------------|---------------------|--------------|--------------|--------------|---------------|
| <b>0–17-vuotiaat asiakkaat yhteensä<sup>1</sup></b> | <b>5 766</b> | <b>2 835</b> | <b>3 957</b>        | <b>1 914</b> | <b>2 000</b> | <b>2 429</b> | <b>18 901</b> |
| <i>Muutos 2017-2018 (%)</i>                         | <i>-5,8</i>  | <i>3,3</i>   | <i>7,9</i>          | <i>-3,2</i>  | <i>-1,6</i>  | <i>8,0</i>   | <i>0,6</i>    |
| <b>0–20-vuotiaat asiakkaat yhteensä<sup>2</sup></b> | <b>6 915</b> | <b>3 179</b> | <b>4 186</b>        | <b>2 118</b> | <b>2 208</b> | <b>2 728</b> | <b>21 334</b> |
| <i>Muutos 2017-2018 (%)</i>                         | <i>-6,4</i>  | <i>2,4</i>   | <i>7,1</i>          | <i>-2,1</i>  | <i>1,5</i>   | <i>7,2</i>   | <i>0,2</i>    |
| Avohuollon asiakkaat, 0–17v. <sup>3</sup>           | 4 660        | 2 485        | 3 823               | 1 528        | 1 659        | 2 170        | 16 325        |
| Sijoitetut lapset, 0–17v.                           | 1 819        | 774          | 849                 | 666          | 632          | 609          | 5 349         |
| Jälkihuollossa olleet nuoret, 18–20v.               | 921          | 358          | 272                 | 257          | 256          | 243          | 2 307         |

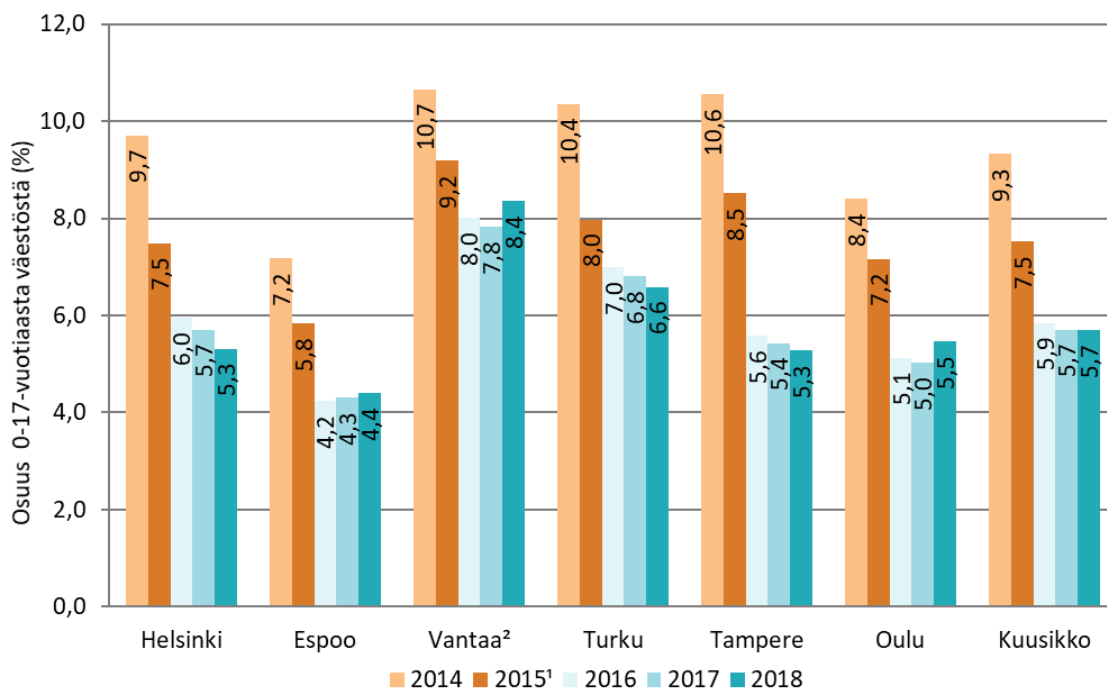
<sup>1</sup> Luvussa mukana kaikki vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset (0–17v.) henkilötunnus kertaalleen. Luvussa eivät ole mukana nuoret (18–20-v.). Sama lapsi on voinut olla vuoden aikana avohuollon asiakkaana, sijoitettuna ja/tai jälkihuollon asiakkaana.

<sup>2</sup> Luvussa mukana kaikki vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset ja nuoret (0 - 20 v.) henkilötunnus kertaalleen.

<sup>3</sup> Vantaan avohuollon asiakkaissa on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia.

Kuviossa 5 on kuvattu lastensuojelun asiakasmäärän kehitystä suhteessa saman ikäiseen väestöön vuosina 2014–2018. Edellä mainittu lastensuojelun asiakkuuden määritelmän muutos vaikutti myös väestöosuksiin, jotka laskivat vuosina 2014–2016 selvästi. Väestöosuudet ovat kaupungista riippuen hieman laskeneet tai nousseet vuodesta 2017 vuoteen 2018, kuutoskaupunkien keskimääräisen osuuden pysyessä samana. Vuonna 2018 kuutoskaupunkien 0–17-vuotiaista 5,7 prosenttia oli lastensuojelun asiakkaana. Osuus oli matalin Espoossa (4,4 %) ja korkein Vantaalla (8,4 %).

**Kuvio 5. Lastensuojelun 0–17-vuotiaiden asiakkaiden osuus saman ikäisestä väestöstä vuosina 2014–2018**



<sup>1</sup> Lastensuojelun asiakkuuden määritelmä muuttui 1.4.2015, mistä johtuen avohuollon ja samalla koko lastensuojelun asiakasmäärä väheni merkittävästi.

<sup>2</sup> Vantaan avohuollon asiakkaissa on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia.

### 3.2.2 Asiakassuunnitelmat

Lastensuojelulaki edellyttää, että lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle tehdään asiakassuunnitelma (417/2007 § 30). Asiakassuunnitelmaan kirjataan ne olosuhteet ja asiat, joihin pyritään vaikuttamaan, lapsen ja hänen perheensä tuen tarve, palvelut ja muut tukitoimet, joilla tuen tarpeeseen pyritään vastaamaan, sekä arvioitu aika, jonka kuluessa tavoitteet pyritään toteuttamaan.

Asiakassuunnitelma laaditaan yhteistyössä viranomaisen sekä lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa. Se on tärkeä asiakirja sekä työntekijälle että asiakkaalle, sillä se perustelee kaikille osapuolille, miksi lasta on tarpeen suojella, sekä antaa tiedon missä asiassa ja millä keinoin pyritään muutokseen. Asiakassuunnitelman tekeminen huolellisesti, siihen aikaa käyttäen ja yhteisesti suunnitellen on edellytys lapsen ja hänen perheensä tukemiselle ja auttamiselle. Asiakassuunnitelma laaditaan myös huostaanotetun lapsen vanhemmille. Suunnitelma laaditaan tarvittaessa yhteistyössä muun sosiaali- ja terveydenhuollon kuten päihde- ja mielenterveyshuollon kanssa.

Kuutoskaupunkien asiakassuunnitelmien lukumäärätietoja on koottu liitteeseen 3C/2. Asiakassuunnitelmien vertailu on haasteellista johtuen muun muassa kaupunkien erilaisista asiakastietojärjestelmistä. Eri kunnista kerätyt tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia.

### 3.3 Kokonaiskustannukset

Lastensuojelun kokonaiskustannukset olivat kuutoskaupungeissa 369,0 miljoonaa euroa vuonna 2018. Deflatoidut kustannukset nousivat edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa: Tampereella (8,7 %), Espoossa (+8,4 %), Vantaalla (+5,2 %), Oulussa (+4,4 %), Helsingissä (+1,8 %) ja Turussa (+1,0 %). Viimeisen neljän vuoden aikana lastensuojelun kustannukset ovat osassa kuutoskaupungeja nousseet ja osassa laskeneet. (Liite 4D/1)

Suurin osa lastensuojelun kustannuksista syntyy lasten sijoituksista. Sijoitusten osuus kustannuksista vaihteli vuonna 2018 Oulun 71,3 prosentista Turun 82,2 prosenttiin. Luvussa 5.7 on tarkasteltu tarkemmin sijoitusten kustannuksia. Sijoitusten hoitomuodot vaikuttavat lastensuojelun kokonaiskustannuksiin. Suurimmat kustannukset syntyvät kaikissa kaupungeissa laitoshoidosta – mitä suurempi on laitoshoidon osuus, sitä suuremmat ovat sijoitusten kustannukset.

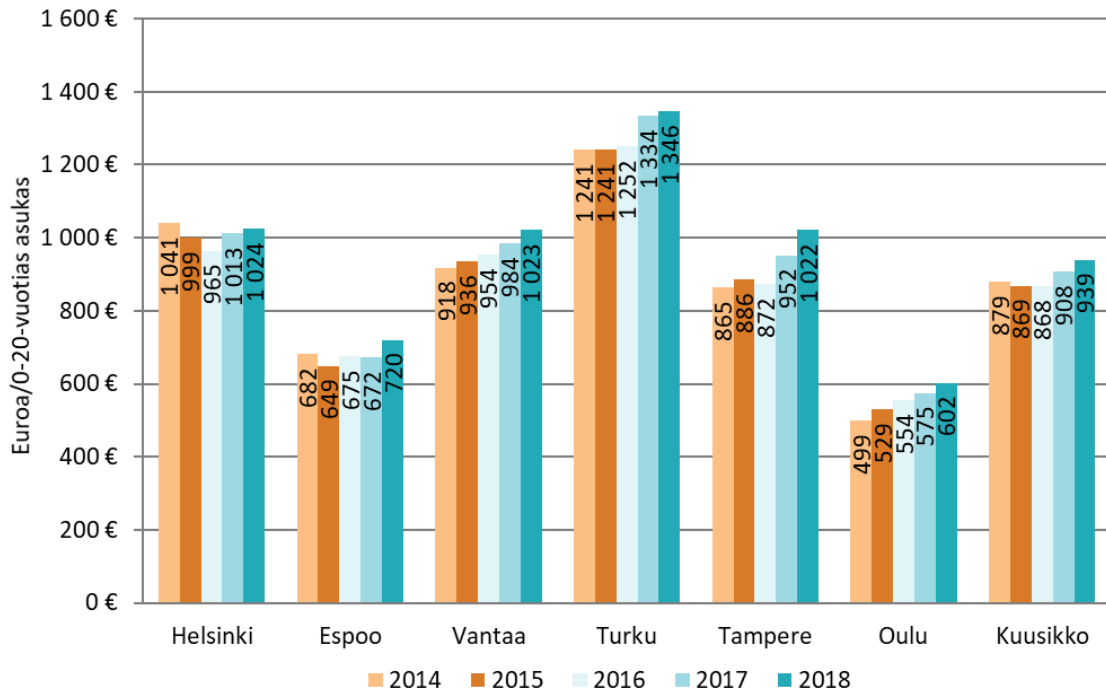
**Taulukko 6. Lastensuojelun vuoden 2018 kokonaiskustannusten erittely avohuollon ja sijoitusten kustannuksiin sekä deflatoitujen kustannusten muutos vuodesta 2017**

|                                               | Helsinki           | Espoo             | Vantaa            | Turku             | Tampere           | Oulu              | Kuusikko           |
|-----------------------------------------------|--------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|--------------------|
| <b>Kokonaiskustannukset (€)</b>               | <b>130 362 081</b> | <b>53 461 458</b> | <b>56 393 747</b> | <b>48 979 752</b> | <b>47 969 440</b> | <b>31 874 351</b> | <b>369 040 828</b> |
| Avohuollon kustannukset                       | 23 768 441         | 11 740 834        | 11 493 211        | 8 702 270         | 11 737 000        | 9 143 622         | 76 585 378         |
| Sijoitusten kustannukset                      | 106 593 640        | 41 720 623        | 44 900 536        | 40 277 482        | 36 232 440        | 22 730 729        | 292 455 450        |
| josta toimeksiantoon perustuva perhehoito     | 28 639 586         | 7 244 857         | 9 989 853         | 9 445 160         | 11 185 000        | 12 522 679        | 79 027 135         |
| <b>Kokonaiskustannukset (%)</b>               | <b>100,0</b>       | <b>100,0</b>      | <b>100,0</b>      | <b>100,0</b>      | <b>100,0</b>      | <b>100,0</b>      | <b>100,0</b>       |
| Avohuollon kustannukset                       | 18,2               | 22,0              | 20,4              | 17,8              | 24,5              | 28,7              | 20,8               |
| Sijoitusten kustannukset                      | 81,8               | 78,0              | 79,6              | 82,2              | 75,5              | 71,3              | 79,2               |
| <b>Muutos 2017–2018 (% defl.)<sup>1</sup></b> |                    |                   |                   |                   |                   |                   |                    |
| Kokonaiskustannukset                          | 1,8                | 8,4               | 5,2               | 1,0               | 8,7               | 4,4               | 4,2                |
| Avohuollon kustannukset                       | -3,3               | 7,2               | 5,0               | 4,0               | -3,3              | 5,3               | 2,4                |
| Sijoitusten kustannukset                      | 3,0                | 8,7               | 5,3               | 0,3               | 10,2              | 4,1               | 4,7                |
| Toimeksiantoon perustuva perhehoito           | 3,7                | 3,8               | -1,7              | 4,1               | -4,6              | -2,0              | 0,9                |

<sup>1</sup> Vuoden 2017 kustannukset on korotettu vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle.

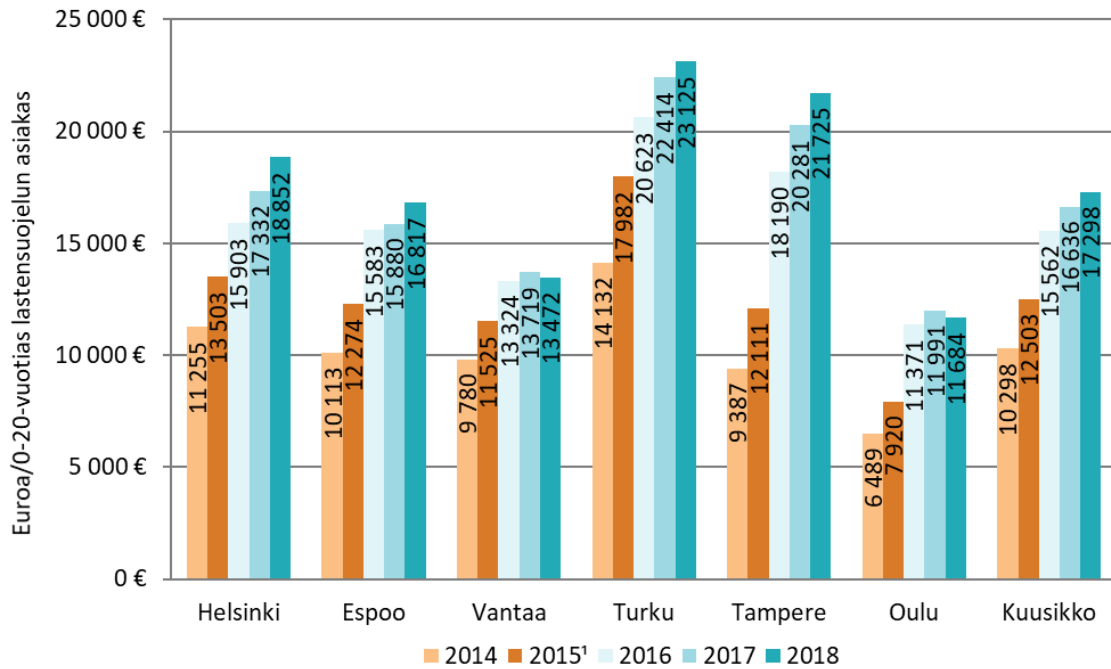
Kuviossa 6 on tarkasteltu lastensuojelun kokonaiskustannuksia suhteessa 0–20-vuotiaaseen väestöön. Lastensuojelun kokonaiskustannukset 0–20-vuotiasta asukasta kohden vuonna 2018 vaihtelivat Oulun 602 eurosta Turun 1 346 euroon. Kuusikon tasolla kustannukset asukasta kohden ovat laskeneet jonkin verran vuosina 2014–2016, jonka jälkeen ne ovat kääntyneet pieneniseen kasvuun. Kunnittaisessa kehityksessä on ollut vuosittain eroja.

**Kuvio 6. Lastensuojelun kokonaiskustannukset 0–20-vuotiasta asukasta kohden vuosina 2014–2018 (korotettuna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)**



Kuviossa 7 on esitetty lastensuojelun kokonaiskustannukset suhteessa 0–20-vuotiaisiin lastensuojelun asiakkaisiin. Kustannukset 0–20-vuotiasta asiakasta kohden vuonna 2018 vaihtelivat Oulun 11 684 eurosta Turun 23 125 euroon. Asiakaskohtaiset kustannukset nousivat edelleen kaikissa kunnissa, joskaan eivät yhtä paljon kuin vuosina 2015 ja 2016. Voimakasta kasvua selittää lastensuojelun asiakkuuden määritelmän muutos 1.4.2015, minkä seurauksena avohuollon ja samalla koko lastensuojelun asiakasmäärä väheni merkittävästi.

**Kuvio 7. Lastensuojelun kokonaiskustannukset 0–20-vuotiasta lastensuojelun asiakasta kohden vuosina 2014–2018 (korotettuna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)**



<sup>1</sup> Lastensuojelun asiakkuuden määritelmä muuttui 1.4.2015, mistä johtuen avohuollon ja samalla koko lastensuojelun asiakasmäärä väheni merkittävästi. Vuoden 2015 osalta suhteutus on tehty uuden määritelmän mukaiseen asiakasmäärään, mutta kustannuksissa on mukana myös muita kuin uuden määritelmän mukaisia kustannuksia.

## 4 AVOHUOLTO

Lastensuojelun avohuollon tukitoimien tarkoituksena on edistää ja tukea lapsen myönteistä kehitystä sekä tukea ja vahvistaa vanhempien, huoltajien ja lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden kasvatuskäskyä ja -mahdollisuuksia. Niihin on ryhdyttävä viipymättä, kun lastensuojelun tarve on todettu. Avohuollon tukitoimet ovat ensisijaisia huostaanottoon ja sijaishuoltoon nähden. Lapsen ja perheen tilanteeseen sopivia tukimuotoja tulee järjestää lapsen tarpeita vastaavasti ja yksilökohtainen tilanne huomioiden.

Laissa mainittuja avohuollon tukitoimia ovat (417/2007 § 36):

- 1) tuki lapsen ja perheen ongelmatilanteen selvittämiseen;
- 2) lapsen taloudellinen ja muu tukeminen koulunkäynnissä, ammatin ja asunnon hankinnassa, työhön sijoittumisessa, harrastuksissa, läheisten ihmissuhteiden ylläpitämisessä sekä muiden henkilökohtaisten tarpeiden tyydyttämisessä;
- 3) lapsen kuntoutumista tukevat hoito- ja terapiapalvelut;
- 4) tehostettu perhetyö;
- 5) perhekuntoutus; sekä
- 6) muut lasta ja perhettä tukevat palvelut ja tukitoimet.

Lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle ja perheelle voidaan edelleen järjestää tukitoimia, joista oli aiemmin säädetty lastensuojelulaissa, mutta 1.4.2015 alkaen sosiaalihuoltolaissa. Näitä ovat tukihenkilö ja -perhe, perhetyö, vertaisryhmätoiminta sekä loma- ja virkistystoiminta (Lastensuojelun käsikirja 2018; Hämeen-Anttila 2017, 231-232).

### 4.1 Avohuollon asiakkaat

Lastensuojelun avohuollon asiakkaana oli kuutoskaupungeissa vuoden 2018 aikana yhteensä 16 325 lasta. Edellisvuoteen verrattuna asiakasmäärä nousi jonkin verran Oulussa (+9,6 %), Vantaalla (+8,2 %) ja Espoossa (+2,8 %), mutta laski Helsingissä (-7,3 %), Turussa (-4,5 %) ja Tampereella (-2,6 %).

Aiempiin vuosiin verrattuna asiakkaita sen sijaan oli kaikissa kunnissa selvästi vähemmän. Vielä vuonna 2014 kuutoskaupungeissa oli avohuollon asiakkaana yhteensä yli 27 000 lasta (Liite 4A/1). Asiakasmäärän lasku selittyy 1.4.2015 voimaan astuneilla lainsäädännön muutoksilla. Osa aiemmin lastensuojelun alle kuuluneista palveluista on nykyisin mahdollista saada yleisen sosiaalihuollon kautta ilman lastensuojelun asiakkuutta. Lisäksi asiakkuus ei enää ala siitä, kun aloitetaan lastensuojelutarpeen selvitys, vaan vasta siinä tapauksessa, että palvelutarpeen arvioissa todetaan tarve lastensuojelun palveluille.

Taulukossa 8 on esitetty lastensuojelun avohuollon asiakasmäärät sekä heidän osuutensa saman ikäisestä väestöstä. Kuutoskaupunkien 0–17-vuotiaista väestöstä 4,9 prosenttia oli lastensuojelun avohuollon asiakkaana vuonna 2018. Osuus vaihteli Espoon 3,9 prosentista Vantaan 8,1 prosenttiin. Avohuollon asiakkaana olevien osuus väestöstä kasvaa iän myötä. Kuutoskaupunkien 0–2-vuotiaista avohuollon asiakkaana oli 3,0 prosenttia, mutta 16–17-vuotiaista 7,8 prosenttia.

**Taulukko 7. Lastensuojelun avohuollon asiakkaana vuoden aikana olleiden lukumäärä ikäryhmittäin vuonna 2018**

|                                                                         | Helsinki     | Espoo        | Vantaa <sup>1</sup> | Turku        | Tampere      | Oulu         | Kuusikko      |
|-------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|---------------------|--------------|--------------|--------------|---------------|
| <b>Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleet</b>                       |              |              |                     |              |              |              |               |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                           | <b>4 660</b> | <b>2 485</b> | <b>3 823</b>        | <b>1 528</b> | <b>1 659</b> | <b>2 170</b> | <b>16 325</b> |
| 0–2-vuotiaat                                                            | 492          | 259          | 311                 | 177          | 160          | 239          | 1 638         |
| 3–6-vuotiaat                                                            | 930          | 487          | 687                 | 264          | 300          | 434          | 3 102         |
| 7–12-vuotiaat                                                           | 1 617        | 911          | 1 427               | 476          | 503          | 691          | 5 625         |
| 13–15-vuotiaat                                                          | 976          | 518          | 847                 | 301          | 330          | 376          | 3 348         |
| 16–17-vuotiaat                                                          | 645          | 310          | 551                 | 310          | 366          | 430          | 2 612         |
| <i>Muutos 2017–2018 (%)</i>                                             | <i>-7,3</i>  | <i>2,8</i>   | <i>8,2</i>          | <i>-4,5</i>  | <i>-2,6</i>  | <i>9,6</i>   | <i>0,4</i>    |
| <i>Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleiden osuus väestöstä (%)</i> |              |              |                     |              |              |              |               |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                           | <b>4,3</b>   | <b>3,9</b>   | <b>8,1</b>          | <b>5,3</b>   | <b>4,4</b>   | <b>4,9</b>   | <b>4,9</b>    |
| 0–2-vuotiaat                                                            | 2,5          | 2,6          | 4,0                 | 3,5          | 2,4          | 3,7          | 3,0           |
| 3–6-vuotiaat                                                            | 3,5          | 3,2          | 6,4                 | 3,9          | 3,3          | 4,3          | 4,0           |
| 7–12-vuotiaat                                                           | 4,5          | 4,0          | 8,7                 | 4,9          | 4,0          | 4,4          | 5,0           |
| 13–15-vuotiaat                                                          | 6,0          | 5,0          | 11,2                | 6,7          | 5,8          | 5,1          | 6,5           |
| 16–17-vuotiaat                                                          | 6,2          | 4,8          | 11,2                | 10,1         | 9,4          | 9,3          | 7,8           |

<sup>1</sup> Vantaan avohuollon asiakkaissa on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia.

#### 4.1.1 Alkaneet ja päättyneet asiakkuudet

Lastensuojelun asiakkuuden määritelmän muutoksen jälkeen 1.4.2015 myös alkaneet lastensuojelun avohuollon asiakkuudet vähenivät selvästi, mutta vuoden 2017 jälkeen niiden määrä kääntyi osassa kuutoskaupunkeja jälleen kasvuun. Vaikka asiakasmäärät ovat silti kaikissa kunnissa alhaisempia kuin ennen lakimuutosta, ei itse työmäärä ole vastaavalla tavalla vähentynyt. Lastensuojelussa tehdään paljon palvelutarpeen arvioita, jotka eivät näy lastensuojelun asiakasmäärässä. Vuoden 2018 aikana kuutoskaupungeissa tehtiin yhteensä noin 15 719 palvelutarpeen arviota, joissa selvitettiin lastensuojelun tarve. Lastensuojelun tarvetta joudutaan selvittämään vähintään yhtä usein kuin ennenkin.

**Taulukko 8. Vuoden aikana alkaneiden uusien avohuollon asiakkuuksien lukumäärä ja väestöosuudet ikäryhmittäin vuonna 2018**

|                                                                        | Helsinki     | Espoo        | Vantaa <sup>1</sup> | Turku        | Tampere      | Oulu         | Kuusikko      |
|------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|---------------------|--------------|--------------|--------------|---------------|
| <i>Vuoden 2018 aikana alkaneiden asiakkuuksien osuus väestöstä (%)</i> |              |              |                     |              |              |              |               |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                          | <b>1,3</b>   | <b>1,6</b>   | <b>0,7</b>          | <b>1,8</b>   | <b>1,3</b>   | <b>1,5</b>   | <b>1,3</b>    |
| 0–2-vuotiaat                                                           | 1,3          | 1,6          | 4,9                 | 1,8          | 1,2          | 2,1          | 1,4           |
| 3–6-vuotiaat                                                           | 1,1          | 1,2          | -0,1                | 1,3          | 1,0          | 1,3          | 1,1           |
| 7–12-vuotiaat                                                          | 1,2          | 1,5          | 9,3                 | 1,3          | 1,1          | 1,3          | 1,2           |
| 13–15-vuotiaat                                                         | 1,9          | 2,2          | 0,0                 | 2,1          | 1,9          | 1,6          | 1,8           |
| 16–17-vuotiaat                                                         | 1,5          | 1,9          | 0,2                 | 3,7          | 1,7          | 1,5          | 1,7           |
| <b>Uudet asiakkuudet vuonna 2018</b>                                   | <b>1 453</b> | <b>1 018</b> | <b>336</b>          | <b>513</b>   | <b>478</b>   | <b>662</b>   | <b>4 460</b>  |
| Uudet asiakkuudet vuonna 2017                                          | 1 498        | 995          | 385                 | 460          | 519          | 607          | 4 464         |
| <i>Muutos 2017–2018 (%)</i>                                            | <i>-3,0</i>  | <i>2,3</i>   | <i>-12,7</i>        | <i>11,5</i>  | <i>-7,9</i>  | <i>9,1</i>   | <i>-0,1</i>   |
| <b>Vuoden 2018 aikana tehdyt palvelutarpeen arviot</b>                 | <b>7 416</b> | <b>1 454</b> | <b>1 514</b>        | <b>1 571</b> | <b>1 857</b> | <b>1 907</b> | <b>15 719</b> |

<sup>1</sup> Vantaan luvuissa ovat mukana vain palvelutarpeen arvion kautta asiakkuuteen siirtyneet lapset. Lisäksi vuoden 2016 tilastointi ei ole tehdyin lakiuudistuksen mukainen, vaan mukana on myös lapsia, joiden asiakkuus on päättynyt palvelutarpeen arvioon.

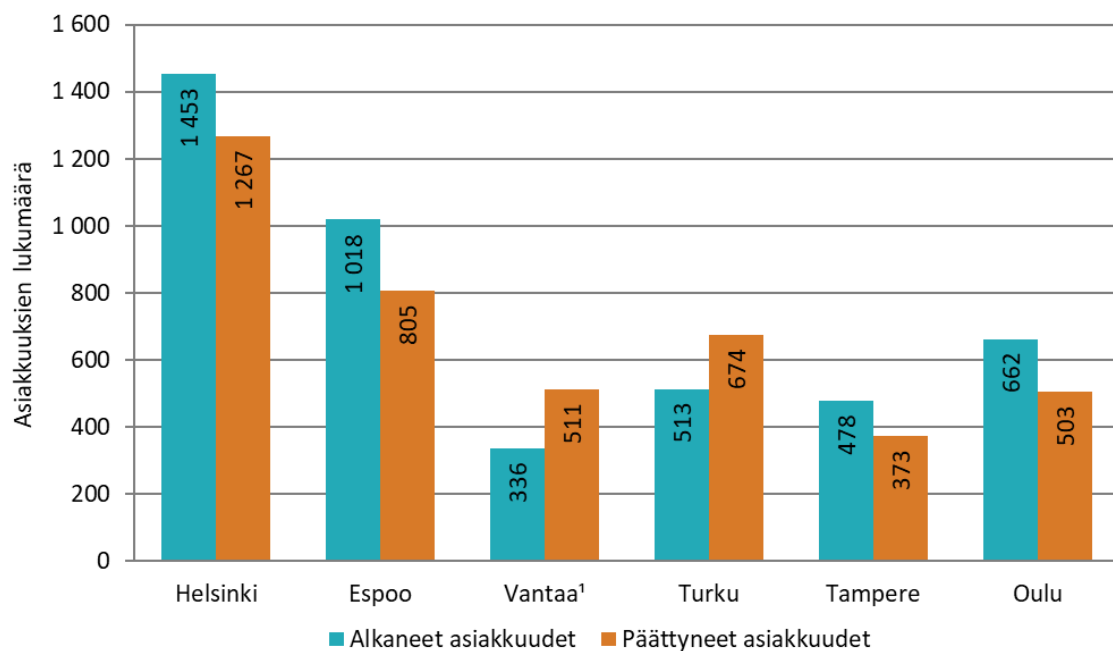
Sosiaalihuoltolain mukaan (34 §) asiakkuus päättyy, kun sosiaalihuollon asiakasasiakirjaan merkitään tiedoksi, että sosiaalihuollon järjestämiselle ei ole perustetta. Käytännössä asiakkuuden päättämisestä informoidaan asiakasta ja asia merkitään lapsen asiakaskertomuk-

seen ja -suunnitelmaan. Asiakirjoihin kirjataan ne seikat, joiden perusteella asiakkuuden lopettamiseen päädyttiin. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa asiakkuuden päättämisestä (1301/2014; Lastensuojelun käsikirja 2018).

Kuviossa 8 on kuvattu vuoden 2018 aikana alkaneiden ja päättyneiden avohuollon asiakkuuksien lukumäärä. Asiakkuuksia alkoi kuutoskaupungeissa yhteensä 4 460. Vuonna 2018 alkaneiden asiakkuuksien määrä kasvoi edellisvuodesta Turussa, Oulussa ja Espoossa ja laski muissa kuutoskaupungeissa. (Liite 4A/1)

Päättyneitä asiakkuuksia oli kuutoskaupungeissa vuonna 2018 yhteensä 4 133.

**Kuvio 8. Vuoden 2018 aikana alkaneet ja päättyneet avohuollon asiakkuudet (0–17-vuotiaat)**



<sup>1</sup> Vantaan osalta alkaneet asiakkuudet sisältävät vain palvelutarpeen arvion kautta asiakkuuteen siirtyneet lapset.

## 4.2 Avohuollon kustannukset

Avohuollon kustannukset on tässä raportissa jaoteltu avohuollon sosiaalityön, avohuollon tukitoimien ja lastensuojelun taloudellisten tukitoimien kustannuksiin. Myös jälkihuollon kustannukset ja läheisverkostoratkaisujen kustannukset sisältyvät avohuollon kustannuksiin.

Kuutoskaupunkien avohuollon kustannukset olivat vuonna 2018 yhteensä lähes 76,6 miljoonaa euroa. Edellisvuoteen verrattuna deflatoidut kustannukset nousivat Espoossa (+7,2 %), Oulussa (+5,3 %), Vantaalla (+5,0 %), Tampereella (+4,2 %) ja Turussa (+4,0 %) ja laskivat Helsingissä (-3,3 %). Suurin osa avohuollon kustannuksista syntyy avohuollon tukitoimista ja avohuollon sosiaalityöstä.

**Taulukko 9. Avohuollon kustannusten jakautuminen toiminnoittain vuonna 2018 sekä deflatoitujen kokonaiskustannusten muutos vuosista 2017 ja 2014**

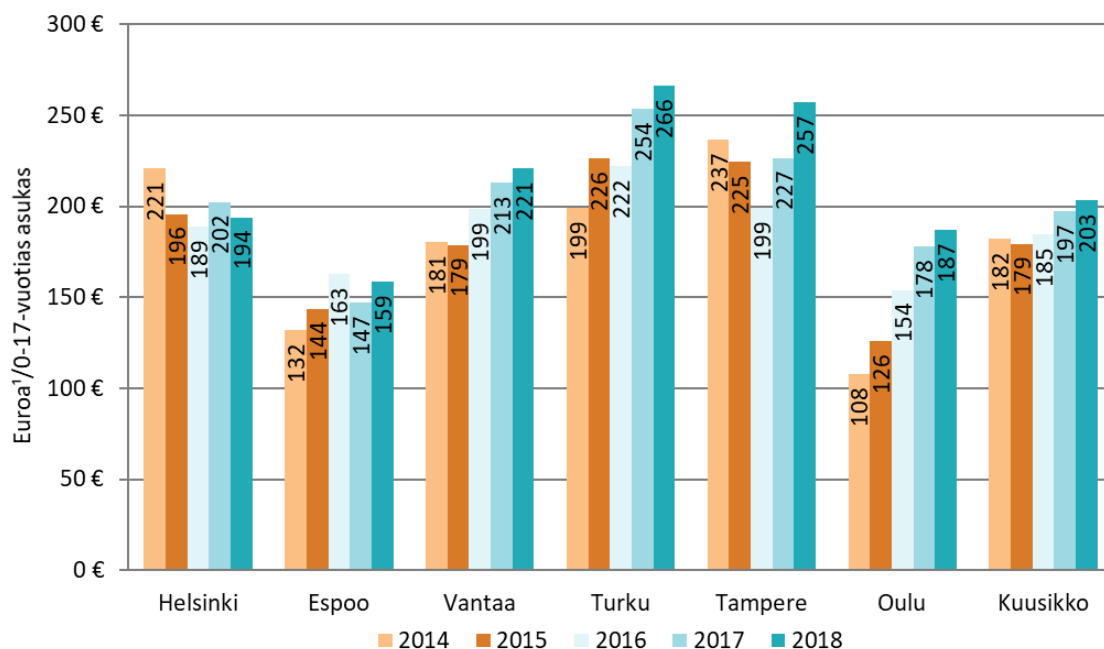
|                                                                       | Helsinki          | Espoo             | Vantaa            | Turku            | Tampere           | Oulu             | Kuusikko          |
|-----------------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|------------------|-------------------|------------------|-------------------|
| <b>Avohuollon kokonaiskustannukset (€)</b>                            | <b>23 768 441</b> | <b>11 740 834</b> | <b>11 493 211</b> | <b>8 702 270</b> | <b>11 737 000</b> | <b>9 143 622</b> | <b>76 585 378</b> |
| Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö                                 | 6 856 632         | 3 384 961         | 3 998 492         | 1 896 761        | 2 108 000         | 2 665 662        | 20 910 509        |
| Jälkihuollon kokonaiskustannukset                                     | 2 708 490         | 1 513 165         | 1 025 585         | 963 006          | 1 996 000         | 825 843          | 9 032 089         |
| Avohuollon tukitoimet                                                 | 14 074 067        | 6 128 493         | 5 351 604         | 5 317 311        | 6 922 000         | 4 584 261        | 42 377 735        |
| Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (§35, §36)                    | 129 252           | 316 764           | 438 883           | 525 192          | 711 000           | 865 737          | 2 986 827         |
| Läheisverkostoratkaisut                                               | 0                 | 397 451           | 678 647           | 0                | 0                 | 202 119          | 1 278 217         |
| <b>Avohuollon kokonaiskustannukset (%)</b>                            | <b>100,0</b>      | <b>100,0</b>      | <b>100,0</b>      | <b>100,0</b>     | <b>100,0</b>      | <b>100,0</b>     | <b>100,0</b>      |
| Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö                                 | 28,8              | 28,8              | 34,8              | 21,8             | 18,0              | 29,2             | 27,3              |
| Jälkihuollon kokonaiskustannukset                                     | 11,4              | 12,9              | 8,9               | 11,1             | 17,0              | 9,0              | 11,8              |
| Avohuollon tukitoimet                                                 | 59,2              | 52,2              | 46,6              | 61,1             | 59,0              | 50,1             | 55,3              |
| Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (§35, §36)                    | 0,5               | 2,7               | 3,8               | 6,0              | 6,1               | 9,5              | 3,9               |
| Läheisverkostoratkaisut                                               | 0,0               | 3,4               | 5,9               | 0,0              | 0,0               | 2,2              | 1,7               |
| <i>Kokonaiskustannukset, muutos 2017–2018 (% defl.)<sup>1,2</sup></i> | -3,3              | 7,2               | 5,0               | 4,0              | 4,2               | 5,3              | 2,4               |
| <i>Kokonaiskustannukset, muutos 2014–2018 (% defl.)<sup>2</sup></i>   | -6,6              | 16,2              | 23,0              | 34,5             | 0,4               | 62,3             | 11,5              |

<sup>1</sup> Espoon osalta avohuollon kustannukset ovat sosiaalityön palkkakustannusten osalta raportoitu vuoden 2017 osalta noin 1,1, miljoonaa euroa pienempänä. Näin ollen avohuollon kustannukset eivät ole täysin vertailukelpoiset vuoteen 2017.

<sup>2</sup> Vuosien 2014 ja 2017 kustannukset on korotettu vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle.

Kuviossa 9 on esitetty avohuollon kustannukset suhteutettuna 0–17-vuotiaaseen väestöön. Vuonna 2018 kustannukset asukasta kohden vaihtelivat Espoon 159 eurosta Turun 266 euroon. Kustannuksissa ei ole mukana jälkihuollon kustannuksia. Deflatoidut kustannukset asukasta kohden nousivat edellisvuodesta Tampereella (+13,4 %), Espoossa (7,9 %), Oulussa (+5,2 %), Turussa (+4,9 %) ja Vantaalla (+3,7 %) ja laskivat Helsingissä (-4,1 %).

**Kuvio 9. Avohuollon kokonaiskustannukset ilman jälkihuoltoa 0–17-vuotiasta asukasta kohden vuosina 2014–2018 (korotettua vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)**

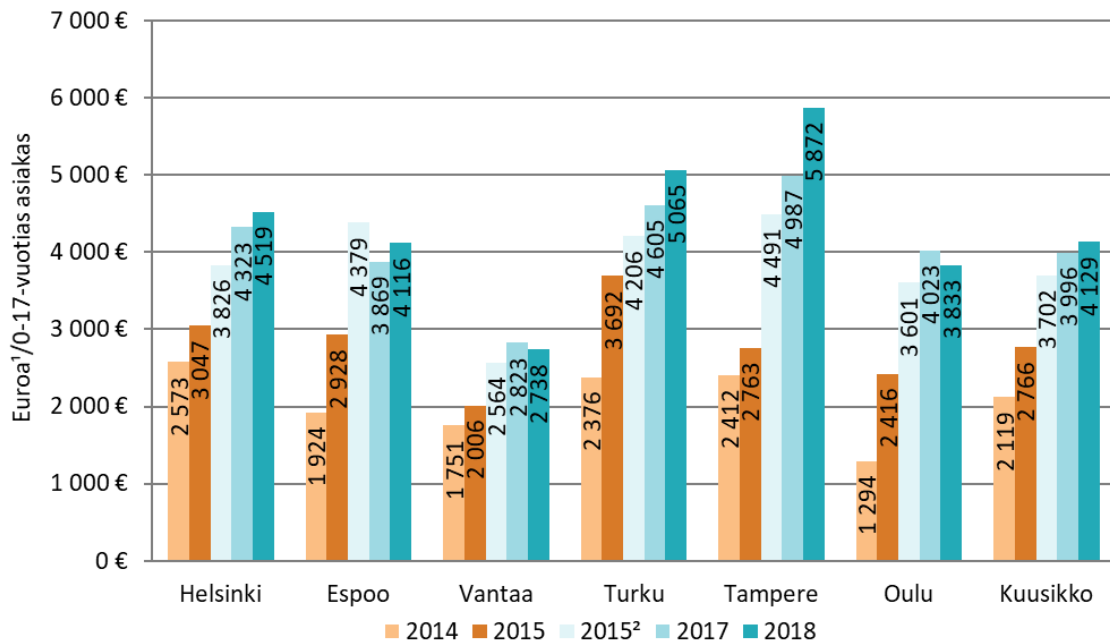


<sup>1</sup> Ilman jälkihuollon kustannuksia.



Avohuollon kustannukset ilman jälkihuoltoa 0–17-vuotiaista avohuollon asiakasta kohden vaihtelivat Vantaan 2 738 eurosta Tampereen 5 872 euroon (Kuvio 10). Asiakaskohtaiset kustannukset nousivat edellisvuodesta Vantaata lukuun ottamatta kaikissa kuutoskaupungeissa. Viime vuosien voimakasta kasvua selittää lastensuojelun asiakkuuden määritelmän muutos 1.4.2015, minkä seurauksena avohuollon asiakasmäärä väheni merkittävästi.

**Kuvio 10. Avohuollon kokonaiskustannukset ilman jälkihuoltoa 0–17-vuotiaista avohuollon asiakasta kohden vuosina 2014–2018 (korotettua vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)**



<sup>1</sup> Ilman jälkihuollon kustannuksia.

<sup>2</sup> Lastensuojelun asiakkuuden määritelmä muuttui 1.4.2015, mistä johtuen avohuollon asiakasmäärä väheni merkittävästi. Vuoden 2015 osalta suhteutus on tehty uuden määritelmän mukaiseen asiakasmäärään, mutta kustannuksissa on mukana myös muita kuin uuden määritelmän mukaisia kustannuksia.

## 5 SIOITETUT LAPSET

Sijoitettuihin lapsiin lasketaan mukaan lapset, joiden huostaanotto tai avohuollon sijoitus on sosiaaliviranomaisen tai hallinto-oikeuden päätökseen perustuva. Kuusikko-raportissa tarkastellaan erikseen sijoituspäätösten mukaan eriteltynä avohuollon tukitoimena sijoitettuja, kiireellisesti sijoitettuja sekä huostaanotettuja lapsia. 1.4.2015 alkaen avohuollon sijoitus on ollut mahdollinen myös silloin, kun huostaanoton edellytykset täyttyvät. Lapselle voidaan siis järjestää kiireellinen avohuollon sijoitus kiireellisen sijoituksen sijasta (Lastensuojelun käsikirja 2018). Kaikissa kuutoskaupungeissa on vuoden 2018 aikana tehty avohuollon kiireellisiä sijoituksia, mutta niiden määrää ei ole mahdollista eritellä. Avohuollon kiireelliset sijoitukset sisältyvät raportissa avohuollon tukitoimena sijoitettujen määrään.

Lapsia sijoitetaan kodin ulkopuolelle kunnan omiin laitoksiin ja ostopalvelulaitoksiin, luvvanvaraiseen perhehoitoon (ns. ammatillisiin perhekoteihin) sekä toimeksiantosopimukseen perustuvaan perhehoitoon eli sijaisperheisiin. Toimeksiantoon perustuva perhehoito pitää sisällään myös lasten sijoitukset läheisverkostoon silloin, kun lapsen sijoitus perustuu sosiaaliviranomaisen tai hallinto-oikeuden päätökseen ja kunta on tehnyt lapsen sijoituksesta toimeksiantosopimuksen perhehoitajan kanssa. Läheisverkostoon sijoitusten lisäksi lastensuojelun asiakkaiden tilannetta voidaan auttaa myös ns. läheisverkostoratkaisulla. Tällöin kyseessä ei ole lapsen sijoitus kodin ulkopuolelle vaan lapsen asuminen ja huolenpito järjestetään toisen vanhemman, sukulaisen tai muun läheisen luona huoltajuusjärjestelyin (Puustinen-Korhonen 2012). Läheisverkostoratkaisut eivät sisälly Kuusikko-raportissa kodin ulkopuolelle sijoitettuihin lapsiin. Myöskään turvakoteihin sijoitetut lapset eivät ole luvuissa mukana.

### 5.1 Sijoitettujen lasten määrä

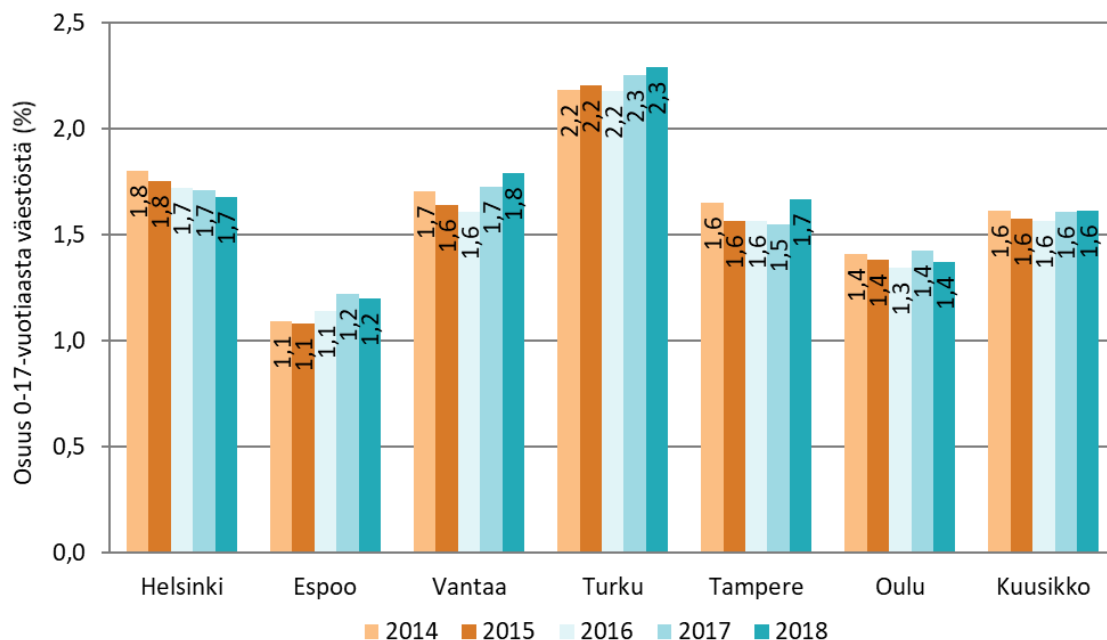
Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2018 aikana kodin ulkopuolelle sijoitettuna yhteensä 5 349 lasta, mikä on 50 lasta (+0,9 %) enemmän kuin edellisvuonna. Sijoitettujen lukumäärä lisääntyi Tampereella, Vantaalla ja Turussa ja väheni Oulussa ja Helsingissä. Espoossa sijoitettujen määrä pysyi lähes ennallaan edellisvuoteen verrattuna. Vuodesta 2014 kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä on kasvanut kuutoskaupungeissa 4,5 prosenttia. (Liite 4B)

Kodin ulkopuolelle vuoden 2018 aikana sijoitettuna olleiden lasten osuus 0–17-vuotiaasta väestöstä vaihteli kuutoskaupungeissa Espoon 1,2 prosentista Turun 2,3 prosenttiin. Sijoitettujen osuus väestöstä on viimeisen viiden vuoden aikana säilynyt melko vakaana. Väestöosuus nousee iän myötä. 13–17-vuotiaista sijoitettuna on suhteessa selvästi useampi kuin nuoremmista lapsista.

**Taulukko 10. Vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten lukumäärä ja väestöosuudet ikäryhmittäin vuonna 2018 sekä lukumäärän muutos vuosista 2017 ja 2014**

|                                                   | Helsinki | Espoo | Vantaa | Turku | Tampere | Oulu | Kuusikko |
|---------------------------------------------------|----------|-------|--------|-------|---------|------|----------|
| <i>Sijoitettuina olleiden osuus väestöstä (%)</i> |          |       |        |       |         |      |          |
| <i>0–17-vuotiaat yhteensä</i>                     | 1,7      | 1,2   | 1,8    | 2,3   | 1,7     | 1,4  | 1,6      |
| <i>0–2-vuotiaat</i>                               | 0,6      | 0,8   | 0,9    | 1,3   | 1,4     | 0,6  | 0,8      |
| <i>3–6-vuotiaat</i>                               | 0,9      | 0,7   | 1,0    | 1,3   | 1,5     | 1,1  | 1,0      |
| <i>7–12-vuotiaat</i>                              | 1,4      | 0,9   | 1,5    | 1,8   | 1,4     | 1,2  | 1,3      |
| <i>13–15-vuotiaat</i>                             | 3,3      | 2,0   | 3,1    | 3,2   | 2,2     | 1,8  | 2,7      |
| <i>16–17-vuotiaat</i>                             | 4,2      | 2,9   | 3,9    | 6,3   | 2,6     | 3,0  | 3,7      |
| Sijoitetut yhteensä vuonna 2018                   | 1 819    | 774   | 849    | 666   | 632     | 609  | 5 349    |
| Sijoitetut yhteensä vuonna 2017                   | 1 839    | 778   | 809    | 654   | 580     | 639  | 5 299    |
| <i>Sijoitetut yhteensä, muutos 2017–2018 (%)</i>  | -1,1     | -0,5  | 4,9    | 1,8   | 9,0     | -4,7 | 0,9      |
| <i>Sijoitetut yhteensä, muutos 2014–2018 (%)</i>  | -0,7     | 16,2  | 9,8    | 7,6   | 5,5     | -3,5 | 4,5      |

**Kuvio 11. Kodin ulkopuolelle vuoden aikana sijoitettuna olleiden 0–17-vuotiaiden osuus saman ikäisestä väestöstä vuosina 2014–2018**



## 5.2 Sijoituspäätökset

Päätökset kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista voidaan jakaa sijoituksiin avohuollon tukitoimena, kiireellisiin sijoituksiin ja huostaanottoihin. Lastensuojelulaissa puhutaan sijaishuollosta, kun tarkoitetaan huostaan otetun tai kiireellisesti sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Lapsi voidaan sijoittaa kodin ulkopuolelle myös avohuollon tukitoimena, jolloin kyseessä on aina rajallinen ja lyhyt ajanjakso, joka kirjataan asiakassuunnitelmaan (Hämeen-Anttila 2017, 234, 243).

Taulukossa 12 on tarkasteltu vuoden 2018 aikana tehtyjä sijoituspäätöksiä. Sijoituspäätöksiä tehtiin kuutoskaupungeissa yhteensä 4 046, joka oli 267 päätöstä (-6,2 %) vähemmän kuin edellisvuonna. Helsingissä ja Turussa tehtiin eniten päätöksiä sijoituksesta avohuollon tukitoimena ja Tampereella eniten päätöksiä kiireellisistä sijoituksista.

Samasta lapsesta voidaan vuoden aikana tehdä useampikin sijoituspäätös – esimerkiksi ensin päätös kiireellisestä sijoituksesta ja sen jälkeen huostaanottopäätös. Taulukon luvut eivät siis kerro sijoitettujen lasten lukumäärää. Sijoitettujen lasten lukumäärää tarkastellaan sijoituspäätöslajeittain seuraavissa luvuissa (luvut 5.3–5.5).

**Taulukko 11. Vuoden 2018 aikana tehdyt sijoituspäätökset sijoitusperusteen mukaan**

|                                              | Helsinki     | Espoo        | Vantaa       | Turku        | Tampere      | Oulu         | Kuusikko     |
|----------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| <b>Kaikki sijoituspäätökset yhteensä</b>     | <b>1 369</b> | <b>614</b>   | <b>509</b>   | <b>604</b>   | <b>451</b>   | <b>499</b>   | <b>4 046</b> |
| Sijoitus avohuollon tukitoimena              | 625          | 191          | 213          | 405          | 132          | 194          | 1 760        |
| Kiireellinen sijoitus                        | 520          | 295          | 202          | 153          | 240          | 221          | 1 631        |
| Huostaanotto                                 | 224          | 128          | 94           | 46           | 79           | 84           | 655          |
| Suostumukseen perustuvat                     | 146          | 88           | 62           | 27           | 38           | 42           | 403          |
| Hallinto-oikeuden päättämät                  | 78           | 40           | 32           | 19           | 41           | 42           | 252          |
| Hallinto-oikeuden hylkäämät hakemukset       | 0            | 1            | 0            | 2            | 0            | 3            | 6            |
| <i>Kaikki sijoituspäätökset yhteensä (%)</i> | <i>100,0</i> | <i>100,0</i> | <i>100,0</i> | <i>100,0</i> | <i>100,0</i> | <i>100,0</i> | <i>100,0</i> |
| <i>Sijoitus avohuollon tukitoimena</i>       | <i>45,7</i>  | <i>31,1</i>  | <i>41,8</i>  | <i>67,1</i>  | <i>29,3</i>  | <i>38,9</i>  | <i>43,5</i>  |
| <i>Kiireellinen sijoitus</i>                 | <i>38,0</i>  | <i>48,0</i>  | <i>39,7</i>  | <i>25,3</i>  | <i>53,2</i>  | <i>44,3</i>  | <i>40,3</i>  |
| <i>Huostaanotto</i>                          | <i>16,4</i>  | <i>20,8</i>  | <i>18,5</i>  | <i>7,6</i>   | <i>17,5</i>  | <i>16,8</i>  | <i>16,2</i>  |

### 5.3 Avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset

Avohuollon tukitoimena tapahtuva sijoitus on tuen tarvetta arvioiva tai kuntouttava ajanjakso, ja lapsi pyritään sijoittamaan ensisijaisesti yhdessä huoltajansa kanssa. Avohuollon tukitoimena järjestettävän sijoituksen lähtökohtana on lapsen ja perheen kuntoutuminen, ei pitempiaikainen sijoitus kodin ulkopuolelle. Avohuollon sijoitus on mahdollinen myös tilanteissa, joissa esimerkiksi lapsen vanhemman sairastumisen vuoksi on tarkoituksenmukaista sijoittaa lapsi kodin ulkopuolelle (Lastensuojelun käsikirja 2018, Hämeen-Anttila 2017, 234). 1.4.2015 alkaen lapselle on voitu myös järjestää kiireellinen avohuollon sijoitus kiireellisen sijoituksen sijasta. Avohuollon kiireelliset sijoitukset sisältyvät raportissa avohuollon tukitoimena sijoitettujen määrään.

Avohuollon tukitoimena sijoitettiin kuutoskaupungeissa vuonna 2018 yhteensä 1 286 lasta eli 26 lasta (+2,1 %) enemmän kuin edeltävänä vuonna. Avohuollon tukitoimena sijoitettujen kohdalla 0–2-vuotiaiden lasten osuus sijoitetuista on suurempi kuin kiireellisesti sijoitettujen tai huostaan otettujen lasten kohdalla. Kuntatasolla avohuollon tukitoimena sijoitettujen määrä lisääntyi edellisestä vuodesta Tampereella, Espoossa ja Vantaalla. Turussa määrä säilyi lähes samana ja Oulussa ja Helsingissä avohuollon tukitoimena sijoitettujen määrä laski edellisvuodesta.

Taulukkoon 12 on kerätty myös tieto siitä, onko lapsi sijoitettu avohuollon tukitoimena yksin vai yhdessä huoltajansa kanssa. Muissa kuutoskaupungeissa enemmistö lapsista sijoitettiin yksin, paitsi Turussa yksin ja huoltajan kanssa sijoitettuja lapsia oli vuonna 2018 lähes saman verran. Tampereella huoltajan kanssa sijoitettuja lapsia ei ollut lainkaan.

**Taulukko 12. Vuoden 2018 aikana kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset (sisältäen avohuollon kiireelliset sijoitukset). Turvakoteihin sijoitetut eivät sisälly lukuihin.**

|                                                                          | Helsinki     | Espoo        | Vantaa       | Turku <sup>1</sup> | Tampere      | Oulu         | Kuusikko     |
|--------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------------|--------------|--------------|--------------|
| <b>Sijoitetut 0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                 | <b>385</b>   | <b>197</b>   | <b>213</b>   | <b>181</b>         | <b>119</b>   | <b>191</b>   | <b>1 286</b> |
| joista yksin sijoitetut (%)                                              | 82,3         | 73,1         | 69,0         | 49,4               | 100,0        | 77,0         | 77,2         |
| joista huoltajan kanssa sijoitetut (%)                                   | 17,7         | 26,9         | 31,0         | 50,6               | 0,0          | 22,5         | 27,4         |
| <i>Avohuollon tukitoimena sijoitetut 0–17v.,<br/>osuus väestöstä (%)</i> | 0,4          | 0,3          | 0,4          | 0,6                | 0,3          | 0,4          | 0,4          |
| <i>Muutos 2017–2018 (%)</i>                                              | -7,0         | 15,2         | 11,5         | 1,1                | 32,2         | -11,2        | 2,1          |
| <i>Sijoitettujen ikäjakauma (%)</i>                                      |              |              |              |                    |              |              |              |
| 0–2-vuotiaat                                                             | 19,7         | 22,8         | 21,6         | 19,9               | 13,4         | 28,8         | 21,3         |
| 3–6-vuotiaat                                                             | 15,6         | 24,4         | 17,4         | 16,0               | 17,6         | 9,4          | 16,6         |
| 7–12-vuotiaat                                                            | 27,8         | 20,8         | 28,6         | 19,3               | 31,1         | 19,4         | 24,7         |
| 13–15-vuotiaat                                                           | 21,8         | 16,2         | 17,4         | 18,2               | 17,6         | 28,8         | 20,4         |
| 16–17-vuotiaat                                                           | 15,1         | 15,7         | 15,0         | 26,5               | 20,2         | 13,6         | 17,0         |
| <b>Yhteensä</b>                                                          | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b>       | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> |

<sup>1</sup>Turun luvut yksin ja huoltajan kanssa sijoitetuista lapsista sisältävät kaikki vuoden aikana sijoitettuna olleet lapset, ei ainoastaan uudet sijoitetut.

## 5.4 Kiireellisesti sijoitetut lapset

Kiireelliseen sijoitukseen päädytään silloin, kun kodin olosuhteet tai puutteet lapsen huolenpidossa välittömästi vaarantavat lapsen terveyttä tai kehitystä tai silloin, kun lapsen huoltajat ovat väliaikaisesti kykenemättömiä hoitamaan lastaan ja tämä välittömästi vaarantaa lapsen terveyttä tai kehitystä (Lastensuojelun käsikirja 2018).

Kuutoskaupungeissa sijoitettiin vuonna 2018 kiireellisesti yhteensä 1 365 lasta eli 170 lasta (-11,1 %) vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Kiireellisesti sijoitettujen lasten määrä laski edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa.

**Taulukko 13. Vuoden 2018 aikana kodin ulkopuolelle kiireellisesti sijoitetut lapset**

|                                          | Helsinki     | Espoo        | Vantaa       | Turku        | Tampere      | Oulu         | Kuusikko     |
|------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| <b>Sijoitetut 0–17-vuotiaat yhteensä</b> | <b>449</b>   | <b>255</b>   | <b>202</b>   | <b>128</b>   | <b>149</b>   | <b>182</b>   | <b>1 365</b> |
| <i>Muutos 2017–2018 (%)</i>              | -10,7        | -0,8         | -13,7        | -0,8         | -15,3        | -22,9        | -11,1        |
| <i>Sijoitettujen ikäjakauma (%)</i>      |              |              |              |              |              |              |              |
| 0–2-vuotiaat                             | 10,2         | 7,1          | 8,4          | 13,3         | 8,7          | 15,4         | 10,2         |
| 3–6-vuotiaat                             | 13,4         | 9,8          | 9,9          | 13,3         | 11,4         | 12,1         | 11,8         |
| 7–12-vuotiaat                            | 24,1         | 24,3         | 19,8         | 20,3         | 22,8         | 18,1         | 22,2         |
| 13–15-vuotiaat                           | 30,5         | 36,1         | 37,1         | 25,8         | 30,2         | 31,3         | 32,2         |
| 16–17-vuotiaat                           | 21,8         | 22,7         | 24,8         | 27,3         | 26,8         | 23,1         | 23,7         |
| <b>Yhteensä</b>                          | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> |

## 5.5 Huostaanotetut lapset

Huostaanotto on tilanne, jossa lapsi otetaan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen huostaan ja hänelle järjestetään sijaishuolto. Huostaanottoon voidaan ryhtyä vain, jos katsotaan, etteivät avohuollon tukitoimet ole riittäviä turvaamaan lapsen terveyttä ja kehitystä (Lastensuojelun käsikirja 2018).

Vuonna 2018 kuutoskaupungeissa otettiin huostaan yhteensä 655 lasta eli 43 lasta (+7,0 %) enemmän kuin edeltävänä vuonna. Huostaanotettujen lasten määrä lisääntyi edellisvuodesta Oulussa, Espoossa ja Tampereella ja väheni Turussa, Vantaalla ja Helsingissä.

**Taulukko 14. Vuoden 2018 aikana huostaanotetut lapset**

|                                                                   | Helsinki | Espoo | Vantaa | Turku | Tampere | Oulu  | Kuusikko |
|-------------------------------------------------------------------|----------|-------|--------|-------|---------|-------|----------|
| Huostaanotetut 0–17-vuotiaat yhteensä                             | 224      | 128   | 94     | 46    | 79      | 84    | 655      |
| <i>Vuonna 2018 huostaanotetut 0-17v.,<br/>osuus väestöstä (%)</i> | 0,2      | 0,2   | 0,2    | 0,2   | 0,2     | 0,2   | 0,2      |
| <i>Muutos 2017–2018 (%)</i>                                       | -5,1     | 47,1  | -13,0  | -31,3 | 12,9    | 90,9  | 7,0      |
| <i>Huostaanotettujen ikäjakauma (%)</i>                           |          |       |        |       |         |       |          |
| 0–2-vuotiaat                                                      | 6,3      | 6,3   | 7,4    | 10,9  | 7,6     | 13,1  | 7,8      |
| 3–6-vuotiaat                                                      | 9,4      | 8,6   | 8,5    | 8,7   | 16,5    | 13,1  | 10,4     |
| 7–12-vuotiaat                                                     | 20,1     | 21,1  | 16,0   | 13,0  | 22,8    | 22,6  | 19,8     |
| 13–15-vuotiaat                                                    | 36,6     | 32,8  | 27,7   | 30,4  | 31,6    | 22,6  | 31,8     |
| 16–17-vuotiaat                                                    | 27,7     | 31,3  | 40,4   | 37,0  | 21,5    | 28,6  | 30,2     |
| <i>Yhteensä</i>                                                   | 100,0    | 100,0 | 100,0  | 100,0 | 100,0   | 100,0 | 100,0    |

Vuonna 2018 kerättiin ensimmäistä kertaa tieto vuoden aikana huostassa olleiden lasten lukumäärästä. Vuonna 2018 Helsingissä, Espoossa, Turussa, Tampereella ja Oulussa oli yhteensä 3 263 lasta huostaanotettuna, mikä on prosentti kuutoskaupunkien 0-17-vuotiaasta väestöstä. 0-17-vuotiaaseen väestöön suhteutettuna huostaanotettujen osuudet vaihtelivat Espoon 0,8 prosentista Turun 1,5 prosenttiin. Vantaalta ei ole saatavissa tietoa vuoden 2018 aikana huostassa olleiden lasten lukumäärästä.

**Taulukko 15. Huostassa olleiden lasten lukumäärä vuonna 2018**

|                                                         | Helsinki | Espoo | Vantaa <sup>1</sup> | Turku | Tampere | Oulu  | Kuusikko |
|---------------------------------------------------------|----------|-------|---------------------|-------|---------|-------|----------|
| Huostassa olleet 0–17-vuotiaat yhteensä                 | 1 334    | 522   | ..                  | 430   | 486     | 491   | 3 263    |
| <i>Huostassa olleet 0-17v.,<br/>osuus väestöstä (%)</i> | 1,2      | 0,8   | ..                  | 1,5   | 1,3     | 1,1   | 1,0      |
| <i>Huostaanotettujen ikäjakauma (%)</i>                 |          |       |                     |       |         |       |          |
| 0–2-vuotiaat                                            | 1,9      | 2,7   | ..                  | 2,8   | 4,7     | 2,6   | 2,7      |
| 3–6-vuotiaat                                            | 9,6      | 7,5   | ..                  | 10,5  | 15,4    | 14,3  | 10,9     |
| 7–12-vuotiaat                                           | 26,3     | 24,9  | ..                  | 29,3  | 34,8    | 34,2  | 28,9     |
| 13–15-vuotiaat                                          | 26,8     | 25,9  | ..                  | 24,4  | 26,5    | 17,5  | 24,9     |
| 16–17-vuotiaat                                          | 35,5     | 39,1  | ..                  | 33,0  | 18,5    | 31,4  | 32,6     |
| <i>Yhteensä</i>                                         | 100,0    | 100,0 | ..                  | 100,0 | 100,0   | 100,0 | 100,0    |

<sup>1</sup> Tietoa ei ole saatavissa Vantaalta.

## 5.6 Sijoituspaikan muutospäätökset

Sijoituksen aikana sijaishuoltopaikkaa voidaan muuttaa lapsen tarvetta paremmin vastaavaksi. Päätöksen sijaishuoltopaikan muuttamisesta voi valmistella lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä ja sen allekirjoittaa johtava viranhaltija. Lasta ei voida siirtää ilman päätöstä uuteen sijaishuoltopaikkaan. (Lastensuojelulaki § 43)

Kuutoskaupungeissa tehtiin vuoden 2018 aikana yhteensä 857 sijoituspaikan muutospäätöstä. Eniten sijoituspaikan muutospäätöksiä huostassa olleille lapsille tehtiin Oulussa (32,6 %) ja vähiten Tampereella (12,8 %).

**Taulukko 16. Huostaanotetuille lapsille tehty sijoituspaikan muutospäätökset vuonna 2018**

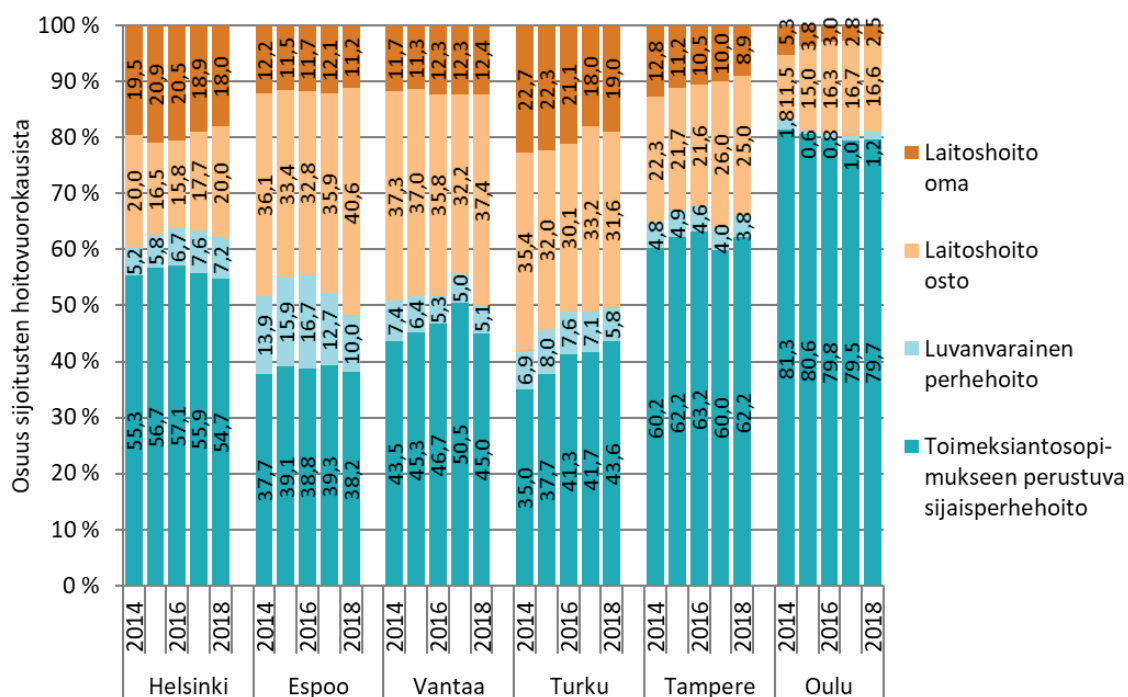
|                                                | Helsinki    | Espoo       | Vantaa    | Turku       | Tampere     | Oulu        | Kuusikko    |
|------------------------------------------------|-------------|-------------|-----------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Sijoituspaikan muutospäätökset yhteensä        | 331         | 122         | 70        | 112         | 62          | 160         | 857         |
| <i>Sijoituspaikan muutospäätökset (%)</i>      |             |             |           |             |             |             |             |
| <i>huostassa olleista lapsista<sup>1</sup></i> |             |             |           |             |             |             |             |
| <b>0-17-vuotiaat, %</b>                        | <b>24,8</b> | <b>23,4</b> | <b>..</b> | <b>26,0</b> | <b>12,8</b> | <b>32,6</b> | <b>26,3</b> |
| 0-2-vuotiaat                                   | 36,0        | 35,7        | ..        | 16,7        | 0,0         | 38,5        | 24,1        |
| 3-6-vuotiaat                                   | 21,1        | 23,1        | ..        | 8,9         | 0,0         | 28,6        | 18,5        |
| 7-12-vuotiaat                                  | 14,8        | 13,1        | ..        | 10,3        | 9,5         | 13,7        | 13,8        |
| 13-15-vuotiaat                                 | 23,5        | 30,4        | ..        | 29,5        | 11,6        | 55,8        | 29,6        |
| 16-17-vuotiaat                                 | 33,6        | 24,5        | ..        | 43,7        | 34,4        | 41,6        | 37,6        |

<sup>1</sup>Tietoa ei saatavissa Vantaalla.

## 5.7 Sijoitusten hoitomuotojen kehitys

Vuoden 2012 alussa astui voimaan lastensuojelulain muutos, jonka mukaan lapsen sijaishuolto on järjestettävä ensisijaisesti perhehoidossa. Kuviossa 12 on esitetty sijoitusten hoitovuorokausien jakautuminen laitoshuoltoon ja perhehoitoon vuosina 2014–2018. Laitoshuolto on eritelty kuntien omiin hoitolaitoksiin ja ostopalvelulaitoksiin. Perhehoito on eritelty luvanvaraisen perhehoitoon (ammatilliset perhekodit) ja toimeksiantoon perustuvaan perhehoidon (sijoitukset sijaisperheisiin sisältäen sijoitukset läheisverkostoon).

**Kuvio 12. Sijoitusten eri hoitomuotojen osuus sijoitusten hoitovuorokausista vuosina 2014–2018**



Hoitomuotoihin liittyvät muutokset tulevat näkyviksi vasta pidemmän ajan kuluessa, sillä suuri osa sijoituksista on pitkäaikaisia sijoituksia. Perhehoidon eli toimeksiantoon perustuvan ja luvanvaraisen perhehoidon osuus sijoitusten hoitovuorokausista on kuutoskaupungeissa pääosin kasvanut lakimuutoksen jälkeen, mutta vuonna 2017 se kääntyi laskuun osassa kaupungeista. Vuonna 2018 perhehoidon osuus kasvoi edellisvuodesta hieman Tampereella, laski Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla ja pysyi lähes samana kuin edellisvuonna Turussa ja Oulussa. Laitoshoidon osuus hoitovuorokausista pieneni vastaavasti vuosina

2014-2016, mutta vuosien 2017 ja 2018 aikana se on hieman kasvanut tai pysynyt lähes muuttumattomana.

Oulussa perhehoidon osuus on ollut kuutoskaupunkien korkein – vuonna 2018 se oli 80,9 prosenttia. Laitoshoidon osuus hoitovuorokausista vaihteli paljon kuntien välillä. Oulussa laitoshoidon osuus hoitovuorokausista oli 19,1 prosenttia, kun taas Turussa osuus oli 50,6 prosenttia - kuutoskaupunkien korkein.

Lastensuojelulaki edellyttää, että lapsen sijoitustarvetta arvioitaessa selvitetään ensimmäiseksi sijoitusmahdollisuus lapsen läheisverkostoon. Vuoden 2018 aikana sosiaaliviranomaisen tai hallinto-oikeuden päätöksellä sukulais- ja läheisverkostoon sijoitettiin yhteensä 319 lasta eli hieman vähemmän kuin edellisvuonna. Läheisverkostoon sijoitettujen lasten osuus kaikista vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista oli kuutoskaupungeissa 6,0 prosenttia. Toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon sijoitetuista heitä oli 11,1 prosenttia. (Liite 3G)

## 5.8 Sijoitusten kustannukset

Sijoitusten kustannukset ovat suurin menoerä lastensuojelun kokonaiskustannuksista. Kuutoskaupunkien sijoitusten kustannukset olivat lähes 292,5 miljoonaa euroa vuonna 2018. Tämä oli kaikkiaan 79,2 prosenttia lastensuojelun kokonaiskustannuksista. Sijoitusten deflatoidut kokonaiskustannukset nousivat edellisvuodesta Espoossa (+8,7 %), Tampereella (+10,2 %), Vantaalla (+5,3 %), Helsingissä (+3,0 %) ja Oulussa (+4,1 %). Turun kustannukset pysyivät lähes samana kuin edellisvuonna (+0,3 %).

**Taulukko 17. Sijoitusten kokonaiskustannukset vuonna 2018 sekä deflatoitujen kustannusten muutos vuosista 2017 ja 2014**

|                                                                         | Helsinki           | Espoo             | Vantaa <sup>2</sup> | Turku             | Tampere           | Oulu              | Kuusikko           |
|-------------------------------------------------------------------------|--------------------|-------------------|---------------------|-------------------|-------------------|-------------------|--------------------|
| <b>Sijoitusten kustannukset yhteensä sisältäen sosiaalityön (€)</b>     | <b>106 593 640</b> | <b>41 720 623</b> | <b>44 900 536</b>   | <b>40 277 482</b> | <b>36 232 440</b> | <b>22 730 729</b> | <b>292 455 450</b> |
| Hoitolaitosten kustannukset (ilman sos.työtä <sup>2</sup> , €)          | 65 035 803         | 30 112 209        | 31 487 856          | 27 096 941        | 22 034 000        | 8 820 841         | 184 587 651        |
| Kunnalliset laitokset (%)                                               | 48,3               | 19,7              | 26,8                | 35,7              | 28,0              | 18,8              | 34,3               |
| Ostopalvelulaitokset (%)                                                | 51,7               | 80,3              | 73,2                | 64,3              | 72,0              | 81,2              | 65,7               |
| Luvanvaraisen perhehoidon kustannukset (ilman sos.työtä, €)             | 7 449 675          | 3 105 706         | 1 919 590           | 2 254 634         | 1 513 440         | 462 668           | 16 705 713         |
| Kunnalliset perhekodit (%)                                              | 0,0                | 0,0               | 0,0                 | 0,0               | 0,0               | 0,0               | 0,0                |
| Ostopalveluperhekodit (%)                                               | 100,0              | 100,0             | 100,0               | 100,0             | 100,0             | 100,0             | 100,0              |
| Toimeksiantoon perustuvan perhehoidon kustannukset (ilman sos.työtä, €) | 28 639 586         | 7 244 857         | 9 989 853           | 9 445 160         | 11 185 000        | 12 522 679        | 79 027 135         |
| Kunnan oma toiminta (%)                                                 | 83,2               | 89,0              | 84,4                | 78,4              | 76,4              | 97,9              | 84,7               |
| Ostopalvelutoiminta (%)                                                 | 16,8               | 11,0              | 15,6                | 21,6              | 23,6              | 2,1               | 15,3               |
| Sijaishoidon aikaisen sosiaalityön kustannukset (€)                     | 5 468 576          | 1 257 851         | 1 503 237           | 1 480 746         | 1 500 000         | 924 541           | 12 134 952         |
| Laitoshoidon aikainen sosiaalityö <sup>2</sup> (%)                      | 42,7               | 54,0              | 0,0                 | 38,7              | 40,7              | 29,2              | 36,8               |
| Perhehoidon aikainen sosiaalityö (%)                                    | 57,3               | 46,0              | 100,0               | 61,3              | 59,3              | 70,8              | 63,2               |
| Kustannukset yhteensä, muutos 2017–2018 (% defl.) <sup>1</sup>          | 3,0                | 8,7               | 5,3                 | 0,3               | 10,2              | 4,1               | 4,7                |
| Kustannukset yhteensä, muutos 2014–2018 (% defl.) <sup>1</sup>          | 4,8                | 9,1               | 14,6                | 6,2               | 31,7              | 8,6               | 10,2               |

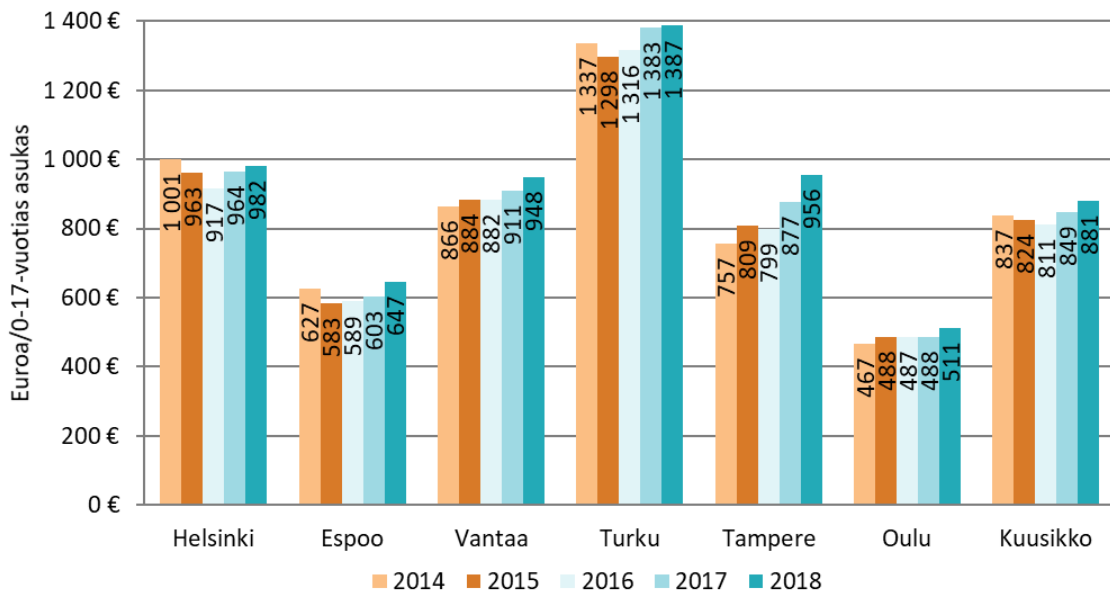
<sup>1</sup> Vuosien 2014 ja 2017 kustannukset on korotettu vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle.

<sup>2</sup> Vantaan laitoshoidon kustannukset sisältävät sosiaalityön; laitoshoidon aikaisen sosiaalityön kustannukset sisältävät laitoshoidon henkilöstökuluihin eikä niitä ole mahdollista eritellä.

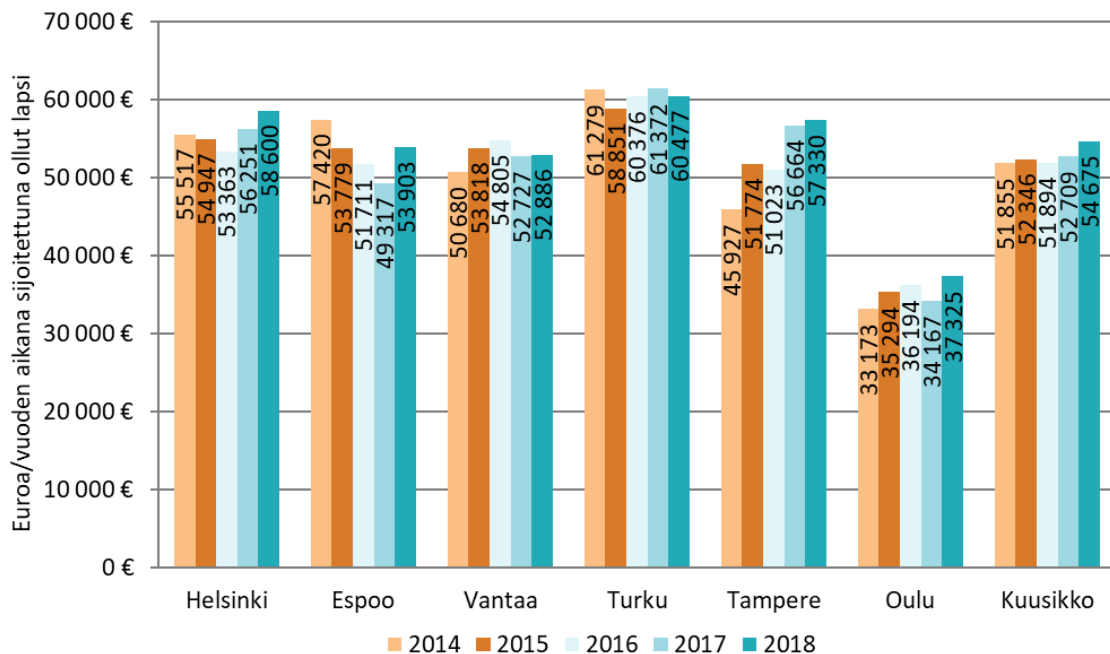
Kuvioissa 13 ja 14 on esitetty sijoitusten kustannukset 0–17-vuotiasta asukasta kohden ja sijoitettuna ollutta lasta kohden. Koko 0–17-vuotiaaseen väestöön suhteutettuna kustannukset olivat kuutoskaupungeissa vuonna 2018 keskimäärin 881 euroa, mikä on 3,9 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Kustannukset vaihtelivat Oulun 511 eurosta Turun 1 387 euroon. Sijoitettuna ollutta lasta kohden kustannukset olivat keskimäärin 54 675 euroa ja ne vaihtelivat Oulun 37 325 eurosta Turun 60 477 euroon.



**Kuvio 13. Sijoitusten (avohuollon sijoitukset, kiireelliset sijoitukset ja huostaanotot) kustannukset 0–17-vuotiaasta asukasta kohden vuosina 2014–2018 (ilman sijaishuollon aikaista sosiaalityötä, korotettuna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)**



**Kuvio 14. Sijoitusten (avohuollon sijoitukset, kiireelliset sijoitukset ja huostaanotot) kustannukset 0–17-vuotiaasta sijoitettuna ollutta lasta kohden vuosina 2014–2018 (ilman sijaishuollon aikaista sosiaalityötä, korotettuna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)**

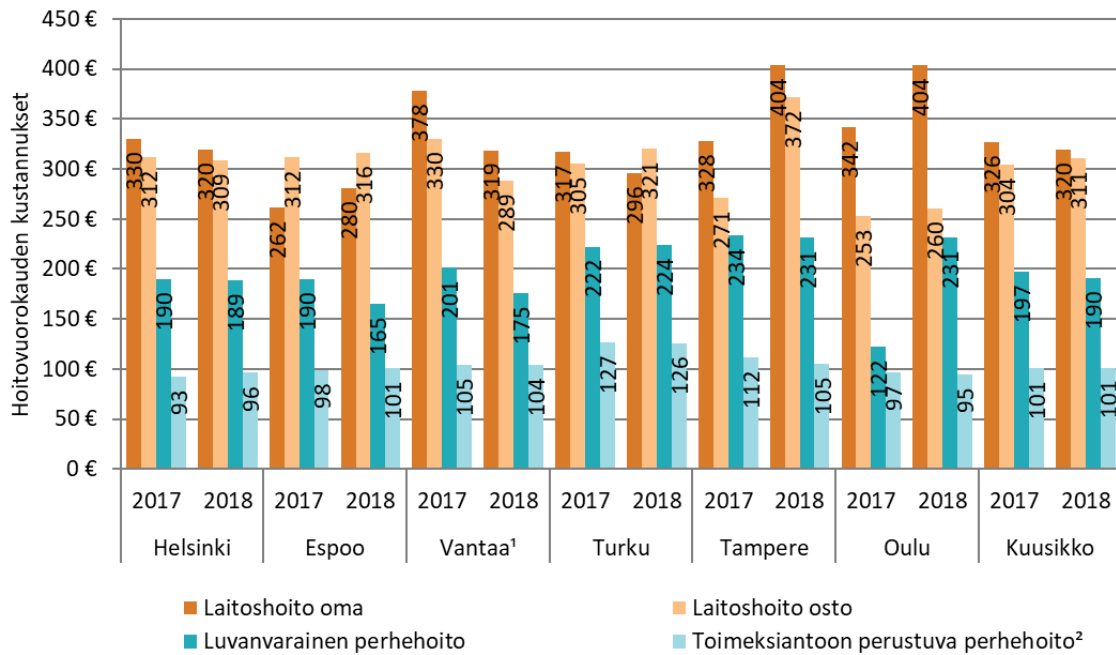


Sijoitusten kokonaiskustannuksiin vaikuttaa muun muassa se, miten sijoitusten hoitovuorokaudet jakautuvat eri hoitomuotojen välille. Kuviossa 15 vertaillaan sijoitusten hoitovuorokausien keskimääräisiä kustannuksia vuosina 2017 ja 2018. Hoitovuorokaudet on jaettu kuntien omiin laitoksiin, ostopalvelulaitoksiin, luvanvaraiseen perhehoitoon sekä toimek-

siantoon perustuvaan sijaisperhehoitoon. Suurimmat vuorokausikustannukset ovat kunnallisissa ja ostopalvelulaitoksissa, pienimmät toimeksiantoon perustuvassa sijaisperhehoidossa.

Oman laitoshoidon kustannukset olivat vuonna 2018 kuutoskaupungeissa keskimäärin 320 euroa ja ostopalvelulaitoshoidon kustannukset 311 euroa hoitovuorokautta kohden. Perhehoidon kustannukset ovat huomattavasti laitushoitoa pienemmät. Kuutoskaupungeissa luvanvaraisen perhehoidon hoitovuorokausi maksoi keskimäärin 190 euroa ja toimeksiantoon perustuvan perhehoidon hoitovuorokausi 101 euroa.

**Kuvio 15. Sijoitusten hoitovuorokauden keskimääräiset kustannukset vuosina 2017 ja 2018 (ilman sijaishuollon aikaista sosiaalityötä, korotettuna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)**

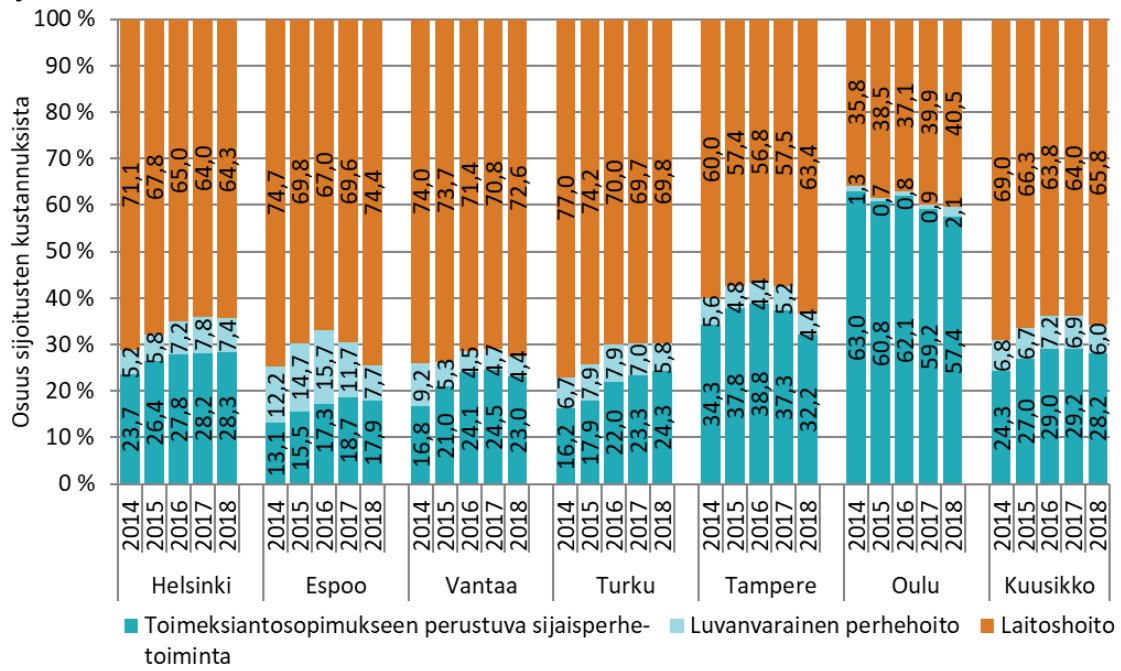


<sup>1</sup> Vantaan laitoshoidon kustannuksissa ovat mukana laitoshoidon aikaisen sosiaalityön kustannukset.

<sup>2</sup> Sisältää läheisverkostosijoitukset

Kuviossa 16 on tarkasteltu sijoitusten eri hoitomuotojen osuutta sijoitusten kokonaiskustannuksista. Oulussa joissa laitoshoidon osuus sijoitusten hoitovuorokausista on pienin, myös laitoshoidon osuus sijoitusten kustannuksista (ilman sosiaalityötä) on alhaisin: 40,5 prosenttia. Muissa kuutoskaupungeissa osuus vaihteli 64,3–74,4 prosentin välillä. Laitoshoidon osuus hoitovuorokausista oli silti näissäkin kunnissa korkeintaan noin puolet (vrt. luku 5.6, kuvio 12).

**Kuvio 16. Toimeksiantoon perustuvan ja luvanvaraisen perhehoidon sekä laitoshoidon osuus sijoitusten kokonaiskustannuksista vuosina 2014–2018**



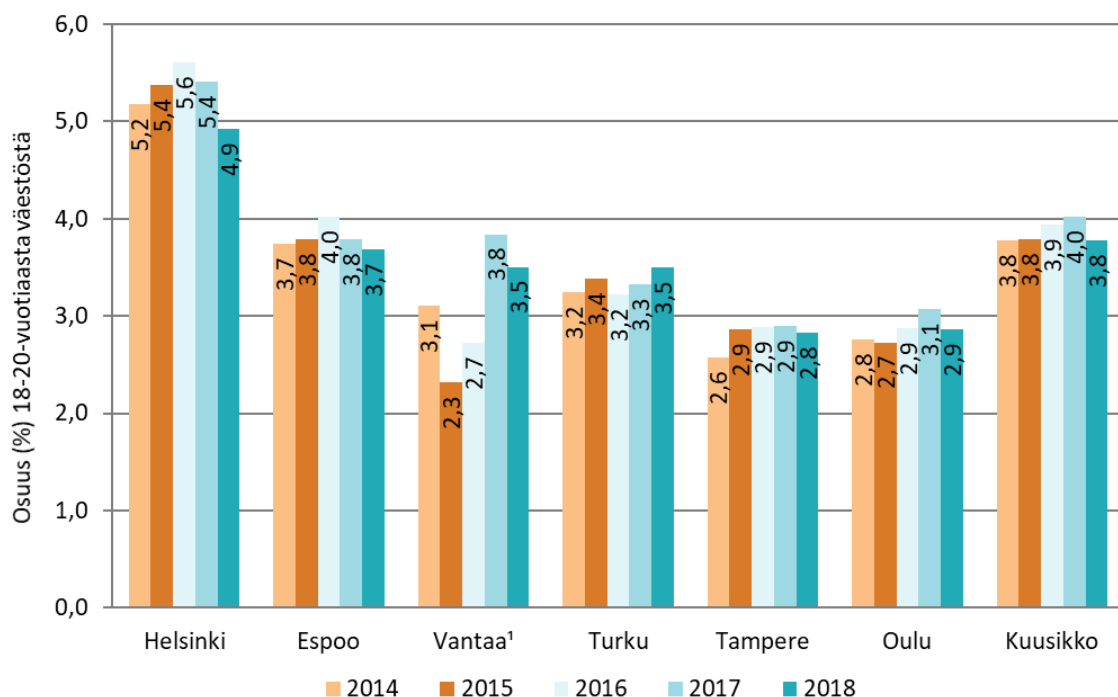
## 6 JÄLKIHUOLTO

Jälkihuollolla tarkoitetaan tukea, jota annetaan sijaishuollossa olleelle lapselle tai nuorelle, hänen vanhemmilleen ja huoltajilleen sekä henkilöille, joiden hoidossa ja kasvatuksessa lapsi tai nuori on ollut. Sitä järjestetään myös avohuollon tukitoimena tapahtuneen sijoituksen päättymisen jälkeen, jos sijoitus on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään puoli vuotta ja kohdistunut lapseen yksin. Nuorta voidaan myös tukea itsenäistymisessä järjestämällä hänelle jälkihuoltoa, vaikka edellä mainitut edellytykset eivät täyttyisikään eikä ehdotonta jälkihuoltovelvollisuutta näin olisi. Velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen päättyy nuoren täyttyessä 21 vuotta (Lastensuojelun käsikirja 2018).

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2018 aikana yhteensä 2 307 jälkihuollon 18–20-vuotiaasta asiakasta eli 3,8 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. Osuus oli suurin Helsingissä. Jälkihuollon asiakkaana olleiden nuorten määrä nousi edellisvuodesta Turussa (+5,3 %) ja pysyi lähes muuttumattomana Tampereella (-0,8 %). Nuorten määrä laski muissa kuutoskaupungeissa: Helsingissä (-10,4 %), Vantaalla (-7,2 %), Oulussa (-4,7 %) ja Espoossa (-2,7 %). (Liite 4A/2)

Jälkihuollon kustannukset on kerätty osana avohuollon kustannuksia. Vuonna 2018 jälkihuollon kustannusten osuus avohuollon kustannuksista oli kuutoskaupungeissa yhteensä 9,0 miljoonaa euroa eli 11,8 prosenttia kaikista avohuollon kustannuksista. Jälkihuollon kustannusten erittely avohuollon kustannuksista on vaikeaa, ja kuntien käytännöt kustannusten kirjaamisessa vaihtelevat. (Luku 5.2, taulukko 9; liite 4D/1)

**Kuvio 17. Jälkihuollon asiakkaana olleiden nuorten osuus saman ikäisestä väestöstä vuosina 2014–2018**



<sup>1</sup> Vantaan vuoden 2015 asiakasmäärä ei pidä sisällään kaikkien jälkihuollon palvelujen asiakkaita.

## 7 LASTENSUOJELUN HENKILÖSTÖ

Lainsäädäntöä koskevien muutosten myötä henkilöstön erittely lastensuojelun ja yleisen sosiaalihuollon perhepalvelujen välillä on haastavaa. Tästä syystä raporttia varten on ke-  
rätty ainoastaan vastuusosiaalityöntekijöiden lukumäärät.

Taulukossa 18 on esitetty vastuusosiaalityöntekijöiden vakanssit vuoden lopun poikkileik-  
kaustietona eriteltynä avo-, sijais- ja jälkihuollon vakansseihin. Lastensuojelun 0–20-vuoti-  
aita asiakkaita oli 49 yhtä vastuusosiaalityöntekijän vakanssia kohden ja 0–17-vuotiaita asi-  
akkaita oli 46 yhtä avo- ja sijaishuollon vastuusosiaalityöntekijän vakanssia kohden. Luku  
on suuntaa antava eikä siitä voi suoraan päätellä, kuinka monta asiakasta yhdellä vastuus-  
osiaalityöntekijällä on kerrallaan.

**Taulukko 18. Vastuusosiaalityöntekijöiden vakanssit ja lastensuojelun asiakkaat vakanssia  
kohden 31.12.2018**

|                                                                                    | Helsinki    | Espoo       | Vantaa      | Turku       | Tampere     | Oulu        | Kuusikko    |
|------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| <b>Vastuusosiaalityöntekijät yhteensä</b>                                          | <b>156</b>  | <b>67</b>   | <b>76</b>   | <b>38</b>   | <b>40</b>   | <b>56</b>   | <b>433</b>  |
| josta avohuollossa                                                                 | 100         | 51          | 60          | 24          | 29          | 44          | 308         |
| josta sijaishuollossa                                                              | 47          | 12          | 14          | 11          | 11          | 12          | 107         |
| josta jälkihuollossa (jos erikseen)                                                | 9           | 4           | 2           | 3           | 0           | 0           | 18          |
| <i>0–17-vuotiaat asiakkaat/avo- ja sijaishuollon<br/>vastuusosiaalityöntekijät</i> | <i>39,2</i> | <i>45,0</i> | <i>53,5</i> | <i>54,7</i> | <i>50,0</i> | <i>43,4</i> | <i>45,5</i> |
| <i>0–20-vuotiaat asiakkaat/<br/>vastuusosiaalityöntekijät</i>                      | <i>44,3</i> | <i>47,4</i> | <i>55,1</i> | <i>55,7</i> | <i>55,2</i> | <i>48,7</i> | <i>49,3</i> |

## 8 YHTEENVETO

Kuutoskaupungeissa tehtiin vuoden 2018 aikana yhteensä 50 904 lastensuojeluilmoitusta. Lastensuojeluilmoituksen kohteena oli 27 554 lasta eli 8,3 prosenttia kuutoskaupunkien 0-17-vuotiaasta väestöstä. Lastensuojeluilmoituksista lähes neljä viidestä oli viranomaisen tekemiä. Eniten ilmoituksia tekivät terveyspalvelut. Vuoden 2018 aikana kuutoskaupungeissa tehtiin yhteensä 15 719 palvelutarpeen arviota, joissa selvitettiin lastensuojelun tarve. Palvelutarpeen arvio tehtiin kaikkiaan 13 427 lapselle. Lastensuojelun tarve todettiin noin 22 prosentissa arvioita.

Kuutoskaupungeissa oli vuonna 2018 yhteensä 18 901 lastensuojelun 0-17-vuotiaasta asiakasta eli 5,7 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. Huhtikuusta 2015 alkaen lastensuojelun asiakkuus on alkanut vasta siinä tapauksessa, että palvelutarpeen arvion perusteella todetaan tarve lastensuojelun palveluille. Aiemmin asiakkuus alkoi siitä, kun ryhdyttiin selvittämään lastensuojelun tarvetta. Lisäksi osa aiemmin lastensuojelun asiakkaana olleista lapsista saa palvelut nyt yleisen sosiaalihuollon kautta ilman lastensuojelun asiakkuutta. Vaikka lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain muutokset tulivat voimaan jo vuonna 2015, erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen palvelujen tilastointia ei ole vielä saatu määriteltä yhdenmukaiseksi kuutoskaupunkien välillä. Tämän vuoksi ei ole saatavissa vertailukelpoista tietoa kaupunkien tilanteesta.

Lakimuutosten myötä lastensuojelun asiakasmäärät laskivat. Kuutoskaupungeissa oli lastensuojelun asiakkaita vuoden 2016 aikana yli viidenneksen vähemmän kuin vuonna 2015 ja yli kolmanneksen vähemmän kuin vuonna 2014. Vuoden 2016 jälkeen muutokset lastensuojelun asiakasmäärissä ovat kuitenkin pienentyneet. Vuonna 2018 Helsingin asiakasmäärä laski 5,8 prosenttia edellisvuodesta ja Vantaan ja Oulun asiakasmäärät nousivat noin 8,0 prosenttia. Muissa kuutoskaupungeissa asiakasmäärät ovat pysyneet lähes muuttumattomina vuosina 2017 ja 2018.

Avohuollon asiakkaana oli kuutoskaupungeissa vuoden 2018 aikana yhteensä 16 325 lasta. Avohuollon asiakkaiden määrä nousi edellisvuodesta Oulussa, Vantaalla ja Espoossa ja väheni Helsingissä, Turussa ja Tampereella.

Vuonna 2018 kuutoskaupungeissa oli kodin ulkopuolelle sijoitettuna yhteensä 5 349 lasta. Sijoitettujen lukumäärä lisääntyi edellisvuodesta Tampereella, Vantaalla ja Turussa ja väheni Oulussa ja Helsingissä. Espoossa sijoitettujen määrä pysyi lähes muuttumattomana edellisvuoteen verrattuna. Suhteellisesti eniten sijoitettuna väestöstä on 13-17-vuotiaita.

Kuutoskaupungeissa sijoitettiin vuonna 2018 kiireellisesti yhteensä 1 365 lasta eli 170 lasta (-11,1 %) vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Kiireellisesti sijoitettujen lasten määrä laski edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Vuoden 2018 aikana kuutoskaupungeissa otettiin huostaan yhteensä 655 lasta.

Perhehoidon eli toimeksiantoon perustuvan ja luvanvaraisen perhehoidon osuus sijoitusten hoitovuorokausista pääosin kasvoi kuutoskaupungeissa vuodesta 2014 vuoteen 2016 Oulua lukuun ottamatta, jonka jälkeen osuus kääntyi laskuun useimmissa kaupungeissa. Vuonna 2018 perhehoidon osuus kasvoi edellisvuodesta hieman Tampereella, laski Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla ja pysyi lähes samana kuin edellisvuonna Turussa ja Oulussa.

Oulussa perhehoidon osuus on ollut kuutoskaupunkien suurin – vuonna 2018 se oli noin 81 prosenttia.

Laitoshoidon osuus hoitovuorokausista pieneni vastaavasti vuosina 2014-2016, ja vuosien 2017-2018 aikana se on hieman kasvanut tai pysynyt lähes muuttumattomana. Lastensuojelulaki edellyttää, että lapsen sijoitustarvetta arvioitaessa selvitetään aina ensimmäiseksi sijoitusmahdollisuus lapsen läheisverkostoon. Vuoden 2018 aikana läheisverkostoon sijoitettiin yhteensä 319 lasta, mikä oli hieman vähemmän kuin edellisvuonna. Laitoshoito on lisääntynyt suhteessa perhehoitoon, mikä on vaikuttanut myös kokonaiskustannusten kasvuun 0-20-vuotiasta asiakasta kohden.

Erityisesti vuonna 2018 laitoshoidon valvonta tehostui. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on tehnyt tarkastuskäyntejä lastensuojelulaitoksiin ja laitoksissa on huomattu puutteita, mm. rajoitustoimenpiteiden käytössä ja lasten kuulemisessa. Valvontaa on tehostettu kuutoskaupungeissa ja mm. yhteiskilpailutukset vähentävät kuntien päällekkäistä valvontatyötä.

Vuonna 2018 lastensuojelun kokonaiskustannukset olivat kuutoskaupungeissa yhteensä 369 miljoonaa euroa. Deflatoidut kustannukset nousivat edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa: Tampereella (+8,7 %), Espoossa (+8,4 %), Vantaalla (+5,2 %), Oulussa (+4,4 %), Helsingissä (+1,8 %) ja Turussa (+1,0 %). Sijoitusten osuus kustannuksista vaihteli vuonna 2018 Oulun 71,3 prosentista Turun 82,2 prosenttiin.

## LÄHTEET

Hämeen-Anttila, Lotta (2017). Lastensuojelu. Teoksessa Aulikki Kanaoja, Martti Lähteinen ja Pirjo Marjamäki (toim.): Sosiaalityön käsikirja. 4. uudistettu painos. Tietosanoma Oy, Helsinki.

Laiho, Kristiina (2010). Lastensuojelu. Teoksessa Aulikki Kanaoja, Martti Lähteinen ja Pirjo Marjamäki (toim.): Sosiaalityön käsikirja. Tietosanoma Oy, Helsinki.

Lastensuojelun käsikirja (2018). THL. Osoitteessa <https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja>. Luettu 17.4.2019.

Puustinen-Korhonen, Aila (2012). Sukulais- ja läheisverkostosijoitukset lastensuojelussa ja asumisen järjestäminen huoltajuusjärjestelyin kodin ulkopuolisen sijoituksen vaihtoehtona. Muistio 28.6.2012. Kuntaliitto, Helsinki.

STM (2015). Sosiaalihuoltolaki uudistuu. Uusi sosiaalihuoltolaki (1301/2014) ja siihen liittyvät muut lainsäädäntöuudistukset. Sosiaalihuoltolain aluekierros, kevät 2015/ Lapsiperheet.

STM, 9.3.2015. Koulutuskierroksen diaesitys.  
Osoitteessa: <https://www.slideshare.net/stmslide/sosiaalihuoltolaki-uudistuu-lapsiperheet>.

### **Lainsäädäntö:**

HE 164/2014. Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaalihuoltolaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Osoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2014/20140164.pdf>.

417/2007. Lastensuojelulaki.  
Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>.

1301/2014. Sosiaalihuoltolaki.  
Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301>.

1302/2014. Laki lastensuojelulain muuttamisesta.  
Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141302>.



# LIITTEET

## Liite 1 Tiedonkeruun määritelmät

Raporttiin on kerätty tietoja lastensuojelulain (417/2007) mukaisten palvelujen toimintatietoja ja kustannuksia. Useimmissa kuutoskaupungeissa lastensuojelu on hallinnollisesti osana perheiden ja lapsiperheiden sosiaalipalveluja. Jotta eri kunnista kerätyt tiedot olisivat vertailukelpoisia keskenään, ovat kuutoskaupunkien asiantuntijat yhdessä sopineet toimintoittain, mitä kustannuksia tässä vertailussa otetaan mukaan lastensuojelun kustannusvertailuun. Erityisen haastavaa on henkilöstötietojen kerääminen, sillä sama työntekijä tekee usein työtä niin lastensuojelun kuin yleisten perhepalveluiden puolella. Kunnat arvioivat tiedonkeruussa itse parhaaksi katsomallaan laskennallisella mallilla esimerkiksi sen, minkä verran henkilöstökustannuksia jyvitetään lastensuojelun palveluihin.

Lastensuojelun tietojen lisäksi vuodelta 2017 on kerätty sosiaalihuollon asiakkaana olleiden erityistä tukea tarvitsevien lasten lukumäärä (1302/2014 § 3).

## Tietolähteet ja -järjestelmät

**Helsingissä** on käytössä Effic YPH, josta tiedot siirretään ja ladataan kuukausittain SOSDW-tietokantaan. Tietokantaa ylläpitää kaupungin ulkopuolinen it-alan palveluyritys. Tilastojen raportointivälineenä on käytössä BO (SAP BusinessObjects). Helsingissä otetaan käyttöön uusi asiakastietojärjestelmä Apotti (Epic) vuonna 2020.

**Espoossa** tiedot on otettu Sosiaali-Efficasta, eikä tämän suhteen ole tulossa muutoksia ainakaan vielä.

**Vantaalla** tiedot otetaan Vati-järjestelmästä. Toukokuussa 2019 Vantaalla otetaan käyttöön uusi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojärjestelmä Apotti (Epic).

**Turussa** tiedot on otettu Sosiaali-Efficasta, eikä tämän suhteen ole tulossa muutoksia.

**Tampereella** tiedot ladataan Effic YPH:sta välitietovaraston kautta SAP BW:n infokuutioon, josta tiedot raportoidaan määrämuotoisilla BEx Query raporteilla. Tietojen raportointi tapahtuu toistaiseksi nykyisellä toimintamallilla. Myös taloustiedot raportoidaan SAP BW:n kautta.

**Oulussa** tiedonkeruu tapahtuu kaupungin omasta tiedonkeruujärjestelmästä (DeeWee). Tietojärjestelmänä on Effic, eikä siihen ole tulossa muutoksia.

## **Kerättävät tiedot**

### ***Sosiaalihuollon asiakkaana olleet erityistä tukea tarvitsevat lapset***

Kaikki vuoden aikana sosiaalihuoltolain asiakkaana olleet erityistä tukea tarvitsevat lapset yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen.

### **Vuoden aikana alkaneet asiakkuudet**

Kaikki vuoden aikana alkaneet erityistä tukea tarvitsevien lasten sosiaalihuollon asiakkuudet yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen.

### **Vuoden aikana päättyneet asiakkuudet**

Kaikki vuoden aikana päättyneet erityistä tukea tarvitsevien lasten sosiaalihuollon asiakkuudet yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen.

## ***Lastensuojeluilmoitukset***

### **Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä**

Vuoden aikana tehtyjen lastensuojeluilmoitusten (LsL 25 §) kokonaismäärä. Ilman ennakollisia lastensuojeluilmoituksia (LsL 25 c §), yhteydenottoja sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi (LsL 25 a §), hakemuksia lastensuojelutarpeen selvittämiseksi ja tapauksia, joissa lastensuojelutarve on tullut esiin muilla tavoin. Yhtä lasta kohden voidaan tehdä useita ilmoituksia eli ilmoitusten lukumäärä ei ole sama kuin ilmoitusten kohteena olleiden lasten lukumäärä.

### **Lastensuojeluilmoitukset ilmoituksen syyn mukaan**

Lastensuojeluilmoitukset eriteltynä:

#### **01 Lapsen hoidon ja huolenpidon tarve**

jokapäiväisten tarpeiden laiminlyönti (01), heitteillejätö (02), pahoinpitely (03), seksuaalinen hyväksikäyttö (04), huolenpidossa puutteita tai osaamattomuutta (05), kaappausuhka (06), muu (07)

#### **02 Kehitystä vaarantavat olosuhteet**

vanhemman päihteidenkäyttö (01), vanhemman mielenterveysongelmat (02), jaksamattomuus (03), oman hoidon laiminlyönti (04), arjen tukiverkoston puuttuminen (05), vakava vuorovaikutusongelma vanhemman ja lapsen välillä (06), lapsen liian suuri vastuunkantaminen (07), perheen erittäin huono taloudellinen tilanne (08), kriisitilanne perheessä (09), vanhemman rikollinen toiminta (10), huolto- ja tapaamisriita (11), muu (12), perheväkivalta (aikuisten välinen) (13)

### **03 Lapsen oma käyttäytyminen**

lapsen päihteidenkäyttö (01), lapsen mielenterveysongelma (02), rikoksilla oireilu (03), väkivaltainen käyttäytyminen (04), itsetuhoisuus (05), välinpitämättömyys itsensä ja muiden suhteen (06), vakava koulunkäynnin laiminlyönti (07), lapsen fyysinen oireilu tai tapaturma-alttius (08), kotoa karkaaminen (09), muu (10)

### **Lastensuojeluilmoitukset ilmoituksen tekijän mukaan**

Lastensuojeluilmoitukset eriteltynä pääluokkiin yksityiset ilmoittajat, viranomaiset ja tuntematon. Lisäksi viranomaisista kerätään eriteltynä sosiaalipalvelut, varhaiskasvatus, terveyspalvelut (joista äitiysneuvola erikseen), poliisi, koulu ja muu viranomainen. Hätäkeskuksen tekemät lastensuojeluilmoitukset kirjataan kohtaan ”muu viranomainen”.

### **Lastensuojeluilmoituksen kohteena olleet lapset**

Vuoden aikana lastensuojeluilmoituksen kohteena olleet lapset yhteensä sekä ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., henkilötunnus kertaalleen. Mikäli samaa henkilöä koskien on vuoden aikana tehty useampi lastensuojeluilmoitus, ikä poimitaan viimeisimmän tapahtuman kohdalla. (Ikä voidaan poimia myös 31.12.)

### **Muut lastensuojelutarpeen ilmoitukset**

Vuoden aikana tehdyt muut lastensuojelutarpeen ilmoitukset:

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi (LsL 25 a §)

Hakemukset suojelutarpeen selvittämiseksi (Lapsi itse tai lapsen vanhempi ottaa yhteyttä)

Muulla tavoin esiin tullut lastensuojelutarve (LsL 26 §: Lastensuojelun työntekijä saa muutoin tiedon lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta)

Ennakolliset lastensuojeluilmoitukset (LsL 25 c §)

### **Muiden lastensuojelutarpeen ilmoitusten kohteena olleet lapset**

Vuoden aikana seuraavien ilmoitusten kohteena olleet lapset henkilötunnus kertaalleen:

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi (LsL 25 a §)

Hakemukset suojelutarpeen selvittämiseksi (Lapsi itse tai lapsen vanhempi ottaa yhteyttä)

Muulla tavoin esiin tullut lastensuojelutarve (LsL 26 §: lastensuojelun työntekijä saa muutoin tiedon lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta)

### ***Palvelutarpeen arviot (joissa selvitetty lastensuojelun tarve)***

#### **Palvelutarpeen arvioinnin (joissa selvitetty lastensuojelun tarve) kohteena olleiden lasten lukumäärä**

Niiden lasten lukumäärää joille on valmiiksi tehty palvelutarpeen arviointi ja jonka yhteydessä on selvitetty lastensuojelun tarve LsL 26 § 3 momentti. (Aiemmin kerättiin tieto lastensuojelutarpeen selvityksistä.) Lasten kokonaismäärä sekä tieto ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., henkilötunnus kertaalleen. Mikäli samaa henkilöä koskien on vuoden aikana tehty useampi palvelutarpeen arvio, ikä poimitaan viimeisimmän tapahtuman kohdalla. (Ikä voidaan poimia myös 31.12.)

#### **Palvelutarpeen arviot, joissa on selvitetty lastensuojelun tarve**

Vuoden aikana valmiiksi tehdyt palvelutarpeen arviot yhteensä. Samalle lapselle on voitu tehdä useampi kuin yksi palvelutarpeen arvio.

#### **Palvelutarpeen arviot, joissa todettu tarve lastensuojelun palveluihin**

Niiden palvelutarpeen arvioiden lukumäärä, joissa on todettu tarve lastensuojelulain mukaisille palveluille.

#### **Palvelutarpeen arvioinnin kohteena olleiden lasten lukumäärä sen mukaan, onko todettu lastensuojelun tarve**

Lapset, joiden palvelutarpeen arviossa on selvitetty lastensuojelun tarve eriteltynä sen mukaan, onko todettu tarve lastensuojelulle vai ei, henkilötunnus kertaalleen.

### ***Asiakassuunnitelmat***

#### **Vuoden aikana laaditut asiakassuunnitelmat**

Vuoden aikana laaditut asiakassuunnitelmat henkilötunnus kertaalleen sisältäen sekä uudet että tarkistettut suunnitelmat seuraavasti:

Avohuollon asiakassuunnitelmat yhteensä

Sijaishuollon asiakassuunnitelmat yhteensä

Jälkihuollon asiakassuunnitelmat yhteensä (sekä erikseen 18 vuotta täyttäneille laaditut suunnitelmat)

Vanhemmille tehdyt asiakassuunnitelmat

#### **Lapset, joille on vuoden aikana laadittu asiakassuunnitelma**

Niiden lasten lukumäärää joille on vuoden aikana laadittu (ml. uudet ja tarkistettut) asiakassuunnitelma (sisältäen avo-, sijais- ja jälkihuollon asiakassuunnitelmat). Lasten kokonaismäärä sekä tieto ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v, 18 vuotta täytäneet, henkilötunnus kertaalleen. Mikäli samaa henkilöä koskien on vuoden aikana tehty

useampi palvelutarpeen arvio, ikä poimitaan viimeisimmän tapahtuman kohdalla. (Ikä voidaan poimia myös 31.12.)

### ***Lastensuojelun asiakkaat***

Lastensuojelun asiakkuus (Lastensuojelulaki 417/2007, 27 §) 1.4.2015 alkaen:

- 1) mikäli asian vireille tulon johdosta ryhdytään kiireellisiin lastensuojelutoimiin.
- 2) kun sosiaalityöntekijä toteaa palvelutarpeen arvioinnin perusteella, että lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä taikka lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään ja kehitystään ja että lapsi tarvitsee lastensuojelun mukaisia palveluja ja tukitoimia.

Lisäksi lastensuojelun asiakkuus alkaa, kun perheelle muutoin annetaan lastensuojelulaissa tarkoitettuja palveluja tai muuta tukea ennen palvelutarpeen arvioinnin valmistumista.

### **Lastensuojelun asiakkaiden kokonaismäärä**

Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset ja nuoret yhteensä, henkilötunnus kertaalleen. Sama lapsi on voinut olla niin avo-, sijais- kuin jälkihuollon asiakkaana vuoden aikana. Tiedot kerätään ikäryhmittäin 0–20-vuotiaat (sisältäen kaikki, jotka ovat palvelua saadessaan olleet alle 21-vuotiaita) ja 0–17-vuotiaat (sisältäen kaikki, jotka ovat palvelua saadessaan olleet alle 18-vuotiaita).

### ***Avohuollon toimintatiedot***

#### **Avohuollon asiakkaat**

Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleet lapset yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen, ilman jälkihuollon asiakkaita.

#### **Vuoden aikana alkaneet avohuollon asiakkuudet**

Vuoden aikana alkaneet avohuollon asiakkuudet yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen, ilman jälkihuollon asiakkaita.

#### **Vuoden aikana päättyneet avohuollon asiakkuudet**

Vuoden aikana päättyneet avohuollon asiakkuudet yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen, ilman jälkihuollon asiakkaita.

### **Lapset, joille on tehty läheisverkostoratkaisu**

Niiden lasten lukumäärä, joiden asuminen ja huolenpito järjestetty läheisverkostoratkaisulla vuoden aikana.

Ei lastensuojelulain nojalla tehty sijoitukset läheisverkostoon vaan ratkaisut, joissa lapsen asuminen ja huolenpito järjestetään toisen vanhemman, sukulaisen tai muun läheisen luona. Ratkaisuun päädytään silloin sosiaaliviranomaisen tekemän läheisverkostokartoituksen perusteella, kun lapsen tilanteessa harkitaan kodin ulkopuolista sijoitusta, sijais-huoltopaikkaa on tarvetta muuttaa tai sijoitus on tarkoitus lopettaa. Hoitopalkkio ja kulu-korvaus maksetaan kuten sijaisperheille. Kaikki, jotka vuoden aikana asuneet läheisverkos-toratkaisulla, henkilötunnus kertaalleen.

### **Ympäri vuorokautisessa perhekuntoutuksessa olleiden lasten lukumäärä**

Lasten kokonaismäärä henkilötunnus kertaalleen.

### **Tehostetun perhetyön piirissä olleiden lasten lukumäärä**

Lasten kokonaismäärä henkilötunnus kertaalleen.

## ***Sijoitusten toimintatiedot***

### **Sijoituspäätökset**

Vuoden aikana alkaneiden sijoitusten päätökset yhteensä (sisältäen kaikki päätökset kos-kien lapsia, jotka ovat palvelua saadessaan olleet alle 18-vuotiaita). Samaa lasta koskien on voitu tehdä useampi kuin yksi päätös.

Päätösten lukumäärä yhteensä ja eriteltynä sijoitukseen avohuollon tukitoimena (LsL 37 §), kiireelliseen sijoitukseen (LsL 38 §) ja huostaanottoon (LsL 40 §). Huostaanottojen osalta päätökset kerätään lisäksi eriteltynä suostumukseen perustuviin huostaanottoihin ja hal-linto-oikeuden päättämiin huostaanottoihin, lisäksi kerätään hallinto-oikeuden hylkäämien hakemusten lukumäärä.

### **Vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleet lapset yhteensä**

Lasten lukumäärä yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. si-sältäen avohuollon tukitoimena sijoitetut, kiireellisesti sijoitetut ja huostaanotetut lapset, henkilötunnus kertaalleen.

### **Uudet vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleet yhteensä**

Lasten lukumäärä yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. si-sältäen avohuollon tukitoimena sijoitetut, kiireellisesti sijoitetut ja huostaanotetut lapset, henkilötunnus kertaalleen.

### **Uudet vuoden aikana kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset**

Lasten lukumäärä yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., henkilötunnus kertaalleen. Sisältää myös avohuollon kiireellisen tukitoimen (37 b §).

### **Uudet kodin ulkopuolelle kiireellisesti sijoitetut lapset**

Lasten lukumäärä yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., henkilötunnus kertaalleen.

### **Uudet kodin ulkopuolelle huostaanotetut lapset**

Vain huostaanotetut, yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., henkilötunnus kertaalleen.

### **Kodin ulkopuolelle 31.12. sijoitettuna olleet**

Lasten lukumäärä yhteensä.

### **Vuoden aikana sijoitettuna olleet lapset hoitomuodoittain**

Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen sisältäen kaikki, jotka ovat palvelua saadessaan olleet alle 18-vuotiaita.

#### **Laitoshoido**

Vuoden aikana laitoksiin sijoitettuna olleet lapset yhteensä (0–17-v.) ja eriteltynä kunnan omiin laitoksiin sekä ostopalvelutoimintaan.

31.12. laitoksiin sijoitettuna olleet lapset yhteensä (0–17-v.) ja eriteltynä kunnan omiin laitoksiin sekä ostopalvelutoimintaan.

#### **Luvanvarainen perhehoito**

Vuoden aikana luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitettuna olleet lapset yhteensä (0–17-v.) ja eriteltynä kunnan omiin laitoksiin sekä ostopalvelutoimintaan.

31.12. luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitettuna olleet lapset yhteensä (0–17-v.) ja eriteltynä kunnan omiin laitoksiin sekä ostopalvelutoimintaan.

#### **Toimeksiantoon perustuva perhehoito**

Vuoden aikana toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon sijoitettuna olleet lapset yhteensä (0–17-v.) ja eriteltynä pitkäaikaiseen perhehoitoon (erikseen kunnan oma toiminta ja ostopalvelutoiminta) sekä päivystys- ja vastaanotto-perheisiin (erikseen kunnan oma toiminta ja ostopalvelutoiminta). Päivystys- ja vastaanottoperheet eivät sisällä lyhytaikaista tai tilapäistä viikonloppuhoitoa, jonka tarkoituksena antaa vanhemmalle levähdystauko.

31.12. toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon sijoitettuna olleet lapset yhteensä (0–17-v.) ja eriteltynä pitkäaikaiseen perhehoitoon (erikseen kunnan oma toiminta ja ostopalvelutoiminta) sekä päivystys- ja vastaanottoperheisiin (erikseen kunnan oma toiminta ja ostopalvelutoiminta). Päivystys- ja vastaanottoperheet eivät sisällä lyhytaikaista tai tilapäistä viikonloppuhoitoa, jonka tarkoituksena antaa vanhemmalle levähdystauko.

## **Läheisverkostoon sijoitettujen lasten lukumäärä**

Vain lastensuojelulain nojalla tehtävät sijoitukset (myös sijoitukset avohuollon tukitoimena), ei esimerkiksi niitä tapauksia, joissa lapsen asuminen järjestetään huoltajuusjärjestelyin kodin ulkopuolella vaihtoehtona sijoitukselle tai joissa lapsen huoltaja sopii itsenäisesti lapsen asumisen järjestämisestä esim. isovanhempien kanssa. Sisältyvät toimeksiantoon perustuvien sijoitusten lukuun.

## **Lasten sijoitusten hoitovuorokaudet**

Kunnan omien lastensuojelulaitosten hoitovuorokausiin lasketaan mukaan laitokseen tulo-päivä ja läsnäolovuorokaudet, lähtöpäivää ei lasketa mukaan.

Perhehoidon (toimeksiantoon perustuva perhehoito ja luvanvarainen perhehoito) ja ostopalvelulaitosten hoitopäiviin sisältyvät myös lähtöpäivät.

Hoitovuorokausia ovat ne päivät, jotka lapsi/nuori/perhe on ollut laitoksessa/perhehoidossa kirjoilla, vaikka olisikin tilapäisesti poissa laitoksesta esimerkiksi loman, karkumatkan tai muun poissaolon vuoksi, koska hoitovastuu on laitoksella. Hoitopaikka on tällöin varattuna ja laitokselle syntyy kustannuksia.

Koko perheen ympärivuorokautisen hoidon hoitovuorokaudet lasketaan mukaan hoitovuorokausiin.

Jälkihuollon tukitoimien piirissä olevien nuorten asumisvuorokausia ei lasketa mukaan hoitovuorokausiin.

## **Laitoshoidon hoitovuorokaudet**

Hoitovuorokaudet yhteensä sekä eriteltynä kunnan omien laitosten ja ostopalvelutoiminnan hoitovuorokausiin.

## **Luvanvaraisen perhehoidon hoitovuorokaudet**

Hoitovuorokaudet yhteensä sekä eriteltynä kunnan omien perhekotien ja ostopalvelutoiminnan hoitovuorokausiin.

## **Toimeksiantoon perustuvan perhehoidon hoitovuorokaudet**

Toimeksiantoon perustuvan perhehoidon hoitovuorokaudet yhteensä ja eriteltynä pitkäaikaiseen perhehoitoon (erikseen kunnan oma toiminta ja ostopalvelutoiminta) sekä päivystys- ja vastaanottoperheisiin (erikseen kunnan oma toiminta ja ostopalvelutoiminta). Päivystys- ja vastaanottoperheet eivät sisällä lyhytaikaista tai tilapäistä viikonloppuhoitoa, jonka tarkoituksena antaa vanhemmalle levähdystauko.

## **Läheisverkostoon sijoitettuna olleiden lasten hoitovuorokaudet**

Vain lastensuojelulain nojalla tehtävien sijoitusten hoitovuorokaudet. Lukumäärä sisältyy toimeksiantoon perustuvan perhehoidon hoitovuorokausien lukumäärään.



## **Kunnallisten lastensuojelulaitosten hoitopaikat**

Ilmoitetaan laitosten vahvistettu paikkamäärä, josta eriteltynä vastaanottopaikkojen lukumäärä.

Lisäksi kerätään lastensuojelun koko perheen hoitoon tarkoitettujen ympärivuorokautisten kunnallisten hoitopaikkojen lukumäärä.

## ***Jälkihuollon asiakkaat***

### **Jälkihuollon asiakkaat**

Vuoden aikana jälkihuollon asiakkaana olleet (asiakkaat, joilla jälkihuolto-oikeus, LsL 75 §) yhteensä ja eriteltynä ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., 18 vuotta täyttäneet, henkilötunnus kertaalleen.

## ***Henkilöstö***

### **Vastuusosiaalityöntekijöiden vakanssit**

Kerätään vakanssien lukumäärä 31.12. yhteensä sekä eriteltynä avo-, sijais- ja jälkihuollon vakansseihin.

## ***Kustannukset***

Kerätään kokonaiskustannukset, jotka muodostuvat avohuollon ja sijaishuollon kustannuksista seuraavan erittelyn mukaisesti:

### **Avohuollon kustannukset**

Kokonaiskustannukset vuoden aikana sekä erikseen oman toiminnan ja ostopalvelutoiminnan kustannukset seuraavalla erittelyllä:

#### **Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö**

Sosiaalityöntekijöiden ja johtavien sosiaalityöntekijöiden palkat, henkilöstökulut (vain henkilöstökulut, ei tilakuluja, matkakuluja tai työnohjauskuluja tms.).

#### **Jälkihuollon kokonaiskustannukset**

Sisältää jälkihuollon sosiaalityön, sosiaaliohjauksen, tukiasumisen sekä taloudellisen tuen (ei toimeentulotukea).

#### **Avohuollon tukitoimet**

Ne avohuollon tukitoimet, jotka annettu lastensuojelun päätöksellä (Perhe voi saada sosiaalihoitolain perusteella myös muita palveluja, mutta tähän otetaan mukaan vain lastensuojelun päätöksellä annetut palvelut).

## **Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (35 § ja 36 §)**

Ei sijaishuoltoa. Mukaan ei lasketa mitään toimeentulotuen kustannuksia.

### **Läheisverkostoratkaisujen kustannukset**

Kunnat arvioivat parhaaksi katsomallaan tavalla, mikä on lastensuojelun osuus henkilöstökustannuksista.

### **Sijaishuollon kustannukset**

Kokonaiskustannukset vuoden aikana sekä kustannukset eriteltyinä hoitolaitosten, luvanvaraisen perhehoidon ja toimeksiantoon perustuvan perhehoidon kustannuksiin. Sijaishuollon kustannuksiin kohdistuvat sosiaalityön kustannukset kootaan omana kokonaisuutenaan kohtaan sijoitusten aikainen sosiaalityö.

### **Laitoshoidon kustannukset**

Kokonaiskustannukset sekä erikseen oma ja ostopalvelutoiminta seuraavasti:

#### Kunnallisten lastensuojelulaitosten kustannukset pitävät sisällään:

- Henkilöstö-, tila- ja muut kustannukset ilman hallinnon vyörytyskustannuksia.
- Omien laitosten kustannuksiin otetaan mukaan myös kesäkotien ja vastaavien virkistyspaikkojen kustannukset sekä autojen käyttö.
- Pelkästään avohoitoa antavien osastojen kustannukset otetaan mukaan avohuollon kustannuksiin, ei sijaishuollon kustannuksiin. Osittain avotyötä tekevät osastot otetaan mukaan sijaishuollon kustannuksiin.
- Laitoksissa työskentelevien työllistettyjen kustannuksia ei oteta mukaan sijaishuollon kustannuksiin.

#### Ostopalvelulaitosten kustannukset

Ostopalvelulaitosten kustannukset ja sosiaalityön kustannukset pitävät sisällään:

- Sisältää laitoksille maksetut korvaukset.
- SPR:n (tai muiden vastaavien) turvatalojen kustannuksia ei lasketa mukaan laitoshoidon kustannuksiin.

### **Luvanvaraisen perhehoidon kustannukset**

Kokonaiskustannukset sekä erikseen omien perhekotien kustannukset ja ostopalvelutoiminnan kustannukset.

## **Toimeksiantoon perustuvan perhehoidon kustannukset**

Toimeksiantoon perustuvan sijaisperhetoiminnan kustannukset

- Sisältävät sekä sijaisperheille maksetut korvaukset - alkuavustukset, kulu-  
korvaukset ja palkkiot - että sijaisperheille harkinnanvaraisena taloudelli-  
sena tukena maksettavat kustannukset.
- Sijaisperhetoiminnan kustannuksiin sisältyy eräillä kunnilla lasten biologis-  
ten perheiden matkakuluja ym.
- Kunnan kirjanpidon, palkanlaskennan ja muita yleishallinnon kuluja ei vyö-  
rytetä.
- Sosiaalityön (kustannukset merkitään erikseen kohtaan Sijaishuollon aikai-  
sen sosiaalityön kustannukset) ja toimistotyön kustannukset sisältävät mm.  
työntekijöiden henkilöstömenot, huoneistomenot, koulutuskustannukset,  
matkakulut sekä työnohjauksen ym. kustannukset.

## **Läheisverkostoon sijoitettujen lasten kustannukset**

Kustannukset sisältyvät toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon.

## **Sijaishuollon aikaisen sosiaalityön kustannukset**

Kokonaiskustannukset sekä erikseen laitoshoidon aikaisen ja perhehoidon  
(sis. luvanvarainen ja toimeksiantoon perustuva) sosiaalityön kustannukset.

## Liite 2 Lastensuojelun käsitteitä

AMMATILLINEN PERHEKOTI. Ks. luvanvarainen perhehoito.

ASIAKASSUUNNITELMA. Jos lastensuojelun asiakkuus jatkuu lastensuojelutarpeen selvitksen jälkeen, laaditaan avohuollon asiakassuunnitelma. Sen tulee sisältää seuraavat asiat: lapsen ja perheen palvelujen ja tuen tarve; tieto olosuhteista ja asioista, joihin pyritään vaikuttamaan; palvelut ja muut tukitoimet, joilla tuen tarpeeseen pyritään vastaamaan; arvioitu aika, jonka kuluessa tavoitteet pyritään toteuttamaan; asianosaisten eriävät näkemykset tuen tarpeesta ja tukitoimien järjestämisestä. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

AVOHUOLLON TUKITOIMENA SIJOITETUT. Avohuollon tukitoimena tapahtuva sijoitus on rajattu, tuen tarvetta arvioiva tai kuntouttava jakso. Se on suunnitelmallinen tukitoimi, joka järjestetään asiakassuunnitelmassa tarkoitetulla tavalla. Avohuollon sijoituksen tulisi tapahtua ensisijaisesti siten, että lapsi sijoitetaan yhdessä hänen vanhempansa, huoltajansa tai muun hänen hoidostaan ja kasvatuksesta vastaavan henkilön kanssa. Koko perheen sijoitus voi tapahtua laitoksessa tai sitä voidaan järjestää perhehoidossa. Sijoitus voi liittyä myös perheen aikuiselle annettavaan hoitoon, jolloin voi olla tarkoituksenmukaista, että lapsi voi jatkaa yhdessä asumistaan vanhempansa kanssa. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

AVOHUOLTO. Lastensuojelun avohuollolla tarkoitetaan tukitoimia, joihin sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on viipymättä ryhdyttävä jos 1) kasvuolot vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä tai 2) jos lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään. Avohuollon tukitoimet ovat ensisijaisia huostaanottoon ja sijaishuoltoon nähden. Avohuollon tukitoimia ovat toimeentulon ja asumisen turvaaminen lapselle ja hänen perheelleen, tuki lapsen ja perheen ongelmatilanteen selvittämiseen, lapsen muu tukeminen koulunkäynnissä, ammatin ja asunnon hankinnassa, työhön sijoittumisessa, harrastuksissa, läheisten ihmissuhteiden ylläpitämisessä sekä muiden henkilökoh- taisten tarpeiden tyydyttämisessä. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

EHKÄISEVÄ LASTENSUOJELU. Ehkäisevää lastensuojelua on tuki ja erityinen tuki silloin, kun lapsi tai perhe ei ole lastensuojelun asiakkaana. Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten ja nuorten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua toteutetaan kunnan palveluissa kuten äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa terveydenhuollossa, päivähoidossa, opetuksessa ja nuorisotyössä. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

ENNAKOLLINEN LASTENSUOJELUTARPEEN ILMOITUS. Ennakollinen lastensuojeluilmoitus on tehtävä tilanteissa, joissa on perusteltua syytä epäillä, että syntyvä lapsi tulee tarvitsemaan lastensuojelun tukitoimia välittömästi syntymänsä jälkeen. Ennakollinen lastensuojeluilmoitus tulee siis tehdä tilanteissa, joissa ilmoittajalla on varmaa tietoa esimerkiksi tulevan äidin tai isän päihdeongelmasta, vakavasti mielenterveyden häiriöstä tai vapausrangaistuksesta. Pelkkä päihteidenkäytön epäily ei riitä ennakollisen ilmoituksen tekemiseen. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

ENSIKODIT. Ensikoti on paikka, jossa tuetaan perheitä vanhemmuudessa ja elämänhallinnassa. Äiti voi tulla ensikotiin odotusaikana tai pienen vauvan kanssa. Tarvittaessa myös isä

voi asua ensikodissa. Asumisaika sovitaan perheen tarpeiden mukaan. Ensikotityö on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa lastensuojelutyötä sekä vanhemmuuden tukemista. Tavoite on turvata kasvavalle lapselle hänen ikätasonsa ja tarpeidensa mukainen hoito ja huolenpito. (Lähde: *Ensi- ja turvakotien liitto, www.ensijaturvakotienliitto.fi*)

**HAKEMUS LASTENSUOJELUTARPEEN SELVITTÄMISEKSI.** Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kuka tahansa. Kun lapsi, nuori tai vanhemmat ottavat itse yhteyttä lastensuojeluun, käytetään tästä nimitystä hakemus. (Lähde: *Lastensuojelun käsikirja, THL*)

**HUOSTAANOTTO.** Huostanotolla tarkoitetaan tilannetta, jossa lapsi otetaan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen huostaan ja hänelle järjestetään sijaishuolto. Lapsi on otettava huostaan, mikäli 1) puutteet lapsen huolenpidossa tai muut kasvuolosuhteet uhkaavat vakavasti vaarantaa lapsen terveyttä tai kehitystä; tai 2) lapsi vaarantaa vakavasti terveyttään tai kehitystään käyttämällä päihteitä, tekemällä muun kuin vähäisenä pidettävän rikollisen teon tai muulla niihin rinnastettavalla käyttäytymisellään vaarantaa kehitystään ja terveyttään. Huostaanottoon voidaan ryhtyä vain, jos katsotaan, että avohuollon tukitoimet eivät ole sopivia, mahdollisia tai riittäviä turvaamaan lapsen edun mukaista huolenpitoa. (Lähde: *Lastensuojelun käsikirja, THL*)

**JÄLKIHUOLTO.** Jälkihuollolla tarkoitetaan tukea, jota annetaan sijaishuollossa olleelle lapselle tai nuorelle, hänen vanhemmilleen ja huoltajilleen sekä henkilöille, joiden hoidossa ja kasvatuksessa lapsi tai nuori on ollut. Jälkihuoltoa järjestetään 1) sijaishuollon päättymisen jälkeen; 2) avohuollon tukitoimena tapahtuneen sijoituksen päättymisen jälkeen, jos sijoitus on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään puoli vuotta ja kohdistunut lapseen yksin; 3) nuorelle voidaan järjestää jälkihuoltoa, vaikka häntä ei olisi aiemmin sijoitettu kodin ulkopuolelle tai sijoitus olisi kestänyt alle puoli vuotta. Näin voidaan tukea nuorta itsenäistymisessä, vaikka ehdotonta jälkihuoltovelvollisuutta ei olisikaan. (Lähde: *Lastensuojelun käsikirja, THL*)

**KIIREELLINEN AVOHUOLLON SIJOITUS.** Avohuollon sijoitus on 1.4.2015 lukien mahdollista myös silloin, kun huostaanoton edellytykset täyttyvät. On siten mahdollista, että lapselle voidaan järjestää kiireellinen avohuollon sijoitus kiireellisen sijoituksen sijasta. (Lähde: *Lastensuojelun käsikirja, THL*)

**KIIREELLINEN SIJOITUS.** Kiireellinen sijoitus on oikeusvaikutuksiltaan verrattavissa huostaanottoon, joten edellytykset sen käyttämiselle ovat tiukat. Kiireellisen sijoituksen tarve voi syntyä esimerkiksi silloin, kun kodin olosuhteet tai puutteet lapsen huolenpidossa välittömästi vaarantavat lapsen terveyttä tai kehitystä tai silloin, kun lapsen huoltajat ovat väliaikaisesti kykenemättömiä hoitamaan lastaan. Päätöksen kiireellisestä sijoituksesta ja sen lopettamisesta tekee sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämä ammatillisen kelpoisuuden omaava sosiaalityöntekijä. (Lähde: *Lastensuojelun käsikirja, THL*)

**LAITOSHOITO.** Laitoshoidolla tarkoitetaan sitä, että lapsen sijaishuolto järjestään sijoittamalla lapsi lastensuojelulaitokseen. Lastensuojelulaitoksia, joissa voidaan järjestää lapsen sijaishuoltoa ja laitoshuoltoa ovat lain mukaan lastenkodit ja nuorisokodit sekä koulukodit. Lisäksi lastensuojelulaitoksina pidetään muita näihin rinnastettavia yksiköitä, esimerkiksi vastaanottokoteja. Lastensuojelulaitoksia ylläpitävät lähinnä valtio, kunnat tai yksityiset yhteisöt. (Lähde: *Lastensuojelun käsikirja, THL*)

LAPSET. 0 – 17-vuotiaat. (*Lastensuojelulaki, 6§*)

LASTENSUOJELUILMOITUS. Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kuka tahansa silloin kun havaitsee tai saa tietää sellaisia seikkoja, joiden vuoksi lapsen lastensuojelun tarve on syytä selvittää. Kyseessä on siis henkilön oma arvio tarpeesta selvittää lapsen lastensuojelun tarve. Ilmoitus tehdään kunnan sosiaalitoimistoon. Ilmoituksen voi tehdä puhelimitse, kirjallisesti tai käymällä virastossa henkilökohtaisesti. (*Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL*)

LASTENSUOJELUN ASIAKKUUDEN ALKAMINEN. Ennen huhtikuuta 2015 lastensuojelun asiakkuus alkoi, kun ryhdyttiin selvittämään lastensuojelun tarvetta. Huhtikuusta 2015 alkaen asiakkuus on alkanut vasta siinä tapauksessa, että lastensuojelutarpeen selvityksen tai palvelutarpeen arvioinnin perusteella todetaan tarve lastensuojelun palveluille.

LASTENSUOJELUNTARPEEN SELVITYS. Katso kohta ”palvelutarpeen arvio”.

LUVANVARAINEN PERHEHOITO. Luvanvarainen perhehoito (ent. ammatilliset perhekodit) on perhehoidon ja laitoksen väliin sijoittuva sijaishuoltomuoto. Perhekodeissa hoidetaan sellaisia lapsia, joita ei esimerkiksi vaikeahoitoisuuden takia voi sijoittaa sijaisperheeseen. Perhekodin perustamiseen tarvitaan lupa. Perhekodissa sijoitettujen lasten kanssa asuu pääsääntöisesti kaksi hoidosta ja kasvatuksesta vastaavaa henkilöä. (*Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL*)

LÄHEISVERKOSTOON SIJOITTAMINEN. Läheisverkostosijoittamisella tarkoitetaan sukulaisten ja muiden lapselle läheisten henkilöiden luokse lastensuojelulain nojalla tehtäviä sijoituksia (lastensuojelulaki 37 § ja 40 §). Lapsi voidaan sijoittaa läheisverkostoon huostaanotettuna sosiaaliviranomaisen tai hallinto-oikeuden päätöksellä tai avohuollon sijoituksena sosiaaliviranomaisen päätöksellä. Kunta tekee läheisverkostosijoittamisesta toimeksiantosopimuksen. Läheisverkostosijoittaminen on toimeksiantoon perustuvaa perhehoitoa. (*Lähde: Puustinen-Korhonen 2012*)

LÄHEISVERKOSTORATKAISUT. Lapsen asuminen järjestetään huoltajuusjärjestelyin (lsl 32 §). Läheisverkostoratkaisut toteutetaan sosiaaliviranomaisen tekemän läheisverkostokartoituksen (lsl 32 §) perusteella, kun lapsen tilanteessa harkitaan kodin ulkopuolista sijoitusta, sijaishuoltopaikkaa on tarvetta muuttaa tai sijoitus lopettaa. Jos lapsen tilanne voidaan turvata siten, että hänen läheisverkostostaan löytyy lapsen kannalta sopiva henkilö tai perhe huolehtimaan hänen hoidostaan tai huollostaan, on ensisijaisesti haettava lapsen huoltoa ja asumista koskevaa määräystä eikä huostaanottoa näin ollen tarvita. Kunta ei laadi toimeksiantosopimusta, ei ole toimeksiantoon perustuvaa perhehoitoa. (*Lähde: Puustinen-Korhonen 2012*)

NUORET. 18- 20-vuotiaat. (*Lastensuojelulaki, 6§*)

OSTOPALVELU. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annetun lain 4 §:n mukaan kunta voi täyttää lakiin perustuvan järjestämisvastuunsa esim. hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta. (*Lähde: www.kunnat.net*)

PALVELUTARPEEN ARVIO. Kun lastensuojeluasia on tullut vireille, sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve. 1.4.2015 alkaen lastensuojelulaki on edellyttänyt, että lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen

arviointi, ellei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita. (*Lastensuojelulaki, 26§*)

**PERHEHOITO.** Ks. toimeksiantoon perustuva perhehoito

**PERHEKUNTOUTUS.** Perhekuntoutuksella tarkoitetaan koko perheen sijoitusta laitostyösköön. Sijoituksen on tarkoitus olla kuntouttava. Perhekuntoutus työmuotona soveltuu hyvin osaksi lastensuojelun avohuollon työskentelyä sekä huostaanoton lakkautustyöskentelyä. Sen on käytännössä todettu olevan tehokas apu myös tilanteissa, joissa on olemassa kodinulkopuolisen sijoituksen riski, mutta perhe on motivoitunut perhekuntoutukseen ja perhekuntoutusta on oikea-aikaisesti mahdollista perheelle tarjota (*Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL*)

**PYYNTÖ LASTENSUOJELUTARPEEN SELVITTÄMISEKSI.** Katso kohta ”yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi”.

**SIIAISHUOLTO.** Lapsen sijaishuollolla tarkoitetaan huostaan otetun, kiireellisesti sijoitetun tai lastensuojelulain 83 §:ssä tarkoitetun väliaikaismääräyksen nojalla sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Poikkeuksellisesti huostaanotettu lapsi voidaan sijoittaa myös kotiin. (*Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL*)

**SOSIAALI- JA KRIISIPÄIVYSTYS.** Sosiaalipäivystys vastaa kiireelliseen avuntarpeeseen kaikin vuorokauden aikoina ja viikonpäivinä. Sosiaalipäivystys perustuu perustuslain säädökseen välttämättömästä toimeentulosta ja huolenpidosta. Se edellyttää, että kunnissa on valmius vastata kiireellisen avun tarpeeseen. (*Lähde: Sosiaali- ja terveysministeriö, [www.stm.fi/sosiaalipaivystys](http://www.stm.fi/sosiaalipaivystys)*)

**TOIMEKSIANTOON PERUSTUVA PERHEHOITO.** Perhehoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon, kasvatuksen ja muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa eli sijaisperheessä. Ennen lapsen sijoittamista perheeseen tulee tehdä toimeksiantosopimus perhehoitajan ja sijoittavan kunnan tai kuntayhtymän välillä. Osapuolet sitoutuvat sopimuksen sisältämiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Perhehoitajan toimeksiantosopimuksen tehnyt henkilö ei ole työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan tai kuntayhtymään. Perhehoitajana toimiminen ei kerrytä työssäoloa eikä kunnalla ole velvollisuutta kustantaa tai järjestää työterveyshuoltoa. (*Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL*)

**TURVAKODIT.** Turvakoti on tarkoitettu perhe- tai lähisuhteessa väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille, jotka tarvitsevat tukea väkivallasta selviämiseen sekä väliaikaisen asuinpaikan. Turvakotien tavoitteena on väkivaltakierteen katkaiseminen, sen seurausten hoitaminen ja väkivallan ennaltaehkäiseminen. Turvakodit tarjoavat kriisiapua ja välittömän suojan sekä mahdollisuuksien mukaan pitkäjänteistä tukea perheväkivaltaa kokeneille. (*Lähde: Ensi- ja turvakotien liitto, [www.ensijaturvakotienliitto.fi](http://www.ensijaturvakotienliitto.fi)*)

**TURVATALOT.** Turvatalot tarjoavat apua 12-21-vuotiaille nuorille ja heidän perheilleen. Nuori voi tarvittaessa myös yöpyä tilapäisesti turvatalolla. Turvatalojen toiminnasta vastaa Suomen Punainen Risti. (*Lähde: Punainen Risti, [www.punainenristi.fi](http://www.punainenristi.fi)*)

**VASTUUSOSIAALITYÖNTEKIJÄ.** Lastensuojelulain 13 §:n mukaan lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle on nimettävä hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä (lapsen

asioista vastaava sosiaalityöntekijä). Lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä tulee olla sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 3 §:n mukainen sosiaalityöntekijän ammatillinen kelpoisuus. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

**YHTEYDENOTTO SOSIAALIHUOLTOON TUEN TARPEEN ARVIOIMISEKSI.** Yhteydenotto voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä. Lastensuojeluasian vireille laittamisessa on aina pyrittävä yhteistyöhön lapsen ja vanhempien kanssa. Jos yhteydenottoa yhdessä ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista tehdä (esimerkiksi kiireen vuoksi), tehdään lastensuojeluilmoitus. Taustalla on ajatus, että lapsen ja hänen vanhempiansa kanssa yhteisymmärryksessä tehty yhteydenotto turvaa paremmin yhteistyötä jatkossakin ja siten palvelujen jatkuvuutta. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

**YKSITYINEN SIJOITUS.** Yksityinen sijoitus on huoltajien päätökseen perustuva sijoitus, johon sosiaalihuollosta vastaava toimielin ei ole vaikuttanut (lsl 81 §). Lapsen vanhempi voi sopia lapsensa asumisesta esimerkiksi isovanhempien kanssa ja järjestää lapsen hoidon itsenäisesti. Huoltajan tai henkilön, jonka hoitoon lapsi on sijoitettu, on ilmoitettava sijoituksesta sen kunnan sosiaalihuollon toimielimelle, jonka alueelle lapsi on sijoitettu. Kunta ei laadi toimeksiantosopimusta, ei ole toimeksiantoon perustuvaa perhehoitoa. *(Lähde: Puustinen-Korhonen 2012)*



## Liite 3 Lastensuojelun tietoja vuonna 2018

### 3A Lastensuojelun asiakkaat ja vastuusosiaalityöntekijöiden lukumäärä vuonna 2018

| LASTENSUOJELUN ASIAKKAAT (lkm)                                         | HELSINKI | ESPOO | VANTAA <sup>1</sup> | TURKU | TAMPERE | OULU  | KUUSIKKO |
|------------------------------------------------------------------------|----------|-------|---------------------|-------|---------|-------|----------|
| Lastensuojelun asiakkaat yhteensä vuoden aikana (0–17-v.)              | 5 766    | 2 835 | 3 957               | 1 914 | 2 000   | 2 429 | 18 901   |
| joista avohuollon palveluja saaneet lapset <sup>1</sup>                | 4 660    | 2 485 | 3 823               | 1 528 | 1 659   | 2 170 | 16 325   |
| joista sijoitettuna olleet lapset                                      | 1 819    | 774   | 849                 | 666   | 632     | 609   | 5 349    |
| Jälkihuollossa olleet nuoret vuoden aikana (18–20-v.)                  | 921      | 358   | 272                 | 257   | 256     | 243   | 2 307    |
| Lastensuojelun asiakkaiden osuus (%) samanikäisestä väestöstä (0–17v.) | 5,3      | 4,4   | 8,4                 | 6,6   | 5,3     | 5,5   | 5,7      |

<sup>1</sup> Vantaan avohuollon asiakkaissa on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia.

| HENKILÖSTÖ (lkm)                     | HELSINKI | ESPOO | VANTAA | TURKU | TAMPERE | OULU | KUUSIKKO |
|--------------------------------------|----------|-------|--------|-------|---------|------|----------|
| Vastuusosiaalityöntekijät yhteensä   | 156      | 67    | 76     | 38    | 40      | 56   | 433      |
| joista avohuollossa                  | 100      | 51    | 60     | 24    | 29      | 44   | 308      |
| joista sijaishuollossa               | 47       | 12    | 14     | 11    | 11      | 12   | 107      |
| joista jälkihuollossa (jos erikseen) | 9        | 4     | 2      | 3     | 0       | 0    | 18       |

### 3B Lastensuojelun kustannukset vuonna 2018

| LASTENSUOJELUN KOKONAISKUSTANNUKSET (€)                          | HELSINKI           | ESPOO             | VANTAA              | TURKU             | TAMPERE           | OULU              | KUUSIKKO           |
|------------------------------------------------------------------|--------------------|-------------------|---------------------|-------------------|-------------------|-------------------|--------------------|
| <b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>                             | <b>130 362 081</b> | <b>53 461 458</b> | <b>56 393 747</b>   | <b>48 979 752</b> | <b>47 969 440</b> | <b>31 874 351</b> | <b>369 040 828</b> |
| €/lastensuojelun asiakkaana ollut 0–20-vuotias                   | 18 852,1           | 16 817,1          | 13 472,0            | 23 125,5          | 21 725,3          | 11 684,1          | 17 298,2           |
| Kokonaiskustannukset (%)                                         | 100,0              | 100,0             | 100,0               | 100,0             | 100,0             | 100,0             | 100,0              |
| joista avohuollon kustannukset (%)                               | 18,2               | 22,0              | 20,4                | 17,8              | 24,5              | 28,7              | 20,8               |
| joista sijaishuollon kustannukset (%)                            | 77,6               | 75,7              | 77,0                | 79,2              | 72,4              | 68,4              | 76,0               |
| joista sosiaalityön kustannukset (%)                             | 4,2                | 2,4               | 2,7                 | 3,0               | 3,1               | 2,9               | 3,3                |
| AVOHUOLLON KUSTANNUKSET (€)                                      | HELSINKI           | ESPOO             | VANTAA              | TURKU             | TAMPERE           | OULU              | KUUSIKKO           |
| <b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>                             | <b>23 768 441</b>  | <b>11 740 834</b> | <b>11 493 211</b>   | <b>8 702 270</b>  | <b>11 737 000</b> | <b>9 143 622</b>  | <b>76 585 378</b>  |
| €/avohuollon palveluja saanut 0–20-vuotias                       | 4 258,8            | 4 129,7           | 2 806,6             | 4 875,2           | 6 129,0           | 3 789,3           | 4 110,4            |
| <b>Avohuollon oman toiminnan kustannukset yhteensä</b>           | <b>20 042 393</b>  | <b>8 058 753</b>  | <b>8 741 223</b>    | <b>5 414 623</b>  | <b>8 127 000</b>  | <b>4 648 464</b>  | <b>55 032 456</b>  |
| Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö                            | 6 856 632          | 3 384 961         | 3 998 492           | 1 896 761         | 2 108 000         | 2 665 662         | 20 910 509         |
| Jälkihuollon kokonaiskustannukset                                | 2 330 120          | 730 524           | 425 096             | 706 842           | 998 000           | 200 000           | 5 390 582          |
| Avohuollon tukitoimet                                            | 10 726 389         | 3 229 053         | 3 638 988           | 2 285 829         | 4 310 000         | 714 946           | 24 905 204         |
| Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (§35 ja §36)             | 129 252            | 316 764           | 0                   | 525 192           | 711 000           | 865 737           | 2 547 944          |
| Läheisverkostoratkaisujen kustannukset                           | 0                  | 397 451           | 678 647             | 0                 | 0                 | 202 119           | 0                  |
| <b>Avohuollon ostopalvelutoiminnan kustannukset yhteensä</b>     | <b>3 726 048</b>   | <b>3 682 081</b>  | <b>2 751 988</b>    | <b>3 287 647</b>  | <b>3 610 000</b>  | <b>4 495 158</b>  | <b>21 552 922</b>  |
| Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö                            | 0                  | 0                 | 0                   | 0                 | 0                 | 0                 | 0                  |
| Jälkihuollon kokonaiskustannukset                                | 378 370            | 782 641           | 600 489             | 256 164           | 998 000           | 625 843           | 3 641 507          |
| Avohuollon tukitoimet                                            | 3 347 678          | 2 899 440         | 1 712 616           | 3 031 482         | 2 612 000         | 3 869 315         | 17 472 531         |
| Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (§35 ja §36)             | 0                  | 0                 | 438 883             | 0                 | 0                 | 0                 | 438 883            |
| SIIJOITUSTEN KUSTANNUKSET (€)                                    | HELSINKI           | ESPOO             | VANTAA <sup>1</sup> | TURKU             | TAMPERE           | OULU              | KUUSIKKO           |
| <b>Sijaishuollon kokonaiskustannukset sisältäen sosiaalityön</b> |                    |                   |                     |                   |                   |                   |                    |
| <b>Sijaishuollon kokonaiskustannukset yhteensä</b>               | <b>106 593 640</b> | <b>41 720 623</b> | <b>44 900 536</b>   | <b>40 277 482</b> | <b>36 232 440</b> | <b>22 730 729</b> | <b>292 455 450</b> |
| <b>Lasten sijoitusten kustannukset ilman sosiaalityötä</b>       |                    |                   |                     |                   |                   |                   |                    |
| <b>Sijoitusten kustannukset yhteensä, ilman sosiaalityötä</b>    | <b>101 125 064</b> | <b>40 462 772</b> | <b>43 397 299</b>   | <b>38 796 735</b> | <b>34 732 440</b> | <b>21 806 188</b> | <b>280 320 499</b> |
| joista laitoshoidon osuus                                        | 65 035 803         | 30 112 209        | 31 487 856          | 27 096 941        | 22 034 000        | 8 820 841         | 184 587 651        |
| joista luvanvaraisen perhehoidon osuus                           | 7 449 675          | 3 105 706         | 1 919 590           | 2 254 634         | 1 513 440         | 462 668           | 16 705 713         |
| joista toimeksiantoon perustuvan perhehoidon osuus               | 28 639 586         | 7 244 857         | 9 989 853           | 9 445 160         | 11 185 000        | 12 522 679        | 79 027 135         |
| joista laitoshoidon osuus (%)                                    | 64,3               | 74,4              | 72,6                | 69,8              | 63,4              | 40,5              | 65,8               |
| joista luvanvaraisen perhehoidon osuus (%)                       | 7,4                | 7,7               | 4,4                 | 5,8               | 4,4               | 2,1               | 6,0                |
| joista toimeksiantoon perustuvan perhehoidon osuus (%)           | 28,3               | 17,9              | 23,0                | 24,3              | 32,2              | 57,4              | 28,2               |
| €/vuoden aikana sijoitettuna ollut 0–17-vuotias                  | 55 593,8           | 52 277,5          | 51 115,8            | 58 253,4          | 54 956,4          | 35 806,5          | 16,8               |
| €/31.12. sijoitettuna ollut 0–17-vuotias                         | 69 263,7           | 72 255,0          | 82 347,8            | 82 022,7          | 71 465,9          | 47 097,6          | 3,5                |
| <b>Laitoshoidon (ilman sosiaalityötä)<sup>1</sup></b>            |                    |                   |                     |                   |                   |                   |                    |
| <b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>                             | <b>65 035 803</b>  | <b>30 112 209</b> | <b>31 487 856</b>   | <b>27 096 941</b> | <b>22 034 000</b> | <b>8 820 841</b>  | <b>184 587 651</b> |
| <b>Laitoshoidon oman toiminnan kustannukset yhteensä</b>         | <b>31 413 404</b>  | <b>5 935 879</b>  | <b>8 449 688</b>    | <b>9 678 614</b>  | <b>6 170 000</b>  | <b>1 655 331</b>  | <b>63 302 916</b>  |
| €/hoitovuorokausi                                                | 319,7              | 280,4             | 318,8               | 296,2             | 404,2             | 404,1             | 319,8              |
| €/hoitolaitoksiin sijoitetut vuoden aikana                       | 51 666,8           | 19 986,1          | 28 546,2            | 47 677,9          | 46 391,0          | 20 953,6          | 39 172,6           |
| €/sijoitetut 31.12.                                              | 118 095,5          | 98 931,3          | 120 709,8           | 104 071,1         | 150 487,8         | 127 333,2         | 116 580,0          |
| <b>Laitoshoidon ostopalvelutoiminnan kustannukset yhteensä</b>   | <b>33 622 399</b>  | <b>24 176 330</b> | <b>23 038 168</b>   | <b>17 418 327</b> | <b>15 864 000</b> | <b>7 165 510</b>  | <b>121 284 735</b> |
| €/hoitovuorokausi                                                | 308,6              | 316,1             | 288,6               | 320,6             | 371,8             | 260,3             | 311,0              |
| €/hoitolaitoksiin sijoitetut vuoden aikana                       | 86 432,9           | 56 093,6          | 76 285,3            | 72 576,4          | 73 444,4          | 50 819,2          | 70 555,4           |
| €/sijoitetut 31.12.                                              | 110 237,4          | 103 761,1         | 97 207,5            | 114 594,3         | 127 935,5         | 117 467,4         | 78 603,2           |
| <b>Luvanvarainen perhehoito (ilman sosiaalityötä)</b>            |                    |                   |                     |                   |                   |                   |                    |
| <b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>                             | <b>7 449 675</b>   | <b>3 105 706</b>  | <b>1 919 590</b>    | <b>2 254 634</b>  | <b>1 513 440</b>  | <b>462 668</b>    | <b>16 705 713</b>  |
| €/hoitovuorokausi                                                | 189,1              | 164,9             | 175,4               | 223,9             | 231,4             | 231,4             | 190,3              |
| €/luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitetut vuoden aikana           | 67 114,2           | 49 296,9          | 46 819,3            | 64 418,1          | 72 068,6          | 66 095,4          | 60 092,5           |
| €/sijoitetut 31.12.                                              | 68 978,5           | 67 515,3          | 0,0                 | 90 185,4          | 94 590,0          | 66 095,4          | 63 040,4           |
| <b>Toimeksiantoon perustuva perhehoito (ilman sosiaalityötä)</b> |                    |                   |                     |                   |                   |                   |                    |
| <b>Toimeksiantoon perustuvan perhehoidon kustannukset</b>        | <b>28 639 586</b>  | <b>7 244 857</b>  | <b>9 989 853</b>    | <b>9 445 160</b>  | <b>11 185 000</b> | <b>12 522 679</b> | <b>79 027 135</b>  |
| €/hoitovuorokausi                                                | 96,2               | 100,8             | 104,0               | 125,8             | 105,4             | 94,7              | 101,4              |
| €/perheisiin sijoitetut vuoden aikana                            | 29 989,1           | 22 782,6          | 23 178,3            | 33 257,6          | 29 357,0          | 24 995,4          | 27 535,6           |
| €/sijoitetut 31.12.                                              | 37 983,5           | 35 514,0          | 46 036,2            | 46 527,9          | 36 552,3          | 35 677,1          |                    |
| <b>Sijaishuollon aikaisen sosiaalityön kustannukset</b>          |                    |                   |                     |                   |                   |                   |                    |
| <b>Sosiaalityön kustannukset yhteensä</b>                        | <b>5 468 576</b>   | <b>1 257 851</b>  | <b>1 503 237</b>    | <b>1 480 746</b>  | <b>1 500 000</b>  | <b>924 541</b>    | <b>12 134 952</b>  |
| Laitoshoidon sosiaalityön kustannukset <sup>1</sup>              | 2 336 409          | 679 758           | 0                   | 573 058           | 610 000           | 270 000           | 4 469 224          |
| Perhehoidon sosiaalityön kustannukset                            | 3 132 167          | 578 094           | 1 503 237           | 907 688           | 890 000           | 654 541           | 7 665 727          |

<sup>1</sup> Vantaalla laitoshoidon aikaisen sosiaalityön kustannukset sisältyvät laitoshoidon muihin kustannuksiin.

### 3C/1 Lastensuojeluilmoitukset vuonna 2018

| LASTENSUOJELUILMOITUKSET                                                         | HELSINKI      | ESPOO        | VANTAA       | TURKU        | TAMPERE      | OULU         | KUUSIKKO      |
|----------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|---------------|
| <b>Lastensuojeluilmoitusten määrä</b>                                            |               |              |              |              |              |              |               |
| <b>Vuoden aikana tulleet ilmoitukset yhteensä</b>                                | <b>16 610</b> | <b>8 141</b> | <b>9 144</b> | <b>6 497</b> | <b>3 290</b> | <b>7 222</b> | <b>50 904</b> |
| 01 Lapsen hoidon ja huolenpidon tarve                                            | 1 674         | 987          | 1 091        | 1 044        | 624          | 1 269        | 6 689         |
| 02 Kehitystä vaarantavat olosuhteet                                              | 9 983         | 4 169        | 4 890        | 3 737        | 1 717        | 3 633        | 28 129        |
| 03 Lapsen oma käyttäytyminen                                                     | 4 953         | 2 985        | 3 163        | 1 716        | 949          | 2 320        | 16 086        |
| <b>Ilmoitukset tekijän mukaan</b>                                                |               |              |              |              |              |              |               |
| <b>Kaikki ilmoitukset yhteensä</b>                                               | <b>16 610</b> | <b>8 191</b> | <b>9 268</b> | <b>6 497</b> | <b>3 290</b> | <b>7 222</b> | <b>51 078</b> |
| <b>Yksityisten tekemät ilmoitukset yhteensä</b>                                  | <b>3 014</b>  | <b>793</b>   | <b>1 649</b> | <b>1 506</b> | <b>396</b>   | <b>2 470</b> | <b>9 828</b>  |
| <b>Viranomaiset yhteensä</b>                                                     | <b>13 596</b> | <b>6 960</b> | <b>7 608</b> | <b>4 683</b> | <b>2 470</b> | <b>4 752</b> | <b>40 069</b> |
| Sosiaalipalvelut                                                                 | 1 937         | 1 131        | 1 516        | 1 760        | 16           | 539          | 6 899         |
| Päivähoito                                                                       | 366           | 203          | 239          | 149          | 116          | 161          | 1 234         |
| Terveyspalvelut                                                                  | 3 798         | 1 707        | 1 720        | 1 154        | 727          | 1 406        | 10 512        |
| josta äitiys- ja lastenneuvola                                                   | 241           | 63           | 0            | 51           | 0            | ..           | 355           |
| Poliisi                                                                          | 3 492         | 938          | 1 356        | 685          | 408          | 652          | 7 531         |
| Koulu                                                                            | 2 023         | 892          | 1 353        | 491          | 516          | 723          | 5 998         |
| Muu viranomainen                                                                 | 1 980         | 2 089        | 1 424        | 444          | 687          | 1 271        | 7 895         |
| <b>Tuntematon</b>                                                                | <b>0</b>      | <b>438</b>   | <b>11</b>    | <b>308</b>   | <b>424</b>   | <b>0</b>     | <b>1 181</b>  |
| <b>Vuoden aikana lastensuojeluilmoituksen kohteena olleet lapset</b>             |               |              |              |              |              |              |               |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä (lkkm)</b>                                             | <b>9 009</b>  | <b>4 362</b> | <b>4 750</b> | <b>3 160</b> | <b>2 536</b> | <b>3 737</b> | <b>27 554</b> |
| 0–2-vuotiaat                                                                     | 1 012         | 479          | 545          | 404          | 317          | 372          | 3 129         |
| 3–6-vuotiaat                                                                     | 1 665         | 827          | 881          | 650          | 542          | 689          | 5 254         |
| 7–12-vuotiaat                                                                    | 2 909         | 1 427        | 1 621        | 910          | 809          | 1 185        | 8 861         |
| 13–15-vuotiaat                                                                   | 1 942         | 972          | 978          | 625          | 517          | 811          | 5 845         |
| 16–17-vuotiaat                                                                   | 1 481         | 657          | 725          | 571          | 351          | 680          | 4 465         |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä (%)</b>                                                | <b>100,0</b>  | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b>  |
| 0–2-vuotiaat                                                                     | 11,2          | 11,0         | 11,5         | 12,8         | 12,5         | 10,0         | 11,4          |
| 3–6-vuotiaat                                                                     | 18,5          | 19,0         | 18,5         | 20,6         | 21,4         | 18,4         | 19,1          |
| 7–12-vuotiaat                                                                    | 32,3          | 32,7         | 34,1         | 28,8         | 31,9         | 31,7         | 32,2          |
| 13–15-vuotiaat                                                                   | 21,6          | 22,3         | 20,6         | 19,8         | 20,4         | 21,7         | 21,2          |
| 16–17-vuotiaat                                                                   | 16,4          | 15,1         | 15,3         | 18,1         | 13,8         | 18,2         | 16,2          |
| MUUT LASTENSUOJELUTARPEEN ILMOITUKSET                                            | HELSINKI      | ESPOO        | VANTAA       | TURKU        | TAMPERE      | OULU         | KUUSIKKO      |
| <b>Muiden lastensuojelutarpeen ilmoitusten määrä</b>                             |               |              |              |              |              |              |               |
| Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi                         | 785           | 108          | 43           | 416          | 327          | 144          | 1 823         |
| Hakemukset suojelutarpeen selvittämiseksi                                        | 413           | 77           | 6            | 1            | 43           | ..           | 540           |
| Muulla tavoin esiin tullut lastensuojelutarve                                    | 357           | 37           | 25           | 0            | 116          | ..           | 535           |
| Ennakolliset lastensuojeluilmoitukset                                            | 202           | 118          | 124          | 199          | 85           | 54           | 782           |
| <b>Muut lastensuojelutarpeen ilmoitukset: ilmoitusten kohteena olleet lapset</b> |               |              |              |              |              |              |               |
| Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi                         | 748           | 106          | 43           | 398          | 319          | 144          | 1 758         |
| Hakemukset suojelutarpeen selvittämiseksi                                        | 386           | 74           | 6            | 1            | 188          | ..           | 655           |
| Muulla tavoin esiin tullut lastensuojelutarve                                    | 353           | 37           | 25           | 0            | 14           | ..           | 429           |

### 3C/2 Palvelutarpeen arviot, joissa selvitetty lastensuojelun tarve sekä lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen laaditut asiakassuunnitelmat vuonna 2018

| PALVELUTARPEEN ARVIOT                                                                            | HELSINKI | ESPOO | VANTAA <sup>2</sup> | TURKU | TAMPERE | OULU  | KUUSIKKO |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-------|---------------------|-------|---------|-------|----------|
| Palvelutarpeen arviot, joissa selvitetty lastensuojelun tarve                                    |          |       |                     |       |         |       |          |
| Lapset, joiden palvelutarpeen arvioissa selvitetty lastensuojelun tarve (0–17-vuotiaat yhteensä) | 6 271    | 1 336 | 1 514               | 1 450 | 1 065   | 1 791 | 13 427   |
| 0–2-vuotiaat                                                                                     | 795      | 132   | 246                 | 229   | 142     | 183   | 1 727    |
| 3–6-vuotiaat                                                                                     | 1 401    | 270   | 331                 | 334   | 234     | 344   | 2 914    |
| 7–12-vuotiaat                                                                                    | 2 172    | 485   | 521                 | 433   | 337     | 611   | 4 559    |
| 13–15-vuotiaat                                                                                   | 1 207    | 289   | 251                 | 260   | 194     | 361   | 2 562    |
| 16–17-vuotiaat                                                                                   | 696      | 160   | 165                 | 194   | 158     | 292   | 1 665    |
| Kaikki vuoden aikana valmiiksi tehdyt palvelutarpeen arviot <sup>1</sup> <sup>2</sup>            | 7 416    | 1 454 | 1 514               | 1 571 | 1 857   | 1 907 | 15 719   |
| Palvelutarpeen arviot, joissa todettu lastensuojelun tarve                                       | 1 481    | 497   | 336                 | 270   | 487     | 348   | 3 419    |

<sup>1</sup> Ne palvelutarpeen arviot, joissa selvitetty lastensuojelun tarve. Samaa lasta koskien on voitu tehdä useampi kuin yksi palvelutarpeen arvio.

<sup>2</sup> Vantaan osalta arvioiden kokonaismäärää ei ole saatavilla vaan luvut ovat arvion kohteena olleiden lasten määrää.

| ASIAKASSUUNNITELMAT <sup>1</sup>                                                                              | HELSINKI | ESPOO | VANTAA | TURKU | TAMPERE | OULU | KUUSIKKO |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-------|--------|-------|---------|------|----------|
| Vuoden aikana laadittujen uusien ja tarkastettujen asiakassuunnitelmien lukumäärä (henkilötunnus kertaalleen) |          |       |        |       |         |      |          |
| Kaikki yhteensä                                                                                               | 4384     | 1277  | 1955   | 1414  | 353     | 1283 | 10 666   |
| Avohuolto                                                                                                     | 2768     | 765   | 1206   | 869   | 319     | 719  | 6 646    |
| Sijaishuolto                                                                                                  | 1086     | 381   | 530    | 365   | ..      | 362  | 2 724    |
| Jälkihuolto                                                                                                   | 530      | 131   | 219    | 180   | 34      | 202  | 1 296    |
| joista 18 vuotta täyttäneille laaditut suunnitelmat                                                           | 522      | 127   | ..     | 133   | 34      | 162  | 978      |
| Vanhemmille tehdyt asiakssuunnitelmat                                                                         | 258      | 0     | ..     | 9     | ..      | 15   | 282      |

<sup>1</sup> Asiakassuunnitelmien lukumäärät eivät ole täysin vertailukelpoisia kuntien välillä johtuen asiakastietojärjestelmiin liittyvistä ongelmista. Kaikki kunnat eivät saa asiakassuunnitelmien lukumäärää eriteltynä. Samalle lapselle on voitu tehdä avo-, sijais- ja jälkihuollon asiakassuunnitelma.

.. Tietoja ei ole saatavissa kuntien tietojärjestelmästä.

### 3D Avohuollon asiakkaat vuonna 2018

| AVOHUOLTO                                                                                                   | HELSINKI     | ESPOO        | VANTAA <sup>1,2</sup> | TURKU        | TAMPERE      | OULU         | KUUSIKKO      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|-----------------------|--------------|--------------|--------------|---------------|
| <b>Vuoden aikana alkaneet lastensuojelun avohuollon asiakkuudet<sup>1</sup></b>                             |              |              |                       |              |              |              |               |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                                                               | <b>1 453</b> | <b>1 018</b> | <b>336</b>            | <b>513</b>   | <b>478</b>   | <b>662</b>   | <b>4 460</b>  |
| 0–2-vuotiaat                                                                                                | 252          | 158          | 57                    | 92           | 80           | 134          | 773           |
| 3–6-vuotiaat                                                                                                | 300          | 180          | 67                    | 89           | 87           | 135          | 858           |
| 7–12-vuotiaat                                                                                               | 437          | 334          | 103                   | 123          | 137          | 203          | 1 337         |
| 13–15-vuotiaat                                                                                              | 307          | 223          | 69                    | 95           | 106          | 121          | 921           |
| 16–17-vuotiaat                                                                                              | 157          | 123          | 40                    | 114          | 68           | 69           | 571           |
| <i>Vuoden aikana alkaneiden asiakkuuksien osuus (%)<br/>kaikista avohuollon 0–17-vuotiaista asiakkaista</i> | <i>31,2</i>  | <i>41,0</i>  | <i>8,8</i>            | <i>33,6</i>  | <i>28,8</i>  | <i>30,5</i>  | <i>27,3</i>   |
| <b>Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleet lapset (ilman jälkihuoltoa)<sup>2</sup></b>                   |              |              |                       |              |              |              |               |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                                                               | <b>4 660</b> | <b>2 485</b> | <b>3 823</b>          | <b>1 528</b> | <b>1 659</b> | <b>2 170</b> | <b>16 325</b> |
| 0–2-vuotiaat                                                                                                | 492          | 259          | 311                   | 177          | 160          | 239          | 1 638         |
| 3–6-vuotiaat                                                                                                | 930          | 487          | 687                   | 264          | 300          | 434          | 3 102         |
| 7–12-vuotiaat                                                                                               | 1 617        | 911          | 1 427                 | 476          | 503          | 691          | 5 625         |
| 13–15-vuotiaat                                                                                              | 976          | 518          | 847                   | 301          | 330          | 376          | 3 348         |
| 16–17-vuotiaat                                                                                              | 645          | 310          | 551                   | 310          | 366          | 430          | 2 612         |
| <b>Vuoden aikana jälkihuollon asiakkaana olleet lapset ja nuoret</b>                                        |              |              |                       |              |              |              |               |
| <b>0–20 -vuotiaat yhteensä</b>                                                                              | <b>971</b>   | <b>375</b>   | <b>284</b>            | <b>270</b>   | <b>293</b>   | <b>318</b>   | <b>2 511</b>  |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                                                               | <b>50</b>    | <b>17</b>    | <b>12</b>             | <b>13</b>    | <b>37</b>    | <b>75</b>    | <b>204</b>    |
| 0–2-vuotiaat                                                                                                | 0            | 0            | 0                     | 0            | 0            | 0            | 0             |
| 3–6-vuotiaat                                                                                                | 1            | 0            | 1                     | 0            | 1            | 9            | 12            |
| 7–12-vuotiaat                                                                                               | 7            | 2            | 1                     | 4            | 12           | 26           | 52            |
| 13–15-vuotiaat                                                                                              | 9            | 5            | 2                     | 1            | 12           | 18           | 47            |
| 16–17-vuotiaat                                                                                              | 33           | 10           | 8                     | 8            | 12           | 22           | 93            |
| 18 vuotta täyttäneet                                                                                        | 921          | 358          | 272                   | 257          | 256          | 243          | 2 307         |
| <b>Vuoden aikana päättäneet avohuollon asiakkuudet</b>                                                      |              |              |                       |              |              |              |               |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                                                               | <b>1 267</b> | <b>805</b>   | <b>511</b>            | <b>674</b>   | <b>373</b>   | <b>503</b>   | <b>4 133</b>  |
| 0–2-vuotiaat                                                                                                | 126          | 52           | 43                    | 75           | 32           | 51           | 379           |
| 3–6-vuotiaat                                                                                                | 263          | 150          | 102                   | 107          | 86           | 109          | 817           |
| 7–12-vuotiaat                                                                                               | 427          | 197          | 188                   | 182          | 113          | 168          | 1 275         |
| 13–15-vuotiaat                                                                                              | 235          | 172          | 94                    | 129          | 82           | 85           | 797           |
| 16–17-vuotiaat                                                                                              | 216          | 234          | 84                    | 181          | 60           | 90           | 865           |
| <b>Läheisverkostoratkaisut</b>                                                                              |              |              |                       |              |              |              |               |
| Lapset, joiden asuminen ja huolenpito järjestetty<br>läheisverkostoratkaisulla                              | 62           | 30           | 39                    | 9            | 26           | 17           | 183           |
| <b>Ympäri vuorokautinen perhekuntoutus</b>                                                                  |              |              |                       |              |              |              |               |
| Lasten lukumäärä                                                                                            | 62           | 56           | 0                     | 69           | 55           | 15           | 257           |
| <b>Tehostettu perhetyö</b>                                                                                  |              |              |                       |              |              |              |               |
| Lasten lukumäärä                                                                                            | 1 184        | 665          | 793                   | 412          | 667          | 1 359        | 5 080         |

<sup>1</sup> Vantaan luvuissa ovat mukana vain palvelutarpeen arvion kautta asiakkuuteen siirtyneet lapset.

<sup>2</sup> Vantaan avohuollon asiakkaissa on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia.

### 3E Sijoitetut ja sijoituspäätökset vuonna 2018

| SIOITETUT                                                                      | HELSINKI     | ESPOO        | VANTAA       | TURKU        | TAMPERE      | OULU         | KUUSIKKO     |
|--------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| <b>Vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleet</b>                    |              |              |              |              |              |              |              |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                                  | <b>1 819</b> | <b>774</b>   | <b>849</b>   | <b>666</b>   | <b>632</b>   | <b>609</b>   | <b>5 349</b> |
| 0–2-vuotiaat                                                                   | 113          | 76           | 72           | 67           | 90           | 41           | 459          |
| 3–6-vuotiaat                                                                   | 233          | 100          | 112          | 90           | 137          | 106          | 778          |
| 7–12-vuotiaat                                                                  | 506          | 201          | 238          | 173          | 178          | 192          | 1 488        |
| 13–15-vuotiaat                                                                 | 525          | 210          | 234          | 143          | 126          | 132          | 1 370        |
| 16–17-vuotiaat                                                                 | 442          | 187          | 193          | 193          | 101          | 138          | 1 254        |
| <b>Uudet vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitetut</b>                       |              |              |              |              |              |              |              |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                                  | <b>749</b>   | <b>346</b>   | <b>377</b>   | <b>318</b>   | <b>350</b>   | <b>305</b>   | <b>2 445</b> |
| 0–2-vuotiaat                                                                   | 99           | 62           | 56           | 43           | 23           | 46           | 329          |
| 3–6-vuotiaat                                                                   | 111          | 61           | 51           | 42           | 46           | 42           | 353          |
| 7–12-vuotiaat                                                                  | 182          | 78           | 91           | 57           | 87           | 68           | 563          |
| 13–15-vuotiaat                                                                 | 206          | 92           | 97           | 64           | 107          | 87           | 653          |
| 16–17-vuotiaat                                                                 | 151          | 53           | 82           | 112          | 87           | 62           | 547          |
| <b>Uudet vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitetut sijoitusmuodon mukaan</b> |              |              |              |              |              |              |              |
| <b>Avohuollon tukitoimena sijoitetut</b>                                       |              |              |              |              |              |              |              |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                                  | <b>385</b>   | <b>197</b>   | <b>213</b>   | <b>181</b>   | <b>119</b>   | <b>191</b>   | <b>1 286</b> |
| 0–2-vuotiaat                                                                   | 76           | 45           | 46           | 36           | 16           | 55           | 274          |
| 3–6-vuotiaat                                                                   | 60           | 48           | 37           | 29           | 21           | 18           | 213          |
| 7–12-vuotiaat                                                                  | 107          | 41           | 61           | 35           | 37           | 37           | 318          |
| 13–15-vuotiaat                                                                 | 84           | 32           | 37           | 33           | 21           | 55           | 262          |
| 16–17-vuotiaat                                                                 | 58           | 31           | 32           | 48           | 24           | 26           | 219          |
| Yksin sijoitetut lapset yhteensä                                               | 317          | 144          | 147          | 119          | 119          | 147          | 993          |
| Perheen kanssa sijoitetut lapset yhteensä                                      | 68           | 53           | 66           | 122          | 0            | 43           | 352          |
| <b>Kiireellisesti sijoitetut</b>                                               |              |              |              |              |              |              |              |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                                  | <b>449</b>   | <b>255</b>   | <b>202</b>   | <b>128</b>   | <b>149</b>   | <b>182</b>   | <b>1 365</b> |
| 0–2-vuotiaat                                                                   | 46           | 18           | 17           | 17           | 13           | 28           | 139          |
| 3–6-vuotiaat                                                                   | 60           | 25           | 20           | 17           | 17           | 22           | 161          |
| 7–12-vuotiaat                                                                  | 108          | 62           | 40           | 26           | 34           | 33           | 303          |
| 13–15-vuotiaat                                                                 | 137          | 92           | 75           | 33           | 45           | 57           | 439          |
| 16–17-vuotiaat                                                                 | 98           | 58           | 50           | 35           | 40           | 42           | 323          |
| <b>Huostaanotetut</b>                                                          |              |              |              |              |              |              |              |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                                  | <b>224</b>   | <b>128</b>   | <b>94</b>    | <b>46</b>    | <b>79</b>    | <b>84</b>    | <b>655</b>   |
| 0–2-vuotiaat                                                                   | 14           | 8            | 7            | 5            | 6            | 11           | 51           |
| 3–6-vuotiaat                                                                   | 21           | 11           | 8            | 4            | 13           | 11           | 68           |
| 7–12-vuotiaat                                                                  | 45           | 27           | 15           | 6            | 18           | 19           | 130          |
| 13–15-vuotiaat                                                                 | 82           | 42           | 26           | 14           | 25           | 19           | 208          |
| 16–17-vuotiaat                                                                 | 62           | 40           | 38           | 17           | 17           | 24           | 198          |
| <b>Kodin ulkopuolelle sijoitetut 31.12.</b>                                    |              |              |              |              |              |              |              |
| <b>Sijoitettujen 0–17-vuotiaiden lukumäärä</b>                                 | <b>1 460</b> | <b>560</b>   | <b>527</b>   | <b>473</b>   | <b>486</b>   | <b>463</b>   | <b>3 969</b> |
| <b>Huostassa olleiden lasten lukumäärä</b>                                     |              |              |              |              |              |              |              |
| <b>0–17-vuotiaat yhteensä</b>                                                  | <b>1 334</b> | <b>522</b>   | <b>..</b>    | <b>430</b>   | <b>486</b>   | <b>491</b>   | <b>3 263</b> |
| 0–2-vuotiaat                                                                   | 25           | 14           | ..           | 12           | 23           | 13           | 87           |
| 3–6-vuotiaat                                                                   | 128          | 39           | ..           | 45           | 75           | 70           | 357          |
| 7–12-vuotiaat                                                                  | 351          | 130          | ..           | 126          | 169          | 168          | 944          |
| 13–15-vuotiaat                                                                 | 357          | 135          | ..           | 105          | 129          | 86           | 812          |
| 16–17-vuotiaat                                                                 | 473          | 204          | ..           | 142          | 90           | 154          | 1 063        |
| <b>SIOITUSPÄÄTÖKSET</b>                                                        |              |              |              |              |              |              |              |
| <b>Kaikki sijoituspäätökset yhteensä</b>                                       | <b>1 369</b> | <b>614</b>   | <b>509</b>   | <b>604</b>   | <b>451</b>   | <b>499</b>   | <b>4 046</b> |
| <b>Avohuollon tukitoimena sijoitetut</b>                                       | <b>625</b>   | <b>191</b>   | <b>213</b>   | <b>405</b>   | <b>132</b>   | <b>194</b>   | <b>1 760</b> |
| <b>Kiireellisesti sijoitetut (lkm)</b>                                         | <b>520</b>   | <b>295</b>   | <b>202</b>   | <b>153</b>   | <b>240</b>   | <b>221</b>   | <b>1 631</b> |
| <b>Huostaanotetut (lkm)</b>                                                    | <b>224</b>   | <b>128</b>   | <b>94</b>    | <b>46</b>    | <b>79</b>    | <b>84</b>    | <b>655</b>   |
| Suostumukseen perustuvat huostaanotot                                          | 146          | 88           | 62           | 27           | 38           | 42           | 403          |
| Hallinto-oikeuden päättämät huostaanotot                                       | 78           | 40           | 32           | 19           | 41           | 42           | 252          |
| Hallinto-oikeuden hylkäämät hakemukset                                         | 0            | 1            | 0            | 2            | 0            | 3            | 6            |
| <b>Kaikki sijoituspäätökset yhteensä (%)</b>                                   | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> |
| <i>Avohuollon tukitoimena sijoitetut</i>                                       | <i>45,7</i>  | <i>31,1</i>  | <i>41,8</i>  | <i>67,1</i>  | <i>29,3</i>  | <i>38,9</i>  | <i>43,5</i>  |
| <i>Kiireellisesti sijoitetut</i>                                               | <i>38,0</i>  | <i>48,0</i>  | <i>39,7</i>  | <i>25,3</i>  | <i>53,2</i>  | <i>44,3</i>  | <i>40,3</i>  |
| <i>Huostaanotetut</i>                                                          | <i>16,4</i>  | <i>20,8</i>  | <i>18,5</i>  | <i>7,6</i>   | <i>17,5</i>  | <i>16,8</i>  | <i>16,2</i>  |

### 3F Sijoitusten hoitomuodot vuonna 2018

| SIIJOITUSTEN HOITOMUODOT (0–17-vuotiaat)                                                              | HELSINKI |         |         | ESPOO  |        |         | VANTAA |        |         | TURKU  |        |         | TAMPERE |        |         | OULU  |        |         | KUUSIKKO |         |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|---------|---------|--------|--------|---------|--------|--------|---------|--------|--------|---------|---------|--------|---------|-------|--------|---------|----------|---------|-----------|
| Laitoshoito                                                                                           | oma      | osto    | yht.    | oma    | osto   | yht.    | oma    | osto   | yht.    | oma    | osto   | yht.    | oma     | osto   | yht.    | oma   | osto   | yht.    | oma      | osto    | yht.      |
| Laitoksiin sijoitetut vuoden aikana                                                                   | 608      | 389     | 862     | 297    | 431    | 728     | 296    | 302    | 598     | 203    | 240    | 443     | 133     | 216    | 349     | 79    | 141    | 177     | 1 616    | 1 719   | 3 335     |
| Laitoksiin sijoitetut 31.12.                                                                          | 266      | 305     | 571     | 60     | 233    | 293     | 70     | 237    | 307     | 93     | 152    | 245     | 41      | 124    | 165     | 13    | 61     | 74      | 543      | 1 543   | 2 086     |
| Laitosten hoitovuorokaudet                                                                            | 98 255   | 108 954 | 207 209 | 21 171 | 76 488 | 97 659  | 26 505 | 79 822 | 106 327 | 32 675 | 54 335 | 87 010  | 15 265  | 42 671 | 57 936  | 4 096 | 27 528 | 31 624  | 197 967  | 390 031 | 587 998   |
| Hoitovuorokaudet/laitoksiin sijoitetut                                                                | 161,6    | 280,1   | 240,4   | 71,3   | 177,5  | 134,1   | 89,5   | 264,3  | 177,8   | 161,0  | 226,4  | 196,4   | 114,8   | 197,6  | 166,0   | 51,8  | 195,2  | 178,7   | 122,5    | 226,9   | 176,3     |
| Kunnallisten lastensuojelulaitosten paikat                                                            |          |         | 260     |        |        | 49      |        |        | 48      |        |        | 99      |         |        | 45      |       |        | 14      | 0        | 177     | 177       |
| joista vastaanottoaikoja                                                                              |          |         | 68      |        |        | 21      |        |        | 28      |        |        | 25      |         |        | 24      |       |        | 14      | 0        | 0       | 0         |
| vastaanottoaikkajien osuus laitospaikoista (%)                                                        |          |         | 26,2    |        |        | 42,9    |        |        | 58,3    |        |        | 25,3    |         |        | 53,3    |       |        | 100,0   |          |         | 0,0       |
| Lastensuojelun koko perheen hoitoon tarkoitettujen ympäri vuorokauden kunnallisten hoitopaikkojen lkm |          |         | 7       |        |        | 10      |        |        | 18      |        |        | 0       |         |        | 6       |       |        | 0       |          |         | 41        |
| Luvanvarainen perhehoito                                                                              | oma      | osto    | yht.    | oma    | osto   | yht.    | oma    | osto   | yht.    | oma    | osto   | yht.    | oma     | osto   | yht.    | oma   | osto   | yht.    | oma      | osto    | yht.      |
| Luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitetut vuoden aikana                                                  | 0        | 111     | 111     | 0      | 63     | 63      | 0      | 41     | 41      | 35     | 0      | 35      | 0       | 21     | 21      | 0     | 7      | 7       | 35       | 243     | 278       |
| Luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitetut 31.12.                                                         | 0        | 108     | 108     | 0      | 46     | 46      | 0      | 0      | 0       | 0      | 25     | 25      | 0       | 16     | 16      | 0     | 7      | 7       | 0        | 265     | 265       |
| Luvanvaraisen perhehoidon hoitovuorokaudet                                                            |          |         | 39 388  |        |        | 18 829  |        |        | 10 944  |        |        | 10 068  |         |        | 6 540   |       |        | 1 999   |          |         | 87 768    |
| Hoitovuorokaudet/luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitetut                                               |          |         | 354,8   |        |        | 298,9   |        |        | 266,9   |        |        | 287,7   |         |        | 311,4   |       |        | 285,6   |          |         | 315,7     |
| Toimeksiantoon perustuva sijoitus sijaisperheeseen                                                    | oma      | osto    | yht.    | oma    | osto   | yht.    | oma    | osto   | yht.    | oma    | osto   | yht.    | oma     | osto   | yht.    | oma   | osto   | yht.    | oma      | osto    | yht.      |
| Sijaisperhehoidon asiakkaat vuoden aikana                                                             |          |         | 955     |        |        | 318     |        |        | 431     |        |        | 284     |         |        | 381     |       |        | 501     |          |         | 2 870     |
| Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaat                                                                   | 664      | 101     | 761     | 176    | 24     | 200     | 231    | 27     | 258     | 189    | 43     | 232     | 285     | 0      | 285     | 387   | 12     | 399     |          |         | 2 135     |
| Päivystys- ja vastaanotto perheiden asiakkaat                                                         | 250      | 7       | 257     | 118    | 0      | 118     | 173    | 0      | 173     | 52     | 0      | 52      | 96      | 0      | 96      | 173   | 0      | 173     |          |         | 869       |
| Päivystys- ja vastaanotto perheissä olleiden osuus (%) sijaisperheasiakkaista                         |          |         | 26,9    |        |        | 37,1    |        |        | 40,1    |        |        | 18,3    |         |        | 25,2    |       |        | 34,5    |          |         | 30,3      |
| Sijaisperhehoidon asiakkaat 31.12.                                                                    |          |         | 754     |        |        | 204     |        |        | 217     |        |        | 203     |         |        | 306     |       |        | 351     |          |         | 2 035     |
| Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaat                                                                   |          |         | 691     |        |        | 181     |        |        | 217     |        |        | 195     |         |        | 265     |       |        | 332     |          |         | 1 881     |
| Päivystys- ja vastaanotto perheissä olleet                                                            |          |         | 63      |        |        | 23      |        |        | 0       |        |        | 8       |         |        | 41      |       |        | 19      |          |         | 154       |
| Sijaisperhehoidon hoitovuorokaudet vuoden aikana                                                      |          |         | 297 823 |        |        | 71 889  |        |        | 96 085  |        |        | 75 065  |         |        | 106 156 |       |        | 132 295 |          |         | 779 313   |
| Pitkäaikaisen perhehoidon hoitovuorokaudet                                                            |          |         | 277 143 |        |        | 64 675  |        |        | 84 711  |        |        | 71 294  |         |        | 95 450  |       |        | 117 914 |          |         | 711 187   |
| Päivystys- ja vastaanotto perheissä olleiden hoitovuorokaudet                                         |          |         | 20 680  |        |        | 7 214   |        |        | 11 374  |        |        | 3 771   |         |        | 10 706  |       |        | 14 381  |          |         | 68 126    |
| Hoitovuorokaudet/sijaisperheisiin sijoitetut                                                          |          |         | 311,9   |        |        | 226,1   |        |        | 222,9   |        |        | 264,3   |         |        | 278,6   |       |        | 264,1   |          |         | 271,5     |
| Hoitovuorokaudet/sijaisperheisiin pitkäaikaisesti sijoitetut                                          |          |         | 364,2   |        |        | 323,4   |        |        | 328,3   |        |        | 307,3   |         |        | 334,9   |       |        | 295,5   |          |         | 333,1     |
| Hoitovuorokaudet/päivystys- ja vastaanotto perheisiin sijoitetut                                      |          |         | 80,5    |        |        | 61,1    |        |        | 65,7    |        |        | 72,5    |         |        | 111,5   |       |        | 83,1    |          |         | 78,4      |
| Läheisverkostoon sijoitettujen lasten määrä                                                           |          |         | yht.    |        |        | yht.    |        |        | yht.    |        |        | yht.    |         |        | yht.    |       |        | yht.    |          |         | yht.      |
| Läheisverkostoon tai sukulaisten luo sijoitettujen lasten lkm                                         |          |         | 77      |        |        | 24      |        |        | 39      |        |        | 39      |         |        | 26      |       |        | 114     |          |         | 319       |
| Lasten sijoitusten hoitovuorokaudet (yhteenlaskettu)                                                  |          |         | yht.    |        |        | yht.    |        |        | yht.    |        |        | yht.    |         |        | yht.    |       |        | yht.    |          |         | yht.      |
| Lasten sijoitusten hoitovuorokaudet yhteensä (lkm)                                                    |          |         | 544 420 |        |        | 188 377 |        |        | 213 356 |        |        | 172 143 |         |        | 170 632 |       |        | 165 918 |          |         | 1 454 846 |
| Laitoshoito (%)                                                                                       |          |         | 38,1    |        |        | 51,8    |        |        | 49,8    |        |        | 50,5    |         |        | 34,0    |       |        | 19,1    |          |         | 40,4      |
| Luvanvarainen perhehoito (%)                                                                          |          |         | 7,2     |        |        | 10,0    |        |        | 5,1     |        |        | 5,8     |         |        | 3,8     |       |        | 1,2     |          |         | 6,0       |
| Toimeksiantoon perustuva perhehoito (%)                                                               |          |         | 54,7    |        |        | 38,2    |        |        | 45,0    |        |        | 43,6    |         |        | 62,2    |       |        | 79,7    |          |         | 53,6      |
| Hoitovuorokaudet/vuoden aikana sijoitettuna olleet 0–17-vuotiaat                                      |          |         | 299,3   |        |        | 243,4   |        |        | 251,3   |        |        | 258,5   |         |        | 270,0   |       |        | 272,4   |          |         | 272,0     |

**3G Läheisverkostoon huostaan otettuna tai avohuollon sijoituksena sijoitettujen lasten lukumäärä vuosina 2014–2018**

|                                          |      | HELSINKI | ESPOO | VANTAA | TURKU | TAMPERE | OULU | KUUSIKKO |
|------------------------------------------|------|----------|-------|--------|-------|---------|------|----------|
| Läheisverkostoon<br>sijoitetut<br>lapset | 2014 | 67       | 46    | 40     | 30    | 57      | 115  | 355      |
|                                          | 2015 | 92       | 33    | 49     | 30    | 15      | 115  | 334      |
|                                          | 2016 | 89       | 25    | 45     | 39    | 20      | 113  | 331      |
|                                          | 2017 | 92       | 17    | 44     | 41    | 17      | 125  | 336      |
|                                          | 2018 | 77       | 24    | 39     | 39    | 26      | 114  | 319      |



## Liite 4 Lastensuojelun aikasarjoja vuosina 2014–2018

### 4A/1 Lastensuojelun asiakkaat vuosina 2014–2018: Asiakkaat yhteensä ja avohuolto

|                                                                                                                                              | Vuosi | HELSINKI<br>Muutos (%) | ESPOO<br>Muutos (%) | VANTAA <sup>3</sup><br>Muutos (%) | TURKU<br>Muutos (%) | TAMPERE<br>Muutos (%) | OULU <sup>1</sup><br>Muutos (%) | KUUSIKKO<br>Muutos (%) |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|------------------------|---------------------|-----------------------------------|---------------------|-----------------------|---------------------------------|------------------------|
| <b>Lastensuojelun asiakkaana olleet lapset</b> (sisältäen avohuollon, sijaishuollon ja jälkihuollon, henkilötunnus kertaalleen) <sup>2</sup> |       |                        |                     |                                   |                     |                       |                                 |                        |
| Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset (0–17-vuotiaat)                                                                        | 2014  | 9 870 0,4              | 4 376 -2,8          | 4 825 -2,6                        | 2 937 -0,2          | 3 834 2,5             | 3 766 1,6                       | 29 608 -0,2            |
|                                                                                                                                              | 2015  | 7 751 -21,5            | 3 605 -17,6         | 4 212 -12,7                       | 2 286 -22,2         | 3 104 -19,0           | 3 215 -14,6                     | 24 173 -18,4           |
|                                                                                                                                              | 2016  | 6 268 -19,1            | 2 664 -26,1         | 3 724 -11,6                       | 2 013 -11,9         | 2 063 -33,5           | 2 311 -28,1                     | 19 043 -21,2           |
|                                                                                                                                              | 2017  | 6 124 -2,3             | 2 744 3,0           | 3 666 -1,6                        | 1 978 -1,7          | 2 033 -1,5            | 2 250 -2,6                      | 18 795 -1,3            |
|                                                                                                                                              | 2018  | 5 766 -5,8             | 2 835 3,3           | 3 957 7,9                         | 1 914 -3,2          | 2 000 -1,6            | 2 429 8,0                       | 18 901 0,6             |
| Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleiden lasten (0–17-vuotiaat) osuus (%) samanikäisestä väestöstä                                   | 2014  | 9,7                    | 7,2                 | 10,7                              | 10,4                | 10,6                  | 8,4                             | 9,3                    |
|                                                                                                                                              | 2015  | 7,5                    | 5,8                 | 9,2                               | 8,0                 | 8,5                   | 7,2                             | 7,5                    |
|                                                                                                                                              | 2016  | 6,0                    | 4,2                 | 8,0                               | 7,0                 | 5,6                   | 5,1                             | 5,9                    |
|                                                                                                                                              | 2017  | 5,7                    | 4,3                 | 7,8                               | 6,8                 | 5,4                   | 5,0                             | 5,7                    |
|                                                                                                                                              | 2018  | 5,3                    | 4,4                 | 8,4                               | 6,6                 | 5,3                   | 5,5                             | 5,7                    |
| Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset ja nuoret (0–20-vuotiaat)                                                              | 2014  | 11 296 0,9             | 4 780 -1,6          | 4 961 -2,1                        | 3 142 -0,1          | 4 176 1,6             | 4 094 2,1                       | 32 449 0,2             |
|                                                                                                                                              | 2015  | 9 125 -19,2            | 3 783 -20,9         | 4 327 -12,8                       | 2 483 -21,0         | 3 324 -20,4           | 3 563 -13,0                     | 26 605 -18,0           |
|                                                                                                                                              | 2016  | 7 547 -17,3            | 3 144 -16,9         | 3 863 -10,7                       | 2 196 -11,6         | 2 197 -33,9           | 2 597 -27,1                     | 21 544 -19,0           |
|                                                                                                                                              | 2017  | 7 387 -2,1             | 3 106 -1,2          | 3 907 1,1                         | 2 164 -1,5          | 2 176 -1,0            | 2 545 -2,0                      | 21 285 -1,2            |
|                                                                                                                                              | 2018  | 6 915 -6,4             | 3 179 2,4           | 4 186 7,1                         | 2 118 -2,1          | 2 208 1,5             | 2 728 7,2                       | 21 334 0,2             |
| Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleiden lasten ja nuorten (0–20-vuotiaat) osuus (%) samanikäisestä väestöstä                        | 2014  | 9,3                    | 6,7                 | 9,4                               | 8,8                 | 9,2                   | 7,7                             | 8,5                    |
|                                                                                                                                              | 2015  | 7,4                    | 5,3                 | 8,1                               | 6,9                 | 7,3                   | 6,7                             | 6,9                    |
|                                                                                                                                              | 2016  | 6,1                    | 4,3                 | 7,2                               | 6,1                 | 4,8                   | 4,9                             | 5,6                    |
|                                                                                                                                              | 2017  | 5,8                    | 4,2                 | 7,2                               | 6,0                 | 4,7                   | 4,8                             | 5,5                    |
|                                                                                                                                              | 2018  | 5,4                    | 4,3                 | 7,6                               | 5,8                 | 4,7                   | 5,2                             | 5,4                    |
| <b>Avohuollon tietoja<sup>2,3</sup> (0–17-vuotiaat)</b>                                                                                      |       |                        |                     |                                   |                     |                       |                                 |                        |
| Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleet lapset                                                                                            | 2014  | 8 729 0,1              | 4 190 4,3           | 4 666 -3,4                        | 2 377 -2,1          | 3 564 2,4             | 3 735 1,9                       | 27 261 0,4             |
|                                                                                                                                              | 2015  | 6 654 -23,8            | 3 037 -27,5         | 4 083 -12,5                       | 1 756 -26,1         | 2 964 -16,8           | 2 343 -37,3                     | 20 837 -23,6           |
|                                                                                                                                              | 2016  | 5 195 -21,9            | 2 335 -23,1         | 3 603 -11,8                       | 1 521 -13,4         | 1 640 -44,7           | 1 929 -17,7                     | 16 223 -22,1           |
|                                                                                                                                              | 2017  | 5 027 -3,2             | 2 418 3,6           | 3 533 -1,9                        | 1 600 5,2           | 1 703 3,8             | 1 980 2,6                       | 16 261 0,2             |
|                                                                                                                                              | 2018  | 4 660 -7,3             | 2 485 2,8           | 3 823 8,2                         | 1 528 -4,5          | 1 659 -2,6            | 2 170 9,6                       | 16 325 0,4             |
| Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleiden lasten osuus (%) samanikäisestä väestöstä                                                       | 2014  | 8,6                    | 6,9                 | 10,3                              | 8,4                 | 9,8                   | 8,3                             | 8,6                    |
|                                                                                                                                              | 2015  | 6,4                    | 4,9                 | 8,9                               | 6,1                 | 8,1                   | 5,2                             | 6,5                    |
|                                                                                                                                              | 2016  | 4,9                    | 3,7                 | 7,7                               | 5,3                 | 4,4                   | 4,3                             | 5,0                    |
|                                                                                                                                              | 2017  | 4,7                    | 3,8                 | 7,5                               | 5,5                 | 4,5                   | 4,4                             | 4,9                    |
|                                                                                                                                              | 2018  | 4,3                    | 3,9                 | 8,1                               | 5,3                 | 4,4                   | 4,9                             | 4,9                    |
| Vuoden aikana alkaneet avohuollon asiakkuudet                                                                                                | 2014  | 4 780 -1,4             | 2 231 8,8           | 1 983 -3,3                        | 1 195 -5,8          | 1 507 1,8             | 1 514 -3,1                      | 13 210 -0,4            |
|                                                                                                                                              | 2015  | 2 358 -50,7            | 1 167 -47,7         | 1 395 -29,7                       | 511 -57,2           | 803 -46,7             | 612 -59,6                       | 6 846 -48,2            |
|                                                                                                                                              | 2016  | 1 557 -34,0            | 890 -23,7           | 466 -66,6                         | 508 -0,6            | 484 -39,7             | 510 -16,7                       | 4 415 -35,5            |
|                                                                                                                                              | 2017  | 1 498 -3,8             | 995 11,8            | 385 -17,4                         | 460 -9,4            | 519 7,2               | 607 19,0                        | 4 464 1,1              |
|                                                                                                                                              | 2018  | 1 453 -3,0             | 1 018 2,3           | 336 -12,7                         | 513 11,5            | 478 -7,9              | 662 9,1                         | 4 460 -0,1             |
| Vuoden aikana alkaneiden asiakkuuksien osuus (%) kaikista avohuollon asiakkaista                                                             | 2014  | 54,8                   | 53,2                | 42,5                              | 50,3                | 42,3                  | 40,5                            | 48,5                   |
|                                                                                                                                              | 2015  | 35,4                   | 38,4                | 34,2                              | 29,1                | 27,1                  | 26,1                            | 32,9                   |
|                                                                                                                                              | 2016  | 30,0                   | 38,1                | 12,9                              | 33,4                | 29,5                  | 26,4                            | 27,2                   |
|                                                                                                                                              | 2017  | 29,8                   | 41,1                | 10,9                              | 28,8                | 30,5                  | 30,7                            | 27,5                   |
|                                                                                                                                              | 2018  | 31,2                   | 41,0                | 8,8                               | 33,6                | 28,8                  | 30,5                            | 27,3                   |
| Vuoden aikana alkaneiden asiakkuuksien osuus (%) kaikista lastensuojelun asiakkaista                                                         | 2014  | 48,4                   | 51,0                | 41,1                              | 40,7                | 39,3                  | 40,2                            | 44,6                   |
|                                                                                                                                              | 2015  | 30,4                   | 32,4                | 33,1                              | 22,4                | 25,9                  | 19,0                            | 28,3                   |
|                                                                                                                                              | 2016  | 24,8                   | 33,4                | 12,5                              | 25,2                | 23,5                  | 22,1                            | 23,2                   |
|                                                                                                                                              | 2017  | 24,5                   | 36,3                | 10,5                              | 23,3                | 25,5                  | 27,0                            | 23,8                   |
|                                                                                                                                              | 2018  | 25,2                   | 35,9                | 8,5                               | 26,8                | 23,9                  | 27,3                            | 23,6                   |

<sup>1</sup> Kuntaliitos 1.1.2013 (Haukipudas, Kiiminki, Oulu, Oulunsalo ja Yli-Ii).

<sup>2</sup> Lastensuojelulaki ja sen myötä lastensuojelun asiakkuuden määritelmä muuttui 1.4.2015.

1.4.2015 alkaen asiakkuus on alkanut vasta, kun palvelutarpeen arvioissa todetaan tarve lastensuojelun palvelulle tai kun ryhdytään kiireellisiin lastensuojelun toimenpiteisiin. Aiemmin asiakkuus alkoi, kun alettiin tehdä lastensuojelutarpeen selvitystä (nyk. palvelutarpeen arvio). Muutos on vähentänyt avohuollon ja samalla koko lastensuojelun asiakasmäärää.

<sup>3</sup> Vantaan avohuollon asiakkaissa vuosilta 2015 ja 2016 on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia. Alkan eet asiakkuudet näiltä vuosilta sisältävät vain palvelutarpeen arvion kautta asiakkuuteen siirtyneet lapset. Lisäksi vuoden 2016 tilastointi ei ole tehdyn lakiuudistuksen mukainen, vaan mukana on myös lapsia, joiden asiakkuus on päättynyt palvelutarpeen arvioon.

## 4A/2 Lastensuojelun asiakkaat vuosina 2014–2018: Sijoitukset ja jälkihuolto

|                                                                               | Vuosi | HELSINKI | Muutos (%) | ESPOO | Muutos (%) | VANTAA <sup>3</sup> | Muutos (%) | TURKU | Muutos (%) | TAMPERE | Muutos (%) | OULU <sup>1</sup> | Muutos (%) | KUUSIKKO | Muutos (%) |
|-------------------------------------------------------------------------------|-------|----------|------------|-------|------------|---------------------|------------|-------|------------|---------|------------|-------------------|------------|----------|------------|
| <b>Sijoitukset (0–17-vuotiaat)</b>                                            |       |          |            |       |            |                     |            |       |            |         |            |                   |            |          |            |
| Vuoden aikana sijoitettuna olleet lapset                                      | 2014  | 1 832    | -7,6       | 666   | -7,0       | 773                 | -0,4       | 619   | 1,0        | 599     | 1,7        | 631               | 3,4        | 5 120    | -3,2       |
|                                                                               | 2015  | 1 814    | -1,0       | 670   | 0,6        | 752                 | -2,7       | 632   | 2,1        | 570     | -4,8       | 620               | -1,7       | 5 058    | -1,2       |
|                                                                               | 2016  | 1 809    | -0,3       | 716   | 6,9        | 749                 | -0,4       | 628   | -0,6       | 579     | 1,6        | 607               | -2,1       | 5 088    | 0,6        |
|                                                                               | 2017  | 1 839    | 1,7        | 778   | 8,7        | 809                 | 8,0        | 654   | 4,1        | 580     | 0,2        | 639               | 5,3        | 5 299    | 4,1        |
|                                                                               | 2018  | 1 819    | -1,1       | 774   | -0,5       | 849                 | 4,9        | 666   | 1,8        | 632     | 9,0        | 609               | -4,7       | 5 349    | 0,9        |
| Vuoden aikana sijoitettuna olleiden lasten osuus (%) samanikäisestä väestöstä | 2014  | 1,8      |            | 1,1   |            | 1,7                 |            | 2,2   |            | 1,6     |            | 1,4               |            | 1,6      |            |
|                                                                               | 2015  | 1,8      |            | 1,1   |            | 1,6                 |            | 2,2   |            | 1,6     |            | 1,4               |            | 1,6      |            |
|                                                                               | 2016  | 1,7      |            | 1,1   |            | 1,6                 |            | 2,2   |            | 1,6     |            | 1,3               |            | 1,6      |            |
|                                                                               | 2017  | 1,7      |            | 1,2   |            | 1,7                 |            | 2,3   |            | 1,5     |            | 1,4               |            | 1,6      |            |
|                                                                               | 2018  | 1,7      |            | 1,2   |            | 1,8                 |            | 2,3   |            | 1,7     |            | 1,4               |            | 1,6      |            |
| 31.12. sijoitettuna olleet lapset                                             | 2014  | 1 424    | -4,7       | 462   | ..         | ..                  | ..         | 463   | 4,5        | 450     | -5,9       | 451               | 1,8        | 3 250    | -2,7       |
|                                                                               | 2015  | 1 382    | -2,9       | 494   | 6,9        | 483                 | ..         | 444   | -4,1       | 449     | -0,2       | 431               | -4,4       | 3 683    | 13,3       |
|                                                                               | 2016  | 1 407    | 1,8        | 486   | -1,6       | 503                 | 4,1        | 442   | -0,5       | 453     | 0,9        | 459               | 6,5        | 3 750    | 1,8        |
|                                                                               | 2017  | 1 417    | 0,7        | 497   | 2,3        | 488                 | -3,0       | 460   | 4,1        | 475     | 4,9        | 463               | 0,9        | 3 800    | 1,3        |
|                                                                               | 2018  | 1 460    | 3,0        | 560   | 12,7       | 527                 | 8,0        | 473   | 2,8        | 486     | 2,3        | 463               | 0,0        | 3 969    | 4,4        |
| 31.12. sijoitettuna olleiden lasten osuus (%) samanikäisestä väestöstä        | 2014  | 1,4      |            | 0,8   |            | ..                  | ..         | 1,6   |            | 1,2     |            | 1,0               |            | 1,0      |            |
|                                                                               | 2015  | 1,3      |            | 0,8   |            | 1,1                 |            | 1,5   |            | 1,2     |            | 1,0               |            | 1,1      |            |
|                                                                               | 2016  | 1,3      |            | 0,8   |            | 1,1                 |            | 1,5   |            | 1,2     |            | 1,0               |            | 1,2      |            |
|                                                                               | 2017  | 1,3      |            | 0,8   |            | 1,0                 |            | 1,6   |            | 1,3     |            | 1,0               |            | 1,2      |            |
|                                                                               | 2018  | 1,3      |            | 0,9   |            | 1,1                 |            | 1,6   |            | 1,3     |            | 1,0               |            | 1,2      |            |
| <b>Jälkihuollossa olleet nuoret<sup>4</sup></b>                               |       |          |            |       |            |                     |            |       |            |         |            |                   |            |          |            |
| Vuoden aikana jälkihuollon piirissä olleet nuoret (18–20-vuotiaat)            | 2014  | 1 059    | 7,6        | 370   | 1,4        | 236                 | 19,2       | 240   | -3,2       | 232     | 45,9       | 234               | 14,1       | 2 371    | 9,8        |
|                                                                               | 2015  | 1 063    | 0,4        | 366   | -1,1       | 174                 | -26,3      | 248   | 3,3        | 258     | 11,2       | 231               | -1,3       | 2 340    | -1,3       |
|                                                                               | 2016  | 1 075    | 1,1        | 389   | 6,3        | 203                 | 16,7       | 237   | -4,4       | 255     | -1,2       | 237               | 2,6        | 2 396    | 2,4        |
|                                                                               | 2017  | 1 028    | -4,4       | 368   | -5,4       | 293                 | 44,3       | 244   | 3,0        | 258     | 1,2        | 255               | 7,6        | 2 446    | 2,1        |
|                                                                               | 2018  | 921      | -10,4      | 358   | -2,7       | 272                 | -7,2       | 257   | 5,3        | 256     | -0,8       | 243               | -4,7       | 2 307    | -5,7       |
| Vuoden aikana jälkihuollon piirissä olleet 0–20-vuotiaat                      | 2014  | 1 113    | 7,0        | 408   | 3,6        | 266                 | 29,8       | 250   | -1,6       | 267     | 8,1        | 285               | 11,3       | 2 589    | 8,1        |
|                                                                               | 2015  | 1 106    | -0,6       | 408   | 0,0        | 222                 | -16,5      | 263   | 5,2        | 289     | 8,2        | 292               | 2,5        | 2 580    | -0,3       |
|                                                                               | 2016  | 1 122    | 1,4        | 415   | 1,7        | 257                 | 15,8       | 252   | -4,2       | 303     | 4,8        | 300               | 2,7        | 2 649    | 2,7        |
|                                                                               | 2017  | 1 079    | -3,8       | 386   | -7,0       | 301                 | 17,1       | 263   | 4,4        | 300     | -1,0       | 319               | 6,3        | 2 648    | 0,0        |
|                                                                               | 2018  | 971      | -10,0      | 375   | -2,8       | 284                 | -5,6       | 270   | 2,7        | 293     | -2,3       | 318               | -0,3       | 2 511    | -5,2       |

<sup>1</sup> Kuntaliitos 1.1.2013 (Haukipudas, Kiiminki, Oulu, Oulunsalo ja Yli-Ii).

<sup>3</sup> Vantaan avohuollon asiakkaissa vuosilta 2015 ja 2016 on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia. Alkan eet asiakkuudet näiltä vuosilta sisältävät vain palvelutarpeen arvion kautta asiakkuuteen siirtyneet lapset. Lisäksi vuoden 2016 tilastointi ei ole tehdyt lakiuudistuksen mukainen, vaan mukana on myös lapsia, joiden asiakkuus on päätynyt palvelutarpeen arvioon.

<sup>4</sup> Vantaan vuoden 2016 asiakasmäärä ei sisällä kaikkia jälkihuollon palvelujen asiakkaita.

## 4B/1 Sijoitetut lapset vuosina 2014–2018: Sijoitetut yhteensä ja laitoksiin sijoitetut

|                                                                                | Vuosi | HELSINKI<br>Muutos (%) | ESPOO<br>Muutos (%) | VANTAA<br>Muutos (%) | TURKU<br>Muutos (%) | TAMPERE<br>Muutos (%) | OULU <sup>1</sup><br>Muutos (%) | KUUSIKKO<br>Muutos (%) |
|--------------------------------------------------------------------------------|-------|------------------------|---------------------|----------------------|---------------------|-----------------------|---------------------------------|------------------------|
| <b>Kaikki yhteensä (0–17-vuotiaat)</b>                                         |       |                        |                     |                      |                     |                       |                                 |                        |
| Vuoden aikana sijoitettuna olleet lapset                                       | 2014  | 1 832 -7,6             | 666 -7,0            | 773 -0,4             | 619 1,0             | 599 1,7               | 631 3,4                         | 5 120 -3,2             |
|                                                                                | 2015  | 1 814 -1,0             | 670 0,6             | 752 -2,7             | 632 2,1             | 570 -4,8              | 620 -1,7                        | 5 058 -1,2             |
|                                                                                | 2016  | 1 809 -0,3             | 716 6,9             | 749 -0,4             | 628 -0,6            | 579 1,6               | 607 -2,1                        | 5 088 0,6              |
|                                                                                | 2017  | 1 839 1,7              | 778 8,7             | 809 8,0              | 654 4,1             | 580 0,2               | 639 5,3                         | 5 299 4,1              |
|                                                                                | 2018  | 1 819 -1,1             | 774 -0,5            | 849 4,9              | 666 1,8             | 632 9,0               | 609 -4,7                        | 5 349 0,9              |
| Vuoden aikana sijoitettuna olleiden lasten osuus (%) saman ikäisestä väestöstä | 2014  | 1,8                    | 1,1                 | 1,7                  | 2,2                 | 1,6                   | 1,4                             | 1,6                    |
|                                                                                | 2015  | 1,8                    | 1,1                 | 1,6                  | 2,2                 | 1,6                   | 1,4                             | 1,6                    |
|                                                                                | 2016  | 1,7                    | 1,1                 | 1,6                  | 2,2                 | 1,6                   | 1,3                             | 1,6                    |
|                                                                                | 2017  | 1,7                    | 1,2                 | 1,7                  | 2,3                 | 1,5                   | 1,4                             | 1,6                    |
|                                                                                | 2018  | 1,7                    | 1,2                 | 1,8                  | 2,3                 | 1,7                   | 1,4                             | 1,6                    |
| Lasten sijoitusten hoitovuorokaudet yhteensä                                   | 2014  | 542 750 -8,6           | 181 492 -4,8        | 190 490 -1,5         | 169 656 4,3         | 158 080 -9,2          | 150 290 0,0                     | 1 392 758 -4,9         |
|                                                                                | 2015  | 529 587 -2,4           | 180 335 -0,6        | 193 041 1,3          | 164 042 -3,3        | 154 434 -2,3          | 154 584 2,9                     | 1 376 023 -1,2         |
|                                                                                | 2016  | 528 303 -0,2           | 173 482 -3,8        | 195 401 1,2          | 161 975 -1,3        | 160 200 3,7           | 158 585 2,6                     | 1 377 946 0,1          |
|                                                                                | 2017  | 533 788 1,0            | 180 485 4,0         | 192 428 -1,5         | 171 517 5,9         | 174 709 9,1           | 166 033 4,7                     | 1 418 960 3,0          |
|                                                                                | 2018  | 544 420 2,0            | 188 377 4,4         | 213 356 10,9         | 172 143 0,4         | 170 632 -2,3          | 165 918 -0,1                    | 1 454 846 2,5          |
| <b>Laitoksiin sijoitetut lapset (0–17-vuotiaat)</b>                            |       |                        |                     |                      |                     |                       |                                 |                        |
| Laitoksiin sijoitetut lapset vuoden aikana                                     | 2014  | 904 -16,7              | 560 -9,7            | 551 -8,6             | 499 -2,2            | 344 6,5               | 212 -15,5                       | 3 070 -9,5             |
|                                                                                | 2015  | 841 -7,0               | 546 -2,5            | 519 -5,8             | 423 -15,2           | 332 -3,5              | 190 -10,4                       | 2 851 -7,1             |
|                                                                                | 2016  | 824 -2,0               | 605 10,8            | 491 -5,4             | 402 -5,0            | 318 -4,2              | 212 11,6                        | 2 852 0,0              |
|                                                                                | 2017  | 862 4,6                | 639 5,6             | 549 11,8             | 402 0,0             | 329 3,5               | 200 -5,7                        | 2 981 4,5              |
|                                                                                | 2018  | 862 0,0                | 728 13,9            | 598 8,9              | 443 10,2            | 349 6,1               | 177 -11,5                       | 3 157 5,9              |
| Laitoksiin sijoitetut lapset 31.12.                                            | 2014  | 552 -18,7              | 219 -19,2           | 284 -4,7             | 266 -2,2            | 155 -11,9             | 82 9,3                          | 1 558 -12,0            |
|                                                                                | 2015  | 503 -8,9               | 226 3,2             | 273 -3,9             | 230 -13,5           | 135 -12,9             | 75 -8,5                         | 1 442 -7,4             |
|                                                                                | 2016  | 531 5,6                | 218 -3,5            | 287 5,1              | 225 -2,2            | 137 1,5               | 83 10,7                         | 1 481 2,7              |
|                                                                                | 2017  | 527 -0,8               | 251 15,1            | 269 -6,3             | 229 1,8             | 154 12,4              | 80 -3,6                         | 1 510 2,0              |
|                                                                                | 2018  | 571 8,3                | 293 16,7            | 307 14,1             | 245 7,0             | 165 7,1               | 74 -7,5                         | 1 655 9,6              |
| Laitosten hoitovuorokaudet yhteensä                                            | 2014  | 214 126 -18,7          | 87 706 -11,6        | 93 440 -7,6          | 98 658 3,5          | 55 393 -11,4          | 25 288 -14,0                    | 574 611 -11,7          |
|                                                                                | 2015  | 198 273 -7,4           | 81 075 -7,6         | 93 164 -0,3          | 89 122 -9,7         | 50 838 -8,2           | 28 993 14,7                     | 541 465 -5,8           |
|                                                                                | 2016  | 191 628 -3,4           | 77 277 -4,7         | 93 948 0,8           | 82 850 -7,0         | 51 555 1,4            | 30 644 5,7                      | 527 902 -2,5           |
|                                                                                | 2017  | 195 150 1,8            | 86 687 12,2         | 85 633 -8,9          | 87 754 5,9          | 62 951 22,1           | 32 434 5,8                      | 550 609 4,3            |
|                                                                                | 2018  | 207 209 6,2            | 97 659 12,7         | 106 327 24,2         | 87 010 -0,8         | 57 936 -8,0           | 31 624 -2,5                     | 587 765 6,7            |
| Kunnallisten laitosten hoitovuorokaudet                                        | 2014  | 105 777 -2,4           | 22 131 -2,4         | 22 365 -2,4          | 38 557 -2,4         | 20 208 -2,4           | 8 026 -2,4                      | 217 064 -2,4           |
|                                                                                | 2015  | 110 704 4,7            | 20 792 -6,1         | 21 821 -2,4          | 36 653 -4,9         | 17 362 -14,1          | 5 848 -27,1                     | 213 180 -1,8           |
|                                                                                | 2016  | 108 176 -2,3           | 20 308 -2,3         | 24 051 10,2          | 34 100 -7,0         | 16 879 -2,8           | 4 739 -19,0                     | 208 253 -2,3           |
|                                                                                | 2017  | 100 815 -6,8           | 21 916 7,9          | 23 626 -1,8          | 30 882 -9,4         | 17 443 3,3            | 4 630 -2,3                      | 199 312 -4,3           |
|                                                                                | 2018  | 98 255 -2,5            | 21 171 -3,4         | 26 505 12,2          | 32 675 5,8          | 15 265 -12,5          | 4 096 -11,5                     | 197 967 -0,7           |
| Ostopalvelulaitosten hoitovuorokaudet yhteensä                                 | 2014  | 108 349 -19,9          | 65 575 -14,5        | 71 075 -5,6          | 60 101 7,8          | 35 185 -20,6          | 17 262 -14,3                    | 357 547 -12,2          |
|                                                                                | 2015  | 87 569 -19,2           | 60 283 -8,1         | 71 343 0,4           | 52 469 -12,7        | 33 476 -4,9           | 23 145 34,1                     | 328 285 -8,2           |
|                                                                                | 2016  | 83 452 -4,7            | 56 969 -5,5         | 69 897 -2,0          | 48 750 -7,1         | 34 676 3,6            | 25 905 11,9                     | 319 649 -2,6           |
|                                                                                | 2017  | 94 335 13,0            | 64 771 13,7         | 62 007 -11,3         | 56 872 16,7         | 45 508 31,2           | 27 804 7,3                      | 351 297 9,9            |
|                                                                                | 2018  | 108 954 15,5           | 76 488 18,1         | 79 822 28,7          | 54 335 -4,5         | 42 671 -6,2           | 27 528 -1,0                     | 389 798 11,0           |
| Hoitovuorokausia laitokseen sijoitettuna ollut lasta kohden                    | 2014  | 237                    | 157                 | 170                  | 198                 | 161                   | 119                             | 187                    |
|                                                                                | 2015  | 236                    | 148                 | 180                  | 211                 | 153                   | 153                             | 190                    |
|                                                                                | 2016  | 233                    | 128                 | 191                  | 206                 | 162                   | 145                             | 185                    |
|                                                                                | 2017  | 226                    | 136                 | 156                  | 218                 | 191                   | 162                             | 185                    |
|                                                                                | 2018  | 240                    | 134                 | 178                  | 196                 | 166                   | 179                             | 186                    |

<sup>1</sup> Kuntaliitos 1.1.2013 (Haukipudas, Kiiminki, Oulu, Oulunsalo ja Yli-Ii).

## 4B/2 Sijoitetut lapset vuosina 2014–2018: Luvanvaraiseen ja toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon sijoitetut

|                                                                                                           | Vuosi | HELSINKI<br>Muutos (%) | ESPOO<br>Muutos (%) | VANTAA<br>Muutos (%) | TURKU<br>Muutos (%) | TAMPERE<br>Muutos (%) | OULU <sup>1</sup><br>Muutos (%) | KUUSIKKO<br>Muutos (%) |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|------------------------|---------------------|----------------------|---------------------|-----------------------|---------------------------------|------------------------|
| <b>Luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitetut lapset</b>                                                      |       |                        |                     |                      |                     |                       |                                 |                        |
| Luvanvaraiseen perhehoitoon vuoden aikana sijoitetut lapset                                               | 2014  | 75 -1,3                | 82 1,2              | 47 -24,2             | 36 16,1             | 22 -21,4              | 10 -9,1                         | 272 -5,9               |
|                                                                                                           | 2015  | 86 14,7                | 95 15,9             | 45 -4,3              | 37 2,8              | 24 9,1                | 3 -70,0                         | 290 6,6                |
|                                                                                                           | 2016  | 110 27,9               | 94 -1,1             | 37 -17,8             | 34 -8,1             | 28 16,7               | 5 66,7                          | 308 6,2                |
|                                                                                                           | 2017  | 118 7,3                | 74 -21,3            | 37 0,0               | 36 5,9              | 23 -17,9              | 5 0,0                           | 293 -4,9               |
|                                                                                                           | 2018  | 111 -5,9               | 63 -14,9            | 41 10,8              | 35 -2,8             | 21 -8,7               | 7 40,0                          | 278 -5,1               |
| Luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitetut lapset 31.12.                                                      | 2014  | 69 -4,2                | 67 3,1              | 39 -2,5              | 33 13,8             | 19 -24,0              | 8 -27,3                         | 235 -2,9               |
|                                                                                                           | 2015  | 79 14,5                | 84 25,4             | 0 -100,0             | 39 18,2             | 23 21,1               | 2 -75,0                         | 227 -3,4               |
|                                                                                                           | 2016  | 98 24,1                | 69 -17,9            | 0 0,0                | 32 -17,9            | 18 -21,7              | 5 150,0                         | 222 -2,2               |
|                                                                                                           | 2017  | 105 7,1                | 56 -18,8            | 0 0,0                | 34 6,3              | 19 5,6                | 4 -20,0                         | 218 -1,8               |
|                                                                                                           | 2018  | 108 2,9                | 46 -17,9            | 0 0,0                | 25 -26,5            | 16 -15,8              | 7 75,0                          | 202 -7,3               |
| Luvanvaraisen perhehoidon hoitovuorokaudet                                                                | 2014  | 28 415 4,1             | 25 299 -0,3         | 14 116 -33,6         | 11 683 13,5         | 7 556 -25,0           | 2 750 -23,6                     | 89 819 -8,3            |
|                                                                                                           | 2015  | 30 899 8,7             | 28 728 13,6         | 12 447 -11,8         | 13 058 11,8         | 7 572 0,2             | 985 -64,2                       | 93 689 4,3             |
|                                                                                                           | 2016  | 35 213 14,0            | 28 935 0,7          | 10 262 -17,6         | 12 257 -6,1         | 7 415 -2,1            | 1 335 35,5                      | 95 417 1,8             |
|                                                                                                           | 2017  | 40 477 14,9            | 22 889 -20,9        | 9 630 -6,2           | 12 261 0,0          | 7 000 -5,6            | 1 614 20,9                      | 93 871 -1,6            |
|                                                                                                           | 2018  | 39 388 -2,7            | 18 829 -17,7        | 10 944 13,6          | 10 068 -17,9        | 6 540 -6,6            | 1 999 23,9                      | 87 768 -6,5            |
| Hoitovuorokausia luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitettuna ollut lasta kohden                              | 2014  | 379                    | 309                 | 300                  | 325                 | 343                   | 275                             | 330                    |
|                                                                                                           | 2015  | 359                    | 302                 | 277                  | 353                 | 316                   | 328                             | 323                    |
|                                                                                                           | 2016  | 320                    | 308                 | 277                  | 361                 | 265                   | 267                             | 310                    |
|                                                                                                           | 2017  | 343                    | 309                 | 260                  | 341                 | 304                   | 323                             | 320                    |
|                                                                                                           | 2018  | 355                    | 299                 | 267                  | 288                 | 311                   | 286                             | 316                    |
| <b>Toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon sijoitetut lapset</b>                                          |       |                        |                     |                      |                     |                       |                                 |                        |
| Sijaisperheisiin sijoitetut vuoden aikana                                                                 | 2014  | 921 -26,7              | 221 -13,0           | 394 29,6             | 192 -5,9            | 342 -2,8              | 484 15,5                        | 2 554 -8,5             |
|                                                                                                           | 2015  | 974 5,8                | 290 31,2            | 410 4,1              | 215 12,0            | 353 3,2               | 356 -26,4                       | 2 598 1,7              |
|                                                                                                           | 2016  | 978 0,4                | 283 -2,4            | 427 4,1              | 244 13,5            | 389 10,2              | 457 28,4                        | 2 778 6,9              |
|                                                                                                           | 2017  | 949 -3,0               | 317 12,0            | 465 8,9              | 267 9,4             | 369 -5,1              | 536 17,3                        | 2 903 4,5              |
|                                                                                                           | 2018  | 955 0,6                | 318 0,3             | 431 -7,3             | 284 6,4             | 381 3,3               | 501 -6,5                        | 2 870 -1,1             |
| Päivystys- ja vastaanottoperheissä olleet                                                                 | 2014  | 222 -54,4              | 73 17,7             | 164 57,7             | .. 0,0              | 89 9,9                | 109 28,2                        | 657 -21,6              |
|                                                                                                           | 2015  | 241 8,6                | 88 20,5             | 158 -3,7             | 21 0,0              | 93 4,5                | 116 6,4                         | 717 9,1                |
|                                                                                                           | 2016  | 264 9,5                | 86 -2,3             | 171 8,2              | 33 57,1             | 114 22,6              | 121 4,3                         | 789 10,0               |
|                                                                                                           | 2017  | 259 -1,9               | 123 43,0            | 192 12,3             | 56 69,7             | 88 -22,8              | 110 -9,1                        | 828 4,9                |
|                                                                                                           | 2018  | 257 -0,8               | 118 -4,1            | 173 -9,9             | 52 -7,1             | 96 9,1                | 173 57,3                        | 869 5,0                |
| Pitkäaikaisessa sijaisperhehoidossa olleet                                                                | 2014  | 767 -0,4               | 148 -22,9           | 230 15,0             | .. ..               | 253 -6,6              | 375 12,3                        | 1 773 -9,2             |
|                                                                                                           | 2015  | 783 2,1                | 202 36,5            | 252 9,6              | 194 ..              | 260 2,8               | 240 -36,0                       | 1 931 8,9              |
|                                                                                                           | 2016  | 777 -0,8               | 197 -2,5            | 256 1,6              | 211 8,8             | 275 5,8               | 366 52,5                        | 2 082 7,8              |
|                                                                                                           | 2017  | 757 -2,6               | 194 -1,5            | 273 6,6              | 210 -0,5            | 281 2,2               | 368 0,5                         | 2 083 0,0              |
|                                                                                                           | 2018  | 761 0,5                | 200 3,1             | 258 -5,5             | 232 10,5            | 285 1,4               | 399 8,4                         | 2 135 2,5              |
| Sijaisperhehoidon hoitovuorokaudet                                                                        | 2014  | 300 209 -1,1           | 68 487 3,7          | 82 934 16,7          | 59 315 4,0          | 95 131 -6,2           | 122 252 4,2                     | 728 328 1,7            |
|                                                                                                           | 2015  | 300 415 0,1            | 70 532 3,0          | 87 430 5,4           | 61 862 4,3          | 96 024 0,9            | 124 606 1,9                     | 740 869 1,7            |
|                                                                                                           | 2016  | 301 462 0,3            | 67 270 -4,6         | 91 191 4,3           | 66 868 8,1          | 101 230 5,4           | 126 606 1,6                     | 754 627 1,9            |
|                                                                                                           | 2017  | 298 161 -1,1           | 70 909 5,4          | 97 165 6,6           | 71 502 6,9          | 104 758 3,5           | 131 985 4,2                     | 774 480 2,6            |
|                                                                                                           | 2018  | 297 823 -0,1           | 71 889 1,4          | 96 085 -1,1          | 75 065 5,0          | 106 156 1,3           | 132 295 0,2                     | 779 313 0,6            |
| Hoitovuorokausia sijaisperhehoitoon sijoitettuna ollut lasta kohden (toimeksiantoon perustuva perhehoito) | 2014  | 326                    | 310                 | 210                  | 309                 | 278                   | 253                             | 285                    |
|                                                                                                           | 2015  | 308                    | 243                 | 213                  | 288                 | 272                   | 350                             | 285                    |
|                                                                                                           | 2016  | 308                    | 238                 | 214                  | 274                 | 260                   | 277                             | 272                    |
|                                                                                                           | 2017  | 314                    | 224                 | 209                  | 268                 | 284                   | 246                             | 267                    |
|                                                                                                           | 2018  | 312                    | 226                 | 223                  | 264                 | 279                   | 264                             | 272                    |
| Vastaanotto- ja päivystysperheisiin sijoitettujen hoitovuorokaudet                                        | 2014  | 19 197 -29,5           | 4 452 -12,6         | 9 040 5,1            | 643 -10,1           | 10 628 6,0            | 8 588 -0,5                      | 52 548 -12,8           |
|                                                                                                           | 2015  | 19 805 3,2             | 6 746 51,5          | 10 721 18,6          | 1 399 117,6         | 9 361 -11,9           | 8 435 -1,8                      | 56 467 7,5             |
|                                                                                                           | 2016  | 22 020 11,2            | 5 186 -23,1         | 11 702 9,2           | 2 840 103,0         | 12 257 30,9           | 11 940 41,6                     | 65 945 16,8            |
|                                                                                                           | 2017  | 22 794 3,5             | 8 292 59,9          | 15 224 30,1          | 4 425 55,8          | 12 885 5,1            | 18 177 52,2                     | 81 797 24,0            |
|                                                                                                           | 2018  | 20 680 -9,3            | 7 214 -13,0         | 11 374 -25,3         | 3 771 -14,8         | 10 706 -16,9          | 14 381 -20,9                    | 68 126 -16,7           |
| Pitkäaikaisen perhehoidon hoitovuorokaudet                                                                | 2014  | 281 012 1,7            | 64 035 5,1          | 73 894 18,3          | 58 672 4,2          | 84 503 -7,6           | 113 664 4,6                     | 675 780 3,0            |
|                                                                                                           | 2015  | 280 610 -0,1           | 63 786 -0,4         | 76 709 3,8           | 60 463 3,1          | 86 663 2,6            | 116 171 2,2                     | 684 402 1,3            |
|                                                                                                           | 2016  | 279 442 -0,4           | 62 084 -2,7         | 79 489 3,6           | 64 028 5,9          | 88 973 2,7            | 114 666 -1,3                    | 688 682 0,6            |
|                                                                                                           | 2017  | 275 367 -1,5           | 62 617 0,9          | 81 941 3,1           | 67 077 4,8          | 91 873 3,3            | 113 808 -0,7                    | 692 683 0,6            |
|                                                                                                           | 2018  | 277 143 0,6            | 64 675 3,3          | 84 711 3,4           | 71 294 6,3          | 95 450 3,9            | 117 914 3,6                     | 711 187 2,7            |
| Hoitovuorokausia vastaanotto- ja päivystysperheisiin sijoitettuna ollut lasta kohden                      | 2014  | 86                     | 61                  | 55                   | ..                  | 119                   | 79                              | 80                     |
|                                                                                                           | 2015  | 82                     | 77                  | 68                   | 67                  | 101                   | 73                              | 79                     |
|                                                                                                           | 2016  | 83                     | 60                  | 68                   | 86                  | 108                   | 99                              | 84                     |
|                                                                                                           | 2017  | 88                     | 67                  | 79                   | 79                  | 146                   | 165                             | 99                     |
|                                                                                                           | 2018  | 80                     | 61                  | 66                   | 73                  | 112                   | 83                              | 78                     |
| Hoitovuorokausia pitkäaikaiseen sijaisperhehoitoon sijoitettuna ollut lasta kohden                        | 2014  | 366                    | 433                 | 321                  | 0                   | 334                   | 303                             | 381                    |
|                                                                                                           | 2015  | 358                    | 316                 | 304                  | 312                 | 333                   | 484                             | 354                    |
|                                                                                                           | 2016  | 360                    | 315                 | 311                  | 303                 | 324                   | 313                             | 331                    |
|                                                                                                           | 2017  | 364                    | 323                 | 300                  | 319                 | 327                   | 309                             | 333                    |
|                                                                                                           | 2018  | 364                    | 323                 | 328                  | 307                 | 335                   | 296                             | 333                    |

<sup>1</sup> Kuntaliitos 1.1.2013 (Haukipudas, Kiiminki, Oulu, Oulunsalo ja Yli-Ii).

#### 4C Kokovuotiset hoitopaikat vuosina 2014–2018

|                                                                                | Vuosi | HELSINKI<br>Muutos (%) | ESPOO<br>Muutos (%) | VANTAA<br>Muutos (%) | TURKU<br>Muutos (%) | TAMPERE<br>Muutos (%) | OULU <sup>1</sup><br>Muutos (%) | KUUSIKKO<br>Muutos (%) |
|--------------------------------------------------------------------------------|-------|------------------------|---------------------|----------------------|---------------------|-----------------------|---------------------------------|------------------------|
| <b>Lasten (0 - 17-vuotiaat) sijoitusten kokovuotisten hoitopaikkojen määrä</b> |       |                        |                     |                      |                     |                       |                                 |                        |
| Pitkäaikaisen toimeksiantoon perustuvan perhehoidon kokovuotiset hoitopaikat   | 2014  | 770 1,7                | 175 5,1             | 202 18,3             | 161 4,2             | 232 -7,6              | 311 4,6                         | 1 851 3,0              |
|                                                                                | 2015  | 769 -0,1               | 175 -0,4            | 210 3,8              | 166 3,1             | 237 2,6               | 318 2,2                         | 1 875 1,3              |
|                                                                                | 2016  | 766 -0,4               | 170 -2,7            | 218 3,6              | 175 5,9             | 244 2,7               | 314 -1,3                        | 1 887 0,6              |
|                                                                                | 2017  | 754 -1,5               | 172 0,9             | 224 3,1              | 184 4,8             | 252 3,3               | 312 -0,7                        | 1 898 0,6              |
|                                                                                | 2018  | 759 0,6                | 177 3,3             | 232 3,4              | 195 6,3             | 262 3,9               | 323 3,6                         | 1 948 2,7              |
| Luvanvaraisen perhehoidon hoitopaikat                                          | 2014  | 78 4,1                 | 69 -0,3             | 39 -33,6             | 32 13,5             | 21 -25,0              | 8 -23,6                         | 246 -8,3               |
|                                                                                | 2015  | 85 8,7                 | 79 13,6             | 34 -11,8             | 36 11,8             | 21 0,2                | 3 -64,2                         | 257 4,3                |
|                                                                                | 2016  | 96 14,0                | 79 0,7              | 28 -17,6             | 34 -6,1             | 20 -2,1               | 4 35,5                          | 261 1,8                |
|                                                                                | 2017  | 111 14,9               | 63 -20,9            | 26 -6,2              | 34 0,0              | 19 -5,6               | 4 20,9                          | 257 -1,6               |
|                                                                                | 2018  | 108 -2,7               | 52 -17,7            | 30 13,6              | 28 -17,9            | 18 -6,6               | 5 23,9                          | 240 -6,5               |
| Kunnallisen laitoshoidon kokovuotiset hoitopaikat                              | 2014  | 290 -17,3              | 61 -1,9             | 61 -13,6             | 106 -2,6            | 55 11,1               | 22 -13,3                        | 595 -10,8              |
|                                                                                | 2015  | 303 4,7                | 57 -6,1             | 60 -2,4              | 100 -4,9            | 48 -14,1              | 16 -27,1                        | 584 -1,8               |
|                                                                                | 2016  | 296 -2,3               | 56 -2,3             | 66 10,2              | 93 -7,0             | 46 -2,8               | 13 -19,0                        | 571 -2,3               |
|                                                                                | 2017  | 276 -6,8               | 60 7,9              | 65 -1,8              | 85 -9,4             | 48 3,3                | 13 -2,3                         | 546 -4,3               |
|                                                                                | 2018  | 269 -2,5               | 58 -3,4             | 73 12,2              | 90 5,8              | 42 -12,5              | 11 -11,5                        | 542 -0,7               |
| Ostopalvelulaitosten kokovuotiset hoitopaikat                                  | 2014  | 297 -19,9              | 180 -14,5           | 195 -5,6             | 165 7,8             | 96 -20,6              | 47 -14,3                        | 980 -12,2              |
|                                                                                | 2015  | 240 -19,2              | 165 -8,1            | 195 0,4              | 144 -12,7           | 92 -4,9               | 63 34,1                         | 899 -8,2               |
|                                                                                | 2016  | 229 -4,7               | 156 -5,5            | 191 -2,0             | 134 -7,1            | 95 3,6                | 71 11,9                         | 876 -2,6               |
|                                                                                | 2017  | 258 13,0               | 177 13,7            | 170 -11,3            | 156 16,7            | 125 31,2              | 76 7,3                          | 962 9,9                |
|                                                                                | 2018  | 299 15,5               | 210 18,1            | 219 28,7             | 149 -4,5            | 117 -6,2              | 75 -1,0                         | 1 068 11,0             |
| Kokovuotiset hoitopaikat yhteensä                                              | 2014  | 1 434 -7,6             | 485 -4,6            | 497 -1,8             | 463 4,4             | 404 -10,1             | 388 0,0                         | 3 672 -4,6             |
|                                                                                | 2015  | 1 397 -2,6             | 476 -1,9            | 500 0,5              | 446 -3,8            | 397 -1,6              | 400 3,1                         | 3 615 -1,5             |
|                                                                                | 2016  | 1 387 -0,7             | 461 -3,0            | 503 0,8              | 436 -2,2            | 405 2,0               | 402 0,3                         | 3 595 -0,6             |
|                                                                                | 2017  | 1 400 0,9              | 472 2,3             | 485 -3,5             | 458 5,0             | 443 9,4               | 405 0,8                         | 3 663 1,9              |
|                                                                                | 2018  | 1 435 2,5              | 496 5,2             | 553 14,0             | 461 0,8             | 438 -1,2              | 415 2,5                         | 3 799 3,7              |
| Kokovuotisia hoitopaikkoja/ 1000 0–17-vuotiaasta lasta                         | 2014  | 14,1                   | 8,0                 | 11,0                 | 16,3                | 11,1                  | 8,7                             | 11,6                   |
|                                                                                | 2015  | 13,5                   | 7,7                 | 10,9                 | 15,5                | 10,9                  | 8,9                             | 11,3                   |
|                                                                                | 2016  | 13,2                   | 7,3                 | 10,8                 | 15,1                | 11,0                  | 8,9                             | 11,0                   |
|                                                                                | 2017  | 13,0                   | 7,4                 | 10,4                 | 15,8                | 11,8                  | 9,0                             | 11,1                   |
|                                                                                | 2018  | 13,2                   | 7,7                 | 11,7                 | 15,9                | 11,6                  | 9,3                             | 11,5                   |

<sup>1</sup> Kuntaliitos 1.1.2013 (Haukipudas, Kiiminki, Oulu, Oulunsalo ja Yli-Ii).

## 4D/1 Lastensuojelun kustannukset vuosina 2014–2018: Kokonaiskustannukset sekä avo- huollon ja jälkihuollon kustannukset

Vuosien 2014–2017 kustannukset on deflatoitu vuoden 2018 rahan arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle. Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 13.2.2018.

|                                                                                                                           | Vuosi | HELSINKI    | Muutos (%) | ESPOO      | Muutos (%) | VANTAA     | Muutos (%) | TURKU      | Muutos (%) | TAMPERE    | Muutos (%) | OULU <sup>1</sup> | Muutos (%) | KUUSIKKO    | Muutos (%) |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|-------------------|------------|-------------|------------|
| <b>Lastensuojelun kokonaiskustannukset</b>                                                                                |       |             |            |            |            |            |            |            |            |            |            |                   |            |             |            |
| Kustannukset yhteensä<br>(sisältää sijaishuollon aikaisen<br>sosiaalityön kustannukset)                                   | 2014  | 125 796 139 | -1,7       | 47 830 167 | 0,0        | 48 003 965 | 0,3        | 43 931 524 | 4,9        | 38 785 819 | -0,2       | 26 285 242        | -2,9       | 330 632 855 | -0,3       |
|                                                                                                                           | 2015  | 122 642 021 | -2,5       | 46 216 648 | -3,4       | 49 638 885 | 3,4        | 44 442 429 | 1,2        | 40 071 343 | 3,3        | 28 089 192        | 6,9        | 331 100 518 | 0,1        |
|                                                                                                                           | 2016  | 119 304 322 | -2,7       | 48 701 386 | 5,4        | 51 164 703 | 3,1        | 45 017 463 | 1,3        | 39 724 652 | -0,9       | 29 355 711        | 4,5        | 333 268 237 | 0,7        |
|                                                                                                                           | 2017  | 126 082 055 | 5,7        | 48 574 366 | -0,3       | 52 784 734 | 3,2        | 47 766 424 | 6,1        | 43 459 263 | 9,4        | 30 052 378        | 2,4        | 348 719 219 | 4,6        |
|                                                                                                                           | 2018  | 130 362 081 | 3,4        | 53 461 458 | 10,1       | 56 393 747 | 6,8        | 48 979 752 | 2,5        | 47 969 440 | 10,4       | 31 874 351        | 6,1        | 369 040 828 | 5,8        |
| Kustannukset yhteensä<br>(sis. sosiaalityön kustannukset,<br>deflatoituna vuoden 2018 arvoon)                             | 2014  | 127 141 552 | -2,2       | 48 341 720 | -2,3       | 48 517 376 | -1,9       | 44 401 379 | 2,5        | 39 200 641 | -2,4       | 26 566 367        | -5,1       | 334 169 035 | -1,9       |
|                                                                                                                           | 2015  | 123 212 449 | -3,1       | 46 431 609 | -4,0       | 49 869 764 | 2,8        | 44 649 138 | 0,6        | 40 257 721 | 2,7        | 28 219 839        | 6,2        | 332 640 521 | -0,5       |
|                                                                                                                           | 2016  | 120 018 719 | -2,6       | 48 993 011 | 5,5        | 51 471 078 | 3,2        | 45 287 029 | 1,4        | 39 962 524 | -0,7       | 29 531 493        | 4,6        | 335 263 855 | 0,8        |
|                                                                                                                           | 2017  | 128 029 595 | 6,7        | 49 324 675 | 0,7        | 53 600 079 | 4,1        | 48 504 253 | 7,1        | 44 130 561 | 10,4       | 30 516 585        | 3,3        | 354 105 749 | 5,6        |
|                                                                                                                           | 2018  | 130 362 081 | 1,8        | 53 461 458 | 8,4        | 56 393 747 | 5,2        | 48 979 752 | 1,0        | 47 969 440 | 8,7        | 31 874 351        | 4,4        | 369 040 828 | 4,2        |
| Euroa/0–20-vuotias asukas                                                                                                 | 2014  | 1 030       | -2,5       | 685        | -1,5       | 908        | -0,2       | 1 228      | 4,3        | 855        | -0,4       | 493               | -3,3       | 870         | -1,0       |
|                                                                                                                           | 2015  | 995         | -3,4       | 646        | -4,2       | 932        | 2,6        | 1 235      | 0,5        | 882        | 3,1        | 527               | 6,7        | 865         | -0,6       |
|                                                                                                                           | 2016  | 959         | -3,6       | 671        | 3,9        | 948        | 1,8        | 1 245      | 0,8        | 867        | -1,6       | 551               | 4,6        | 863         | -0,2       |
|                                                                                                                           | 2017  | 998         | 4,1        | 662        | -1,4       | 969        | 2,2        | 1 314      | 5,5        | 937        | 8,1        | 566               | 2,9        | 894         | 3,6        |
|                                                                                                                           | 2018  | 1 024       | 2,7        | 720        | 8,8        | 1 023      | 5,5        | 1 346      | 2,4        | 1 022      | 9,1        | 602               | 6,3        | 939         | 5,1        |
| Euroa/0–20-vuotias asukas<br>(deflatoituna vuoden 2018 arvoon)                                                            | 2014  | 1 041       | -3,0       | 682        | -5,3       | 918        | -2,5       | 1 241      | 1,9        | 865        | -2,7       | 499               | -5,5       | 879         | -2,6       |
|                                                                                                                           | 2015  | 999         | -4,0       | 649        | -4,8       | 936        | 1,9        | 1 241      | -0,1       | 886        | 2,4        | 529               | 6,1        | 869         | -1,2       |
|                                                                                                                           | 2016  | 965         | -3,5       | 675        | 4,0        | 954        | 1,9        | 1 252      | 0,9        | 872        | -1,5       | 554               | 4,7        | 868         | -0,1       |
|                                                                                                                           | 2017  | 1 013       | 5,0        | 672        | -0,4       | 984        | 3,2        | 1 334      | 6,5        | 952        | 9,1        | 575               | 3,8        | 908         | 4,6        |
|                                                                                                                           | 2018  | 1 024       | 1,1        | 720        | 7,2        | 1 023      | 3,9        | 1 346      | 0,9        | 1 022      | 7,4        | 602               | 4,7        | 939         | 3,5        |
| Euroa/0–20-vuotias lastensuojelun<br>asiakas <sup>2</sup>                                                                 | 2014  | 11 136      | -2,6       | 10 006     | 1,6        | 9 676      | 2,4        | 13 982     | 5,0        | 9 288      | -1,7       | 6 420             | -4,9       | 10 189      | -0,5       |
|                                                                                                                           | 2015  | 13 440      | 20,7       | 12 217     | 22,1       | 11 472     | 18,6       | 17 899     | 28,0       | 12 055     | 29,8       | 7 884             | 22,8       | 12 445      | 22,1       |
|                                                                                                                           | 2016  | 15 808      | 17,6       | 15 490     | 26,8       | 13 245     | 15,5       | 20 500     | 14,5       | 18 081     | 50,0       | 11 304            | 43,4       | 15 469      | 24,3       |
|                                                                                                                           | 2017  | 17 068      | 8,0        | 15 639     | 1,0        | 13 510     | 2,0        | 22 073     | 7,7        | 19 972     | 10,5       | 11 808            | 4,5        | 16 383      | 5,9        |
|                                                                                                                           | 2018  | 18 852      | 10,5       | 16 817     | 7,5        | 13 472     | -0,3       | 23 125     | 4,8        | 21 725     | 8,8        | 11 684            | -1,1       | 17 298      | 5,6        |
| Euroa/0–20-vuotias lastensuojelun<br>asiakas<br>(deflatoituna vuoden 2018 arvoon) <sup>2</sup>                            | 2014  | 11 255      | -3,1       | 10 113     | -0,7       | 9 780      | 0,1        | 14 132     | 2,6        | 9 387      | -4,0       | 6 489             | -7,1       | 10 298      | -2,1       |
|                                                                                                                           | 2015  | 13 503      | 20,0       | 12 274     | 21,4       | 11 525     | 17,8       | 17 982     | 27,2       | 12 111     | 29,0       | 7 920             | 22,1       | 12 503      | 21,4       |
|                                                                                                                           | 2016  | 15 903      | 17,8       | 15 583     | 27,0       | 13 324     | 15,6       | 20 623     | 14,7       | 18 190     | 50,2       | 11 371            | 43,6       | 15 562      | 24,5       |
|                                                                                                                           | 2017  | 17 332      | 9,0        | 15 880     | 1,9        | 13 719     | 3,0        | 22 414     | 8,7        | 20 281     | 11,5       | 11 991            | 5,4        | 16 636      | 6,9        |
|                                                                                                                           | 2018  | 18 852      | 8,8        | 16 817     | 5,9        | 13 472     | -1,8       | 23 125     | 3,2        | 21 725     | 7,1        | 11 684            | -2,6       | 17 298      | 4,0        |
| <b>Avohuollon kokonaiskustannukset<sup>3</sup></b>                                                                        |       |             |            |            |            |            |            |            |            |            |            |                   |            |             |            |
| Kustannukset yhteensä<br>(sis. jälkihuollon kustannukset)                                                                 | 2014  | 25 165 853  | -6,9       | 9 992 805  | 5,1        | 9 242 908  | -10,5      | 6 400 997  | 12,5       | 11 566 911 | 21,5       | 5 574 521         | -23,7      | 67 943 996  | -2,1       |
|                                                                                                                           | 2015  | 23 429 112  | -6,9       | 10 351 664 | 3,6        | 9 355 399  | 1,2        | 7 420 497  | 15,9       | 10 696 939 | -7,5       | 6 307 993         | 13,2       | 67 561 604  | -0,6       |
|                                                                                                                           | 2016  | 23 345 802  | -0,4       | 11 896 478 | 14,9       | 10 360 017 | 10,7       | 7 327 210  | -1,3       | 10 358 000 | -3,2       | 7 516 847         | 19,2       | 70 804 354  | 4,8        |
|                                                                                                                           | 2017  | 24 210 735  | 3,7        | 10 789 366 | -9,3       | 10 777 646 | 4,0        | 8 239 492  | 12,5       | 11 094 000 | 7,1        | 8 551 882         | 13,8       | 73 663 122  | 4,0        |
|                                                                                                                           | 2018  | 23 768 441  | -1,8       | 11 740 834 | 8,8        | 11 493 211 | 6,6        | 8 702 270  | 5,6        | 11 737 000 | 5,8        | 9 143 622         | 6,9        | 76 585 378  | 4,0        |
| Kustannukset yhteensä<br>(sis. jälkihuollon kustannukset,<br>deflatoituna vuoden 2018 arvoon)                             | 2014  | 25 435 007  | -7,4       | 10 099 680 | 2,7        | 9 341 763  | -12,5      | 6 469 457  | 10,0       | 11 690 621 | 18,8       | 5 634 142         | -25,5      | 68 670 669  | -3,6       |
|                                                                                                                           | 2015  | 23 538 085  | -7,5       | 10 399 811 | 3,0        | 9 398 912  | 0,6        | 7 455 011  | 15,2       | 10 746 692 | -8,1       | 6 337 333         | 12,5       | 67 875 844  | -1,2       |
|                                                                                                                           | 2016  | 23 485 597  | -0,2       | 11 967 714 | 15,1       | 10 422 053 | 10,9       | 7 371 086  | -1,1       | 10 420 024 | -3,0       | 7 561 858         | 19,3       | 71 228 332  | 4,9        |
|                                                                                                                           | 2017  | 24 584 709  | 4,7        | 10 956 025 | -8,5       | 10 944 125 | 5,0        | 8 366 765  | 13,5       | 11 265 365 | 8,1        | 8 683 979         | 14,8       | 74 800 967  | 5,0        |
|                                                                                                                           | 2018  | 23 768 441  | -3,3       | 11 740 834 | 7,2        | 11 493 211 | 5,0        | 8 702 270  | 4,0        | 11 737 000 | 4,2        | 9 143 622         | 5,3        | 76 585 378  | 2,4        |
| Euroa/avohuollon 0–17-vuotias ja<br>jälkihuollon 18–20-vuotias asiakas <sup>3</sup>                                       | 2014  | 2 571       | -7,7       | 2 191      | 0,9        | 1 886      | -8,2       | 2 446      | 15,0       | 3 047      | 16,5       | 1 405             | -25,7      | 2 293       | -3,2       |
|                                                                                                                           | 2015  | 3 036       | 18,1       | 3 042      | 38,8       | 2 198      | 16,6       | 3 703      | 51,4       | 3 320      | 9,0        | 2 451             | 74,5       | 2 915       | 27,1       |
|                                                                                                                           | 2016  | 3 723       | 22,6       | 4 367      | 43,6       | 2 722      | 23,9       | 4 168      | 12,6       | 5 466      | 64,6       | 3 470             | 41,6       | 3 803       | 30,5       |
|                                                                                                                           | 2017  | 3 998       | 7,4        | 3 873      | -11,3      | 2 817      | 3,5        | 4 468      | 7,2        | 5 657      | 3,5        | 3 826             | 10,3       | 3 938       | 3,5        |
|                                                                                                                           | 2018  | 4 259       | 6,5        | 4 130      | 6,6        | 2 807      | -0,4       | 4 875      | 9,1        | 6 129      | 8,3        | 3 789             | -1,0       | 4 110       | 4,4        |
| Euroa/ avohuollon 0–17-vuotias ja<br>jälkihuollon 18–20-vuotias asiakas<br>(deflatoituna vuoden 2018 arvoon) <sup>2</sup> | 2014  | 2 599       | -8,2       | 2 215      | -1,4       | 1 906      | -10,3      | 2 472      | 12,4       | 3 080      | 13,8       | 1 420             | -27,3      | 2 317       | -4,7       |
|                                                                                                                           | 2015  | 3 050       | 17,4       | 3 056      | 38,0       | 2 208      | 15,9       | 3 720      | 50,5       | 3 335      | 8,3        | 2 462             | 73,4       | 2 929       | 26,4       |
|                                                                                                                           | 2016  | 3 746       | 22,8       | 4 393      | 43,8       | 2 738      | 24,0       | 4 193      | 12,7       | 5 499      | 64,9       | 3 491             | 41,8       | 3 826       | 30,6       |
|                                                                                                                           | 2017  | 4 060       | 8,4        | 3 933      | -10,5      | 2 860      | 4,5        | 4 537      | 8,2        | 5 745      | 4,5        | 3 885             | 11,3       | 3 999       | 4,5        |
|                                                                                                                           | 2018  | 4 259       | 4,9        | 4 130      | 5,0        | 2 807      | -1,9       | 4 875      | 7,4        | 6 129      | 6,7        | 3 789             | -2,5       | 4 110       | 2,8        |
| <b>Jälkihuollon kokonaiskustannukset</b>                                                                                  |       |             |            |            |            |            |            |            |            |            |            |                   |            |             |            |
| Kustannukset yhteensä                                                                                                     | 2014  | 2 939 817   | .          | 2 014 744  | .          | 1 158 112  | .          | 813 632    | .          | 3 063 034  | .          | 792 961           | .          | 10 782 300  | .          |
|                                                                                                                           | 2015  | 3 249 772   | 10,5       | 1 500 452  | -25,5      | 1 201 619  | 3,8        | 967 718    | 18,9       | 2 544 429  | -16,9      | 672 612           | -15,2      | 10 136 602  | -6,0       |
|                                                                                                                           | 2016  | 3 590 285   | 10,5       | 1 732 598  | 15,5       | 1 178 214  | -1,9       | 968 595    | 0,1        | 3 037 000  | 19,4       | 612 577           | -8,9       | 11 119 269  | 9,7        |
|                                                                                                                           | 2017  | 2 811 483   | -21,7      | 1 576 124  | -9,0       | 954 472    | -19,0      | 983 088    | 1,5        | 2 730 000  | -10,1      | 707 188           | 15,4       | 9 762 355   | -12,2      |
|                                                                                                                           | 2018  | 2 708 490   | -3,7       | 1 513 165  | -4,0       | 1 025 585  | 7,5        | 963 006    | -2,0       | 1 996 000  | -26,9      | 825 843           | 16,8       | 9 032 089   | -7,5       |
| Kustannukset yhteensä<br>(deflatoituna vuoden 2018 arvoon)                                                                | 2014  | 2 971 259   | .          | 2 036 292  | .          | 1 170 498  | .          | 822 334    | .          | 3 095 794  | .          | 801 442           | .          | 10 897 619  | .          |
|                                                                                                                           | 2015  | 3 264 887   | 9,9        | 1 507 431  | -26,0      | 1 207 208  | 3,1        | 972 219    | 18,2       | 2 556 264  | -17,4      | 675 740           | -15,7      | 10 245 015  | -6,0       |
|                                                                                                                           | 2016  | 3 611 784   | 10,6       | 1 742 973  | 15,6       | 1 185 269  | -1,8       | 974 395    | 0,2        | 3 055 186  | 19,5       | 616 246           | -8,8       | 11 170 987  | 9,0        |
|                                                                                                                           | 2017  | 2 854 911   | -21,0      | 1 600 470  | -8,2       | 969 216    | -18,2      | 998 273    | 2,5        | 2 772 169  | -9,3       | 718 111           | 16,5       | 9 820 812   | -12,1      |
|                                                                                                                           | 2018  | 2 708 490   | -5,1       | 1 513 165  | -5,5       | 1 025 585  | 5,8        | 963 006    | -3,5       | 1 996 000  | -28,0      | 825 843           | 15,0       | 9 171 604   | -6,6       |
| Euroa/ 18–20-vuotias jälkihuollon asiakas<br>(deflatoituna vuoden 2018 arvoon)                                            | 2014  | 2 806       | .          | 5 503      | .          | 4 960      | .          | 3 426      | .          | 13 344     | .          | 3 425             | .          | 4 596       | .          |
|                                                                                                                           | 2015  | 3 071       | 9,5        | 4 119      | -25,2      | 6 938      | 39,9       | 3 920      | 14,4       | 9 908      | -25,7      | 2 925             | -14,6      | 4 378       | -4,7       |
|                                                                                                                           | 2016  | 3 360       | 9,4        | 4 481      | 8,8        | 5 839      | -15,8      | 4 111      | 4,9        | 11 981     | 20,9       | 2 600             | -11,1      | 4 662       | 6,5        |
|                                                                                                                           | 2017  | 2 777       | -17,3      | 4 349      | -2,9       | 3 308      | -43,3      | 4 091      | -0,5       | 10 745     | -10,3      | 2 816             | 8,3        | 4 015       | -13,9      |
|                                                                                                                           | 2018  | 2 941       | 5,9        | 4 227      | -2,8       | 3 771      | 14,0       | 3 747      | -8,4       | 7 797      | -27,4      | 3 399             | 20,7       | 3 976       | -1,0       |

<sup>1</sup> Kuntaliitos 1.1.2013 (Haukipudas, Kiiminki, Oulu, Oulunsalo ja Yli-Ii).

<sup>2</sup> Lastensuojelun asiakkuuden määritelmä muuttui 1.4.2016, minkä seurauksena avohuollon ja samalla koko lastensuojelun asiakasmäärä väheni merkittävästi ja kustannukset asiakasta kohden nousivat. Vuoden 2015 osalta suhteutus on tehty uuden asiakkuusmääritelmän mukaiseen asiakasmäärään, mutta kustannuksissa on mukana myös muita kuin uuden määritelmän mukaisia kustannuksia.

<sup>3</sup> Espoon osalta avohuollon kustannukset ovat sosiaalityön palkkakustannusten osalta raportoitu vuoden 2017 osalta noin 1,1, miljoonaa euroa pienempänä. Näin ollen avohuollon kustannukset eivät ole täysin vertailukelpoiset vuoteen 2017.

## 4D/2 Lastensuojelun kustannukset vuosina 2014–2018: Sijoitusten kustannukset

Vuosien 2014–2017 kustannukset on deflatoitu vuoden 2018 rahan arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle. Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 13.2.2018.

|                                                                                                          |      | Vuosi       | HELSINKI | Muutos (%) | ESPOO | Muutos (%) | VANTAA <sup>2</sup> | Muutos (%) | TURKU | Muutos (%) | TAMPERE | Muutos (%) | OULU <sup>1</sup> | Muutos (%)  | KUUSIKKO | Muutos (%) |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|-------------|----------|------------|-------|------------|---------------------|------------|-------|------------|---------|------------|-------------------|-------------|----------|------------|
| Sijoitusten kokonaiskustannukset                                                                         |      |             |          |            |       |            |                     |            |       |            |         |            |                   |             |          |            |
| Sijoitusten kustannukset yhteensä (sis. sijoitusten aikaisen sosiaalityön kustannukset)                  | 2014 | 100 630 286 | -0,3     | 37 837 362 | -1,3  | 38 761 057 | 3,3                 | 37 530 526 | 3,7   | 27 218 908 | -7,2    | 20 710 720 | 4,8               | 262 688 859 | 0,2      |            |
|                                                                                                          | 2015 | 99 212 909  | -1,4     | 35 864 984 | -5,2  | 40 283 486 | 3,9                 | 37 021 931 | -1,4  | 29 374 404 | 7,9     | 21 781 199 | 5,2               | 263 538 914 | 0,3      |            |
|                                                                                                          | 2016 | 95 958 520  | -3,3     | 36 804 908 | 2,6   | 40 804 686 | 1,3                 | 37 690 253 | 1,8   | 29 366 652 | 0,0     | 21 838 864 | 0,3               | 262 463 883 | -0,4     |            |
|                                                                                                          | 2017 | 101 871 320 | 6,2      | 37 785 000 | 2,7   | 42 007 088 | 2,9                 | 39 526 931 | 4,9   | 32 365 263 | 10,2    | 21 500 496 | -1,5              | 275 056 098 | 4,8      |            |
|                                                                                                          | 2018 | 106 593 640 | 4,6      | 41 720 623 | 10,4  | 44 900 536 | 6,9                 | 40 277 482 | 1,9   | 36 232 440 | 11,9    | 22 730 729 | 5,7               | 292 455 450 | 6,3      |            |
| Sijoitusten kustannukset yhteensä (sis. sosiaalityön kustannukset, deflatoituna vuoden 2018 arvoon)      | 2014 | 101 706 546 | -0,9     | 38 242 040 | -1,8  | 39 175 613 | 2,8                 | 37 931 922 | 3,1   | 27 510 019 | -7,7    | 20 932 225 | 4,2               | 265 498 366 | -0,3     |            |
|                                                                                                          | 2015 | 99 674 364  | -2,0     | 36 031 798 | -5,8  | 40 470 851 | 3,3                 | 37 194 127 | -1,9  | 29 511 029 | 7,3     | 21 882 507 | 4,5               | 264 764 676 | -0,3     |            |
|                                                                                                          | 2016 | 96 533 122  | -3,2     | 37 025 297 | 2,8   | 41 049 025 | 1,4                 | 37 915 943 | 1,9   | 29 542 500 | 0,1     | 21 969 636 | 0,4               | 264 035 523 | -0,3     |            |
|                                                                                                          | 2017 | 103 444 886 | 7,2      | 38 368 650 | 3,6   | 42 655 955 | 3,9                 | 40 137 488 | 5,9   | 32 865 197 | 11,2    | 21 832 606 | -0,6              | 279 304 782 | 5,8      |            |
|                                                                                                          | 2018 | 106 593 640 | 3,0      | 41 720 623 | 8,7   | 44 900 536 | 5,3                 | 40 277 482 | 0,3   | 36 232 440 | 10,2    | 22 730 729 | 4,1               | 292 455 450 | 4,7      |            |
| Euroa / vuoden aikana sijoitettuna ollut lapsi                                                           | 2014 | 54 929      | 7,9      | 56 813     | 6,1   | 50 144     | 3,7                 | 60 631     | 2,7   | 45 441     | -8,7    | 32 822     | 1,3               | 51 306      | 3,5      |            |
|                                                                                                          | 2015 | 54 693      | -0,4     | 53 530     | -5,8  | 53 568     | 6,8                 | 58 579     | -3,4  | 51 534     | 13,4    | 35 131     | 7,0               | 52 103      | 1,6      |            |
|                                                                                                          | 2016 | 53 045      | -3,0     | 51 404     | -4,0  | 54 479     | 1,7                 | 60 016     | 2,5   | 50 720     | -1,6    | 35 978     | 2,4               | 51 585      | -1,0     |            |
|                                                                                                          | 2017 | 55 395      | 4,4      | 48 567     | -5,5  | 51 925     | -4,7                | 60 439     | 0,7   | 55 802     | 10,0    | 33 647     | -6,5              | 51 907      | 0,6      |            |
|                                                                                                          | 2018 | 58 600      | 5,8      | 53 903     | 11,0  | 52 886     | 1,9                 | 60 477     | 0,1   | 57 330     | 2,7     | 37 325     | 10,9              | 54 675      | 5,3      |            |
| Euroa / vuoden aikana sijoitettuna ollut lapsi (deflatoituna vuoden 2018 arvoon)                         | 2014 | 55 517      | 7,3      | 57 420     | 5,6   | 50 680     | 3,2                 | 61 279     | 2,1   | 45 927     | -9,2    | 33 173     | 0,7               | 51 855      | 2,9      |            |
|                                                                                                          | 2015 | 54 947      | -1,0     | 53 779     | -6,3  | 53 818     | 6,2                 | 58 851     | -4,0  | 51 774     | 12,7    | 35 294     | 6,4               | 52 346      | 0,9      |            |
|                                                                                                          | 2016 | 53 363      | -2,9     | 51 711     | -3,8  | 54 805     | 1,8                 | 60 376     | 2,6   | 51 023     | -1,4    | 36 194     | 2,5               | 51 894      | -0,9     |            |
|                                                                                                          | 2017 | 56 251      | 5,4      | 49 317     | -4,6  | 52 727     | -3,8                | 61 372     | 1,7   | 56 664     | 11,1    | 34 167     | -5,6              | 52 709      | 1,6      |            |
|                                                                                                          | 2018 | 58 600      | 4,2      | 53 903     | 9,3   | 52 886     | 0,3                 | 60 477     | -1,5  | 57 330     | 1,2     | 37 325     | 9,2               | 54 675      | 3,7      |            |
| Euroa/ 0-17-vuotias asukas                                                                               | 2014 | 990         | -1,9     | 620        | -3,2  | 856        | 2,2                 | 1 323      | 2,5   | 749        | -8,2    | 462        | 4,0               | 828         | -1,1     |            |
|                                                                                                          | 2015 | 958         | -3,2     | 580        | -6,5  | 879        | 2,7                 | 1 292      | -2,4  | 806        | 7,5     | 485        | 5,0               | 820         | -0,9     |            |
|                                                                                                          | 2016 | 912         | -4,9     | 585        | 1,0   | 877        | -0,3                | 1 308      | 1,3   | 794        | -1,4    | 484        | -0,2              | 806         | -1,7     |            |
|                                                                                                          | 2017 | 949         | 4,1      | 593        | 1,4   | 897        | 2,3                 | 1 362      | 4,1   | 864        | 8,8     | 480        | -0,8              | 836         | 3,7      |            |
|                                                                                                          | 2018 | 982         | 3,5      | 647        | 9,0   | 948        | 5,7                 | 1 387      | 1,8   | 956        | 10,7    | 511        | 6,5               | 881         | 5,5      |            |
| Euroa/ 0-17-vuotias asukas (deflatoituna vuoden 2018 arvoon)                                             | 2014 | 1 001       | -2,5     | 627        | -3,7  | 866        | 1,7                 | 1 337      | 2,0   | 757        | -8,7    | 467        | 3,4               | 837         | -1,7     |            |
|                                                                                                          | 2015 | 963         | -3,8     | 583        | -7,1  | 884        | 2,1                 | 1 298      | -3,0  | 809        | 6,9     | 488        | 4,3               | 824         | -1,5     |            |
|                                                                                                          | 2016 | 917         | -4,7     | 589        | 1,1   | 882        | -0,1                | 1 316      | 1,4   | 799        | -1,3    | 487        | -0,1              | 811         | -1,6     |            |
|                                                                                                          | 2017 | 964         | 5,1      | 603        | 2,3   | 911        | 3,2                 | 1 383      | 5,1   | 877        | 9,8     | 488        | 0,1               | 849         | 4,6      |            |
|                                                                                                          | 2018 | 982         | 1,9      | 647        | 7,3   | 948        | 4,1                 | 1 387      | 0,3   | 956        | 9,0     | 511        | 4,9               | 881         | 3,9      |            |
| Laitoshoito <sup>2</sup>                                                                                 |      |             |          |            |       |            |                     |            |       |            |         |            |                   |             |          |            |
| Laitoshoidon kustannukset yhteensä (ilman sosiaalityön kustannuksia)                                     | 2014 | 70 099 589  | -4,9     | 27 807 017 | -2,8  | 28 041 140 | -2,3                | 28 903 548 | 0,0   | 16 342 908 | -7,6    | 7 216 518  | -20,1             | 178 410 720 | -4,4     |            |
|                                                                                                          | 2015 | 63 743 648  | -9,1     | 24 367 036 | -12,4 | 28 833 977 | 2,8                 | 26 636 713 | -7,8  | 16 082 690 | -1,6    | 8 053 657  | 11,6              | 167 717 721 | -6,0     |            |
|                                                                                                          | 2016 | 59 442 130  | -6,7     | 23 938 752 | -1,8  | 28 267 491 | -2,0                | 25 596 506 | -3,9  | 15 894 652 | -1,2    | 7 851 779  | -2,5              | 160 991 310 | -4,0     |            |
|                                                                                                          | 2017 | 61 773 584  | 3,9      | 25 519 708 | 6,6   | 28 944 032 | 2,4                 | 26 722 956 | 4,4   | 17 789 698 | 11,9    | 8 476 540  | 8,0               | 169 226 518 | 5,1      |            |
|                                                                                                          | 2018 | 65 035 803  | 5,3      | 30 112 209 | 18,0  | 31 487 856 | 8,8                 | 27 096 941 | 1,4   | 22 034 000 | 23,9    | 8 820 841  | 4,1               | 184 587 651 | 9,1      |            |
| Laitoshoidon kustannukset yhteensä (ilman sosiaalityön kustannuksia, deflatoituna vuoden 2018 arvoon)    | 2014 | 70 849 317  | -5,4     | 28 104 418 | -3,4  | 28 341 045 | -2,8                | 29 212 677 | -0,5  | 16 517 698 | -8,1    | 7 293 700  | -20,5             | 180 318 856 | -4,9     |            |
|                                                                                                          | 2015 | 64 040 130  | -9,6     | 24 480 371 | -12,9 | 28 968 089 | 2,2                 | 26 760 604 | -8,4  | 16 157 493 | -2,2    | 8 091 116  | 10,9              | 168 497 803 | -6,6     |            |
|                                                                                                          | 2016 | 59 798 071  | -6,6     | 24 082 098 | -1,6  | 28 436 757 | -1,8                | 25 749 778 | -3,8  | 15 989 830 | -1,0    | 7 898 796  | -2,4              | 161 955 330 | -3,9     |            |
|                                                                                                          | 2017 | 62 727 776  | 4,9      | 25 913 901 | 7,6   | 29 391 119 | 3,4                 | 27 135 735 | 5,4   | 18 064 488 | 13,0    | 8 607 474  | 9,0               | 171 840 494 | 6,1      |            |
|                                                                                                          | 2018 | 65 035 803  | 3,7      | 30 112 209 | 16,2  | 31 487 856 | 7,1                 | 27 096 941 | -0,1  | 22 034 000 | 22,0    | 8 820 841  | 2,5               | 184 587 651 | 7,4      |            |
| Kunnallisen laitoshoidon kustannukset (ilman sosiaalityön kustannuksia)                                  | 2014 | 40 589 653  | 4,7      | 6 664 948  | -1,7  | 7 992 659  | -5,9                | 12 114 208 | -2,5  | 5 706 908  | -9,6    | 2 628 033  | -14,2             | 75 696 409  | -0,2     |            |
|                                                                                                          | 2015 | 37 740 829  | -7,0     | 5 689 076  | -14,6 | 8 787 887  | 9,9                 | 11 878 050 | -1,9  | 5 561 690  | -2,5    | 2 415 709  | -8,1              | 72 073 241  | -4,8     |            |
|                                                                                                          | 2016 | 34 944 508  | -7,4     | 5 955 745  | 4,7   | 8 827 715  | 0,5                 | 10 729 068 | -9,7  | 5 568 652  | 0,1     | 1 527 147  | -36,8             | 67 552 835  | -6,3     |            |
|                                                                                                          | 2017 | 32 773 451  | -6,2     | 5 648 808  | -5,2  | 8 799 673  | -0,3                | 9 637 295  | -10,2 | 5 636 698  | 1,2     | 1 559 735  | 2,1               | 64 055 659  | -5,2     |            |
|                                                                                                          | 2018 | 31 413 404  | -4,1     | 5 935 879  | 5,1   | 8 449 688  | -4,0                | 9 678 614  | 0,4   | 6 170 000  | 9,5     | 1 655 331  | 6,1               | 63 302 916  | -1,2     |            |
| Kunnallisen laitoshoidon kustannukset (ilman sosiaalityön kustannuksia, deflatoituna vuoden 2018 arvoon) | 2014 | 41 023 767  | 4,1      | 6 736 231  | -2,2  | 8 078 142  | -6,4                | 12 243 771 | -3,0  | 5 767 944  | -10,1   | 2 656 140  | -14,6             | 76 505 996  | -0,7     |            |
|                                                                                                          | 2015 | 37 916 368  | -7,6     | 5 715 537  | -15,2 | 8 828 761  | 9,3                 | 11 933 297 | -2,5  | 5 587 558  | -3,1    | 2 426 945  | -8,6              | 72 408 465  | -5,4     |            |
|                                                                                                          | 2016 | 35 153 757  | -7,3     | 5 991 408  | 4,8   | 8 880 576  | 0,6                 | 10 793 314 | -9,6  | 5 601 997  | 0,3     | 1 536 292  | -36,7             | 67 957 343  | -6,1     |            |
|                                                                                                          | 2017 | 33 279 690  | -5,3     | 5 736 063  | -4,3  | 8 935 598  | 0,6                 | 9 786 158  | -9,3  | 5 723 766  | 2,2     | 1 583 828  | 3,1               | 65 045 102  | -4,3     |            |
|                                                                                                          | 2018 | 31 413 404  | -5,6     | 5 935 879  | 3,5   | 8 449 688  | -5,4                | 9 678 614  | -1,1  | 6 170 000  | 7,8     | 1 655 331  | 4,5               | 63 302 916  | -2,7     |            |
| Ostopalvelulaitosten kustannukset (ilman sosiaalityön kustannuksia)                                      | 2014 | 29 509 936  | -15,6    | 21 142 069 | -3,2  | 20 048 481 | -0,8                | 16 789 341 | 1,9   | 10 636 000 | -6,4    | 4 588 485  | -23,1             | 102 714 312 | -7,3     |            |
|                                                                                                          | 2015 | 26 002 819  | -11,9    | 18 677 960 | -11,7 | 20 046 090 | 0,0                 | 14 758 663 | -12,1 | 10 521 000 | -1,1    | 5 637 948  | 22,9              | 95 644 480  | -6,9     |            |
|                                                                                                          | 2016 | 24 497 622  | -5,8     | 17 983 007 | -3,7  | 19 439 776 | -3,0                | 14 867 438 | 0,7   | 10 326 000 | -1,9    | 6 324 632  | 12,2              | 93 438 475  | -2,3     |            |
|                                                                                                          | 2017 | 29 000 133  | 18,4     | 19 870 900 | 10,5  | 20 144 359 | 3,6                 | 17 085 662 | 14,9  | 12 153 000 | 17,7    | 6 916 805  | 9,4               | 105 170 859 | 12,6     |            |
|                                                                                                          | 2018 | 33 622 399  | 15,9     | 24 176 330 | 21,7  | 23 038 168 | 14,4                | 17 418 327 | 1,9   | 15 864 000 | 30,5    | 7 165 510  | 3,6               | 121 284 735 | 15,3     |            |
| Ostopalvelulaitosten kustannukset (ilman sosiaalityön kustannuksia, deflatoituna vuoden 2018 arvoon)     | 2014 | 29 825 550  | -16,1    | 21 368 187 | -3,7  | 20 262 903 | -1,3                | 16 968 906 | 1,4   | 10 749 754 | -6,9    | 4 637 560  | -23,5             | 103 812 860 | -7,8     |            |
|                                                                                                          | 2015 | 26 123 762  | -12,4    | 18 764 834 | -12,2 | 20 139 328 | -0,6                | 14 827 308 | -12,6 | 10 569 935 | -1,7    | 5 664 171  | 22,1              | 96 089 338  | -7,4     |            |
|                                                                                                          | 2016 | 24 644 314  | -5,7     | 18 090 690 | -3,6  | 19 556 182 | -2,9                | 14 956 465 | 0,9   | 10 387 832 | -1,7    | 6 362 504  | 12,3              | 93 997 987  | -2,2     |            |
|                                                                                                          | 2017 | 29 448 087  | 19,5     | 20 177 838 | 11,5  | 20 455 521 | 4,6                 | 17 349 577 | 16,0  | 12 340 723 | 18,8    | 7 023 646  | 10,4              | 106 795 392 | 13,6     |            |
|                                                                                                          | 2018 | 33 622 399  | 14,2     | 24 176 330 | 19,8  | 23 038 168 | 12,6                | 17 418 327 | 0,4   | 15 864 000 | 28,6    | 7 165 510  | 2,0               | 121 284 735 | 13,6     |            |
| Luvanvarainen perhehoito                                                                                 |      |             |          |            |       |            |                     |            |       |            |         |            |                   |             |          |            |
| Luvanvaraisen perhehoidon kustannukset (ilman sosiaalityön kustannuksia)                                 | 2014 | 5 272 282   | 66,1     | 4 615 045  | 2,7   | 3 559 775  | 46,8                | 2 528 539  | 16,5  | 1 534 000  | -9,1    | 261 241    | -30,2             | 17 770 881  | 24,1     |            |
|                                                                                                          | 2015 | 5 425 132   | 2,9      | 5 117 794  | 10,9  | 2 058 469  | -42,2               | 2 829 838  | 11,9  | 1 354 000  | -11,7   | 144 258    | -44,8             | 16 929 491  | -4,7     |            |
|                                                                                                          | 2016 | 6 537 493   | 20,5     | 5 605 683  | 9,5   | 1 768 000  | -14,1               | 2 895 269  | 2,3   | 1 218 000  | -10,0   | 176 305    | 22,2              | 18 200 750  | 7,5      |            |
|                                                                                                          | 2017 | 7 558 272   | 15,6     | 4 283 711  | -23,6 | 1 910 797  | 8,1                 | 2 685 305  | -7,3  | 1 611 500  | 32,3    | 194 411    | 10,3              | 18 243 996  | 0,2      |            |
|                                                                                                          | 2018 | 7 449 675   | -1,4     | 3 105 706  | -27,5 | 1 919 590  | 0,5                 | 2 254 634  | -16,0 | 1 513 440  | -6,1    | 462 668    | 138,0             | 16 705 713  |          |            |

#### 4E Lastensuojeluilmoitukset ja ilmoituksen kohteena olleet lapset sekä lapset, joiden palvelutarpeen arvioissa selvitetty lastensuojelun tarve, vuosina 2014–2018

|                                                                                                                          | Vuosi | HELSINKI | Muutos (%) | ESPOO | Muutos (%) | VANTAA | Muutos (%) | TURKU | Muutos (%) | TAMPERE | Muutos (%) | OULU <sup>1</sup> | Muutos (%) | KUUSIKKO | Muutos (%) |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|----------|------------|-------|------------|--------|------------|-------|------------|---------|------------|-------------------|------------|----------|------------|
| <b>Lastensuojeluilmoitukset</b>                                                                                          |       |          |            |       |            |        |            |       |            |         |            |                   |            |          |            |
| Vuoden aikana tehdyt lastensuojeluilmoitukset (0–17-vuotiaat)                                                            | 2014  | 13 309   | -6,2       | 5 014 | -4,2       | 7 435  | -4,0       | 6 058 | 1,9        | 3 028   | -2,4       | 4 191             | -12,5      | 39 035   | -4,8       |
|                                                                                                                          | 2015  | 15 621   | 17,4       | 6 702 | 33,7       | 8 097  | 8,9        | 6 048 | -0,2       | 3 176   | 4,9        | 3 622             | -13,6      | 43 266   | 10,8       |
|                                                                                                                          | 2016  | 15 670   | 0,3        | 7 078 | 5,6        | 8 207  | 1,4        | 5 784 | -4,4       | 2 738   | -13,8      | 4 632             | 27,9       | 44 109   | 1,9        |
|                                                                                                                          | 2017  | 16 311   | 4,1        | 7 879 | 11,3       | 9 534  | 16,2       | 5 966 | 3,1        | 3 108   | 13,5       | 6 418             | 38,6       | 49 216   | 11,6       |
|                                                                                                                          | 2018  | 16 610   | 1,8        | 8 141 | 3,3        | 9 144  | -4,1       | 6 497 | 8,9        | 3 290   | 5,9        | 7 222             | 12,5       | 50 904   | 3,4        |
| <b>Ilmoitusten kohteena olleet lapset</b>                                                                                |       |          |            |       |            |        |            |       |            |         |            |                   |            |          |            |
| Vuoden aikana lastensuojeluilmoituksen kohteena olleet lapset (0–17-vuotiaat)                                            | 2014  | 7 593    | -1,4       | 3 106 | 3,1        | 4 005  | -3,5       | 2 716 | 3,5        | 1 994   | -4,3       | 2 729             | -11,0      | 22 143   | -2,2       |
|                                                                                                                          | 2015  | 8 401    | 10,6       | 3 717 | 19,7       | 4 394  | 9,7        | 2 658 | -2,1       | 2 039   | 2,3        | 2 311             | -15,3      | 23 520   | 6,2        |
|                                                                                                                          | 2016  | 8 865    | 5,5        | 3 925 | 5,6        | 4 392  | 0,0        | 2 635 | -0,9       | 2 073   | 1,7        | 2 733             | 18,3       | 24 623   | 4,7        |
|                                                                                                                          | 2017  | 8 849    | -0,2       | 4 299 | 9,5        | 4 724  | 7,6        | 2 882 | 9,4        | 2 362   | 13,9       | 3 571             | 30,7       | 26 687   | 8,4        |
|                                                                                                                          | 2018  | 9 009    | 1,8        | 4 362 | 1,5        | 4 750  | 0,6        | 3 160 | 9,6        | 2 536   | 7,4        | 3 737             | 4,6        | 27 554   | 3,2        |
| Lastensuojeluilmoituksen kohteena olleiden lasten osuus (%) samanikäisestä väestöstä                                     | 2014  | 7,5      |            | 5,1   |            | 8,8    |            | 9,6   |            | 5,5     |            | 6,1               |            | 7,0      |            |
|                                                                                                                          | 2015  | 8,1      |            | 6,0   |            | 9,6    |            | 9,3   |            | 5,6     |            | 5,1               |            | 7,3      |            |
|                                                                                                                          | 2016  | 8,4      |            | 6,2   |            | 9,4    |            | 9,1   |            | 5,6     |            | 6,1               |            | 7,6      |            |
|                                                                                                                          | 2017  | 8,2      |            | 6,8   |            | 10,1   |            | 9,9   |            | 6,3     |            | 8,0               |            | 8,1      |            |
|                                                                                                                          | 2018  | 8,3      |            | 6,8   |            | 10,0   |            | 10,9  |            | 6,7     |            | 8,4               |            | 8,3      |            |
| <b>Palvelutarpeen arviot, joissa selvitetty lastensuojelun tarve (ent. lastensuojelutarpeen selvitykset)<sup>2</sup></b> |       |          |            |       |            |        |            |       |            |         |            |                   |            |          |            |
| Lapset, joiden palvelutarpeen arviossa <sup>2</sup> selvitetty lastensuojelun tarve (0–17-vuotiaat)                      | 2014  | 4 154    | 1,7        | 2 038 | 3,0        | 1 845  | 1,2        | 1 113 | -10,8      | 1 414   | -12,5      | 1 471             | 11,1       | 12 035   | -0,3       |
|                                                                                                                          | 2015  | 5 228    | 25,9       | 2 423 | 18,9       | 2 113  | 14,5       | 1 278 | 14,8       | 1 886   | 33,4       | 1 476             | 0,3        | 14 404   | 19,7       |
|                                                                                                                          | 2016  | 5 090    | -2,6       | 2 424 | 0,0        | 1 595  | -24,5      | 1 294 | 1,3        | 1 148   | -39,1      | 1 845             | 25,0       | 13 396   | -7,0       |
|                                                                                                                          | 2017  | 5 221    | 2,6        | 2 161 | -10,8      | 1 499  | -6,0       | 1 359 | 5,0        | 806     | -29,8      | 1 931             | 4,7        | 12 977   | -3,1       |
|                                                                                                                          | 2018  | 6 271    | 20,1       | 1 336 | -38,2      | 1 514  | 1,0        | 1 450 | 6,7        | 1 065   | 32,1       | 1 791             | -7,3       | 13 427   | 3,5        |

<sup>1</sup> Kuntaliitos 1.1.2013 (Haukipudas, Kiiminki, Oulu, Oulunsalo ja Yli-Ii).

<sup>2</sup> Vuoden 2014 luvut ovat valmiiksi tehtyjä lastensuojelutarpeen selvityksiä.



## 4F Väestörakennetietoja vuosina 2014–2018. Aluejako 1.1.2018 kaikkien vuosien osalta.

| 31.12.                                                                                                                                                            | HELSINKI |            |           | ESPOO   |            |           | VANTAA  |            |           | TURKU   |            |           | TAMPERE |            |           | OULU    |            |           | KOKO MAA  |            |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|------------|-----------|---------|------------|-----------|---------|------------|-----------|---------|------------|-----------|---------|------------|-----------|---------|------------|-----------|-----------|------------|-----------|
|                                                                                                                                                                   | Lkm      | Muutos (%) | Osuus (%) | Lkm     | Muutos (%) | Osuus (%) | Lkm     | Muutos (%) | Osuus (%) | Lkm     | Muutos (%) | Osuus (%) | Lkm     | Muutos (%) | Osuus (%) | Lkm     | Muutos (%) | Osuus (%) | Lkm       | Muutos (%) | Osuus (%) |
| <b>Koko väestö</b>                                                                                                                                                |          |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |           |            |           |
| 2014                                                                                                                                                              | 620 715  | 1,3        |           | 265 545 | 1,8        |           | 210 805 | 1,3        |           | 183 827 | 1,0        |           | 223 005 | 1,2        |           | 196 293 | 2,9        |           | 5 471 753 | 0,4        |           |
| 2015                                                                                                                                                              | 628 208  | 1,2        |           | 269 802 | 1,6        |           | 214 605 | 1,8        |           | 185 908 | 1,1        |           | 225 118 | 0,9        |           | 198 525 | 1,1        |           | 5 487 308 | 0,3        |           |
| 2016                                                                                                                                                              | 635 181  | 1,1        |           | 274 583 | 1,8        |           | 219 341 | 2,2        |           | 187 604 | 0,9        |           | 228 274 | 1,4        |           | 200 526 | 1,0        |           | 5 503 297 | 0,3        |           |
| 2017                                                                                                                                                              | 643 272  | 1,3        |           | 279 044 | 1,6        |           | 223 027 | 1,7        |           | 189 669 | 1,1        |           | 231 853 | 1,6        |           | 201 810 | 0,6        |           | 5 513 130 | 0,2        |           |
| 2018                                                                                                                                                              | 648 042  | 0,7        |           | 283 632 | 1,6        |           | 228 166 | 2,3        |           | 191 331 | 0,9        |           | 235 239 | 1,5        |           | 203 567 | 0,9        |           | 5 517 919 | 0,1        |           |
| <b>0-17-vuotiaat</b>                                                                                                                                              |          |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |           |            |           |
| 2014                                                                                                                                                              | 101 643  | 1,6        | 16,4      | 60 998  | 1,9        | 23,0      | 45 262  | 1,1        | 21,5      | 28 368  | 1,1        | 15,4      | 36 326  | 1,1        | 16,3      | 44 785  | 1,9        | 22,8      | 1 075 492 | -0,1       | 19,7      |
| 2015                                                                                                                                                              | 103 530  | 1,9        | 16,5      | 61 857  | 1,4        | 22,9      | 45 804  | 1,2        | 21,3      | 28 663  | 1,0        | 15,4      | 36 465  | 0,4        | 16,2      | 44 876  | 0,2        | 22,6      | 1 073 060 | -0,2       | 19,6      |
| 2016                                                                                                                                                              | 105 240  | 1,7        | 16,6      | 62 875  | 1,6        | 22,9      | 46 523  | 1,6        | 21,2      | 28 820  | 0,5        | 15,4      | 36 967  | 1,4        | 16,2      | 45 084  | 0,5        | 22,5      | 1 071 905 | -0,1       | 19,5      |
| 2017                                                                                                                                                              | 107 349  | 2,0        | 16,7      | 63 669  | 1,3        | 22,8      | 46 834  | 0,7        | 21,0      | 29 025  | 0,7        | 15,3      | 37 462  | 1,3        | 16,2      | 44 765  | -0,7       | 22,2      | 1 066 261 | -0,5       | 19,3      |
| 2018                                                                                                                                                              | 108 526  | 1,1        | 16,7      | 64 503  | 1,3        | 22,7      | 47 377  | 1,2        | 20,8      | 29 048  | 0,1        | 15,2      | 37 884  | 1,1        | 16,1      | 44 442  | -0,7       | 21,8      | 1 058 091 | -0,8       | 19,2      |
| <b>0-20-vuotiaat</b>                                                                                                                                              |          |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |           |            |           |
| 2014                                                                                                                                                              | 122 099  | 0,8        | 19,7      | 70 882  | 1,5        | 26,7      | 52 854  | 0,5        | 25,1      | 35 769  | 0,6        | 19,5      | 45 344  | 0,3        | 20,3      | 53 275  | 1,5        | 27,1      | 1 270 290 | -0,4       | 23,2      |
| 2015                                                                                                                                                              | 123 291  | 1,0        | 19,6      | 71 527  | 0,9        | 26,5      | 53 289  | 0,8        | 24,8      | 35 989  | 0,6        | 19,4      | 45 458  | 0,3        | 20,2      | 53 335  | 0,1        | 26,9      | 1 262 391 | -0,6       | 23,0      |
| 2016                                                                                                                                                              | 124 415  | 0,9        | 19,6      | 72 557  | 1,4        | 26,4      | 53 969  | 1,3        | 24,6      | 36 169  | 0,5        | 19,3      | 45 813  | 0,8        | 20,1      | 53 314  | 0,0        | 26,3      | 1 255 917 | -0,5       | 22,8      |
| 2017                                                                                                                                                              | 126 342  | 1,5        | 19,6      | 73 375  | 1,1        | 26,3      | 54 460  | 0,9        | 24,4      | 36 360  | 0,5        | 19,2      | 46 374  | 1,2        | 20,0      | 53 060  | -0,5       | 26,6      | 1 248 142 | -0,6       | 22,6      |
| 2018                                                                                                                                                              | 127 245  | 0,7        | 19,6      | 74 203  | 1,1        | 26,2      | 55 134  | 1,2        | 24,2      | 36 398  | 0,1        | 19,0      | 46 924  | 1,2        | 19,9      | 52 926  | -0,3       | 26,0      | 1 178 401 | -5,6       | 21,4      |
| <b>Väestöllinen huoltosuhte eli lapsia ja vanhuksia 100 työikäistä kohti (alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64-vuotiaiden määrään)</b> |          |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |           |            |           |
| 2013                                                                                                                                                              |          | 42,6       |           |         | 48,4       |           |         | 47,4       |           |         | 47,8       |           |         | 45,6       |           |         | 49,4       |           |           | 55,8       |           |
| 2014                                                                                                                                                              |          | 43,4       |           |         | 49,5       |           |         | 48,4       |           |         | 48,6       |           |         | 46,5       |           |         | 50,0       |           |           | 57,1       |           |
| 2015                                                                                                                                                              |          | 44,0       |           |         | 50,2       |           |         | 49,0       |           |         | 49,2       |           |         | 47,2       |           |         | 50,6       |           |           | 58,2       |           |
| 2016                                                                                                                                                              |          | 44,5       |           |         | 50,7       |           |         | 49,0       |           |         | 49,5       |           |         | 47,8       |           |         | 51,2       |           |           | 59,1       |           |
| 2017                                                                                                                                                              |          | 45,2       |           |         | 51,1       |           |         | 49,2       |           |         | 50         |           |         | 48,2       |           |         | 51,8       |           |           | 60,1       |           |
| 2018                                                                                                                                                              |          | 45,7       |           |         | 51,9       |           |         | 51,4       |           |         | 51,1       |           |         | 49,7       |           |         | 53,3       |           |           | 61,5       |           |
| <b>Alle 15-vuotiaat</b>                                                                                                                                           |          |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |           |            |           |
| 2014                                                                                                                                                              | 86 020   | 2,2        | 13,9      | 51 963  | 2,4        | 19,6      | 38 257  | 1,2        | 18,1      | 23 633  | 1,5        | 12,9      | 30 552  | 1,7        | 13,7      | 37 973  | 0,5        | 19,3      | 896 608   | 0,2        | 16,4      |
| 2015                                                                                                                                                              | 87 908   | 2,2        | 14,0      | 52 714  | 1,4        | 19,5      | 38 815  | 1,5        | 18,1      | 23 961  | 1,4        | 12,9      | 30 827  | 0,9        | 13,7      | 38 116  | 0,4        | 19,2      | 896 023   | -0,1       | 16,3      |
| 2016                                                                                                                                                              | 89 672   | 2,0        | 14,1      | 53 459  | 1,4        | 19,5      | 39 332  | 1,3        | 17,9      | 24 151  | 0,8        | 12,9      | 31 229  | 1,3        | 13,7      | 38 152  | 0,1        | 19,0      | 894 178   | -0,2       | 16,2      |
| 2017                                                                                                                                                              | 91 743   | 2,3        | 14,3      | 54 065  | 1,1        | 19,4      | 39 595  | 0,7        | 17,8      | 24 410  | 1,1        | 12,9      | 31 821  | 1,9        | 13,7      | 38 024  | -0,3       | 18,8      | 890 424   | -0,4       | 16,2      |
| 2018                                                                                                                                                              | 92 718   | 1,1        | 14,3      | 54 646  | 1,1        | 19,3      | 39 968  | 0,9        | 17,5      | 24 530  | 0,5        | 12,8      | 32 184  | 1,1        | 13,7      | 37 386  | -1,7       | 18,4      | 882 234   | -0,9       | 16,0      |
| <b>15-64-vuotiaat</b>                                                                                                                                             |          |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |           |            |           |
| 2014                                                                                                                                                              | 432 986  | 0,8        | 69,8      | 177 579 | 1,1        | 66,9      | 142 006 | 0,6        | 67,4      | 123 719 | 0,4        | 67,3      | 152 202 | 0,6        | 68,3      | 130 870 | 0,9        | 66,7      | 3 483 757 | -0,5       | 63,7      |
| 2015                                                                                                                                                              | 436 236  | 0,8        | 69,4      | 179 608 | 1,1        | 66,6      | 144 029 | 1,4        | 67,1      | 124 586 | 0,7        | 67,0      | 152 931 | 0,5        | 67,9      | 131 806 | 0,7        | 66,4      | 3 468 182 | -0,4       | 63,2      |
| 2016                                                                                                                                                              | 439 517  | 0,8        | 69,2      | 182 243 | 1,5        | 66,4      | 147 185 | 2,2        | 67,1      | 125 452 | 0,7        | 66,9      | 154 457 | 1,0        | 67,7      | 132 637 | 0,6        | 66,1      | 3 459 144 | -0,3       | 62,9      |
| 2017                                                                                                                                                              | 443 161  | 0,8        | 68,9      | 184 647 | 1,3        | 66,2      | 149 509 | 1,6        | 67,0      | 126 417 | 0,8        | 66,7      | 156 408 | 1,3        | 67,5      | 133 228 | 0,4        | 66,0      | 3 443 388 | -0,5       | 62,5      |
| 2018                                                                                                                                                              | 445 021  | 0,4        | 68,7      | 187 355 | 1,5        | 66,1      | 153 254 | 2,5        | 67,2      | 127 396 | 0,8        | 66,6      | 158 548 | 1,4        | 67,4      | 134 101 | 0,7        | 65,9      | 3 430 848 | -0,4       | 62,2      |
| <b>65 vuotta täyttäneet</b>                                                                                                                                       |          |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |           |            |           |
| 2014                                                                                                                                                              | 101 709  | 2,9        | 16,4      | 36 001  | 5,0        | 13,6      | 30 540  | 4,9        | 14,5      | 36 472  | 2,6        | 19,8      | 40 250  | 3,1        | 18,0      | 27 448  | 4,5        | 14,0      | 1 091 388 | 3,3        | 19,9      |
| 2015                                                                                                                                                              | 104 064  | 2,3        | 16,6      | 37 480  | 4,1        | 13,9      | 31 761  | 4,0        | 14,8      | 37 361  | 2,4        | 20,1      | 41 360  | 2,8        | 18,4      | 28 603  | 4,2        | 14,4      | 1 123 103 | 2,9        | 20,5      |
| 2016                                                                                                                                                              | 105 992  | 1,9        | 16,7      | 38 881  | 3,7        | 14,2      | 32 824  | 3,3        | 15,0      | 38 001  | 1,7        | 20,3      | 42 588  | 3,0        | 18,7      | 29 737  | 4,0        | 14,8      | 1 149 975 | 2,4        | 20,9      |
| 2017                                                                                                                                                              | 108 368  | 2,2        | 16,8      | 40 332  | 3,7        | 14,5      | 33 920  | 3,3        | 15,2      | 38 842  | 2,2        | 20,5      | 43 624  | 2,4        | 18,8      | 30 976  | 4,2        | 15,3      | 1 179 318 | 2,6        | 21,4      |
| 2018                                                                                                                                                              | 110 303  | 1,8        | 17,0      | 41 631  | 3,2        | 14,7      | 34 944  | 3,0        | 15,3      | 39 405  | 1,4        | 20,6      | 44 507  | 2,0        | 18,9      | 32 080  | 3,6        | 15,8      | 1 204 837 | 2,2        | 21,8      |
| <b>Ulkomaalaistaustaiset<sup>1,2</sup></b>                                                                                                                        |          |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |         |            |           |           |            |           |
| 2014                                                                                                                                                              | 85 592   | 6,2        | 13,8      | 35 585  | 10,0       | 13,4      | 31 058  | 9,7        | 14,7      | 18 445  | 6,0        | 10,0      | 14 915  | 5,3        | 6,7       | 6 694   | 7,3        | 3,4       | 322 711   | 7,0        | 5,9       |
| 2015                                                                                                                                                              | 89 878   | 5,0        | 14,3      | 38 631  | 8,6        | 14,3      | 33 841  | 9,0        | 15,8      | 19 406  | 5,2        | 10,4      | 15 477  | 3,8        | 6,9       | 7 070   | 5,6        | 3,6       | 339 925   | 5,3        | 6,2       |
| 2016                                                                                                                                                              | 94 980   | 5,7        | 15,0      | 41 963  | 8,6        | 15,3      | 37 246  | 10,1       | 17,0      | 20 500  | 5,6        | 10,9      | 16 555  | 7,0        | 7,3       | 7 844   | 10,9       | 3,9       | 364 787   | 7,3        | 6,6       |
| 2017                                                                                                                                                              | 99 996   | 5,3        | 15,5      | 44 935  | 7,1        | 16,1      | 40 200  | 7,9        | 18,0      | 21 615  | 5,4        | 11,4      | 17 439  | 5,3        | 7,5       | 8 260   | 5,3        | 4,1       | 384 123   | 5,3        | 7,0       |

<sup>1</sup> Henkilöt, joiden molemmat/ainoa tiedossa oleva vanhempi syntynyt ulkomailla ja ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden vanhemmista ei ole tietoa väestötietojärjestelmässä.

<sup>2</sup> Tietoa ulkomaalaistaustaisten lukumääristä kuutoskaupungeissa ei ole saatavissa Tilastokeskuksen StatFin-tietokannasta vuodelta 2018.

Lähde: Tilastokeskuksen StatFin-tietokanta, Väestörakennetilastot

## Liite 5 Lastensuojelun Kuusikko-työryhmä

### *Työryhmän puheenjohtaja*

#### **Hanna Pösö**

Lastensuojelun palvelupäällikkö  
Vantaan sosiaali- ja terveystoimi  
Perhepalvelut  
hanna.poso@vantaa.fi

#### **Kati Villgren**

Lapsiperheiden sosiaalipalvelujen päällikkö  
Espoon sosiaali- ja terveystoimi  
Lapsiperheiden sosiaalipalvelut  
kati.villgren@espoo.fi

### *Helsinki*

#### **Saila Nummikoski**

Lastensuojelun johtaja  
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala  
Perhe- ja sosiaalipalvelut  
saila.nummikoski@hel.fi

#### **Leena Wilén**

Asiantuntija  
Espoon sosiaali- ja terveystoimi  
Lapsiperheiden sosiaalipalvelut  
leena.wilen@espoo.fi

#### **Marjut Meronen**

Taloussuunnittelija  
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala  
Talous- ja strategiapalvelut  
marjut.meronen@hel.fi

### *Vantaa*

#### **Päivi Sihvo**

Sosiaalityön esimies  
Vantaan sosiaali- ja terveystoimi  
Perhepalvelut  
paivi.sihvo@vantaa.fi

#### **Sisko Mäkinen**

Suunnittelija  
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala  
Tilastopalvelut  
sisko.makinen@hel.fi

#### **Hanna Nummelin-Niemi**

Suunnittelija  
Vantaan sosiaali- ja terveystoimi  
Perhepalvelut  
hanna.nummelin-niemi@vantaa.fi

### *Espoo*

#### **Sammy Huotari**

Tilastoasiantuntija  
Espoon sosiaali- ja terveystoimi  
Talousohjaus  
sammy.huotari@espoo.fi

### *Turku*

#### **Mirjam Jarhio**

Suunnittelija  
Turun hyvinvointitoimiala  
Hallinto/tietopalvelu ja kehittäminen  
mirjam.jarhio@turku.fi

#### **Ann-Christin Sovijärvi**

Järjestelmäkoordinaattori  
Espoon sosiaali- ja terveystoimi  
Lapsiperheiden sosiaalipalvelut  
ann-christin.sovijarvi@espoo.fi

#### **Sirpa Kuronen**

Palvelualuejohtaja  
Turun hyvinvointitoimiala  
Perhe- ja sosiaalipalvelut  
sirpa.kuronen@turku.fi

**Jaana Kössi-Ahti**

Järjestelmäkoordinaattori  
Turun hyvinvointitoimiala  
Hallinto/tietopalvelu ja kehittäminen  
jaana.kossi-ahti@turku.fi

**Eira Virolainen**

Sijaishuollon toimistopäällikkö  
Turun hyvinvointitoimiala  
Perhe- ja sosiaalipalvelut/  
sijaishuollon yhteiset toiminnot  
eira.virolainen@turku.fi

***Työryhmän sihteeri*****Marianne Forsell**

Projektitutkija  
Helsingin kaupunki  
Kaupunginkanslia  
Kaupunkitutkimus ja -tilastot  
marianne.forsell@hel.fi

***Tampere*****Markku Itkonen**

Vastaava ohjaaja  
Tampereen hyvinvointipalvelut  
Avo- ja asumispalvelut  
markku.itkonen@tampere.fi

**Minna Kuusela**

Lastensuojelun palvelupäällikkö  
Tampereen hyvinvointipalvelut  
Avo- ja asumispalvelut  
minna.kuusela@tampere.fi

***Oulu*****Marja Salo**

Palvelupäällikkö  
Oulun hyvinvointipalvelut  
marja.salo@ouka.fi

**Teija Sulisalo**

Lastensuojelun erityisasiantuntija  
Oulun hyvinvointipalvelut  
teija.sulisalo@ouka.fi

**Tuovi Mattanen**

Sovelluskoordinaattori  
Oulun hyvinvointipalvelut  
tuovi.mattanen@ouka.fi

